

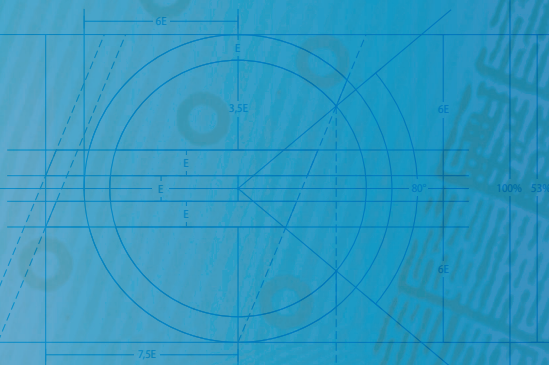

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

4/2016

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats	2
1. Ārējā vide	5
2. Finanšu norises	10
3. Saimnieciskā darbība	14
4. Cenas un izmaksas	18
5. Nauda un kredītu atlikumi	22
6. Fiskālās norises	27

Ielikumi

1. Zemo naftas cenu globālā ietekme	29
2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2016. gada 27. janvāris–2016. gada 26. aprīlis)	33
3. Zemas procentu likmes un māsaimniecību tīrie procentu ienākumi	38
4. Euro zonas ceturkšņa IKP ātro aplēšu savlaicīguma uzlabošanās: pirmie novērojumi	41
5. Konkrētām valstīm 2016. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi	45

Raksti

- 1 *The role of euro area non-monetary financial institutions in financial intermediation*
(Euro zonas ne-MFI loma finanšu starpniecībā)¹
- 2 *The euro area fiscal stance*
(Euro zonas fiskālās politikas nostāja)¹

Statistika	S1
------------	----

1 Raksts pieejams šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

ECB Padome 2016. gada 2. jūnija monetārās politikas sanāksmē izteica novērtējumu par to, ka marta sākumā pieņemtā visaptverošā lēmumu pakete nodrošina euro zonas ekonomiskās atveseļošanās tempu un veicina inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. ECB pasākumi turpina mazināt kredītēšanas izmaksas un veicina jaunu kredītu izsniegšanu. Pakāpeniski turpinās euro zonas ekonomiskā atveseļošanās. Paredzams, ka papildus jau vērā ņemtajiem pasākumiem monetāros stimulus nodrošinās vēl īstenojamie monetārās politikas pasākumi, t.i., uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma (USAIP) un jaunais ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO II) kopums, un šie stimuli veicinās izaugsmes un inflācijas perspektīvu apdraudošo risku turpmāku pārbalansēšanu. Pašreizējos apstākļos ir būtiski nodrošināt, lai ļoti zemās inflācijas vide neizraisītu otrreizēju ietekmi uz algām un cenu noteikšanu. Padome cieši sekos līdzi cenu stabilitātes perspektīvas attīstībai un, ja būs nepieciešams mērķa sasniegšanai, rīkosies, izmantojot visus tās uzdevumu veikšanai pieejamos instrumentus.

Tautsaimniecības un monetārais novērtējums Padomes 2016. gada 2. jūnija sanāksmes laikā

Pasaules tautsaimniecības izaugsme 2016. gada 1. ceturksnī joprojām bija ierobežota. Turpmāk gaidāms, ka ekonomiskā aktivitāte pasaulē turpinās lēnām palielināties. Zemas procentu likmes, darba tirgus situācijas uzlabošanās un augošā konfidence labvēlīgi ietekmē attīstīto valstu perspektīvu. Turpretī jauno tirgus ekonomikas valstu perspektīva vēl arvien saistīta ar lielāku nenoteiktību, jo Ķīnas izaugsmes temps palēninās un izejvielu eksportētājvalstīs piemērojas zemākām izejvielu cenām.

No marta sākuma līdz jūnija sākumam apstākļi euro zonas un pasaules finanšu tirgos atkal kļuva stabilāki. Labāka, nekā gaidīts, pasaules ekonomiskā izaugsme, turpmāka naftas cenu kāpuma atjaunošanās un papildu monetārās stimulēšanas pasākumi euro zonā uzlaboja riskanto aktīvu novērtējumu. Tādējādi euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas aplūkojamā periodā mēreni palielinājās, bet paziņojums par to, ka Eurosistēma iegādāsies uzņēmumu sektora aktīvus, būtiski pastiprināja nefinanšu sabiedrību emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpību sarukumu. Euro zonas valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes nedaudz samazinājās, tieši atspoguļojot ilgtermiņa peļņas likmju dinamiku pasaulē. Valūtas tirgū nedaudz palielinājās euro kurss.

Turpinās euro zonas ekonomiskā atveseļošanās. Euro zonas reālais IKP 2016. gada 1. ceturksnī būtiski palielinājās. Pieaugumu joprojām veicina iekšzemes pieprasījums, bet to mazina vājais eksports. Jaunākie dati liecina par izaugsmes turpināšanos 2. ceturksnī, lai gan, iespējams, lēnākā tempā nekā 1. ceturksnī.

Padome paredz, ka nākotnē tautsaimniecības atveseļošanās turpināsies mērenā, bet stabilā tempā. Iekšzemes pieprasījumu joprojām veicina monetārās politikas pasākumu ietekme uz reālo tautsaimniecību. Labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un uzņēmumu peļņitspējas uzlabošanās turpina veicināt ieguldījumus. Turklāt pastāvīgs nodarbinātības pieaugums, ko veicina arī iepriekšējās strukturālās reformas, un joprojām samērā zemās naftas cenas nodrošina papildu atbalstu mājāsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un privātā patēriņa kāpumam. Arī euro zonas fiskālā nostāja ir nedaudz ekspansīva. Tomēr tautsaimniecības atveseļošanos euro zonā joprojām kavē ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, vairākos sektoros nepieciešamās bilances korekcijas un lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps.

Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka reālā IKP gada pieaugums 2016. gadā būs 1.6%, bet 2017. un 2018. gadā – 1.7%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva 2016. gadam koriģēta un paaugstināta, bet 2017. un 2018. gadam tā kopumā nav mainīta. Padomes novērtējumā euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir vairāk lejupvērsti, bet risku līdzsvars ieviesto monetārās politikas pasākumu un gaidāmo stimulu apstākļos uzlabojies. Lejupvērsti riski joprojām saistīti ar pasaules tautsaimniecības norisēm, gaidāmo Apvienotās Karalistes referendumu par dalību ES un citiem ģeopolitiskiem riskiem.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2016. gada maijā bija –0.1%. Zemā inflācija atspoguļo agrāk novēroto enerģijas cenu kritumu. Gaidāms, ka nākamajos mēnešos, pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, inflācija, visticamāk, joprojām būs ļoti zema vai negatīva, bet 2016. gada 2. pusgadā tā paaugstināsies galvenokārt enerģijas cenu gada pārmaiņu tempa bāzes efektu ietekmē. Turpmāku inflācijas kāpumu 2017. un 2018. gadā varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi un paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās.

Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozētā SPCI gada inflācija 2016., 2017. un 2018. gadā ir attiecīgi 0.2%, 1.3% un 1.6%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas perspektīva 2016. gadam koriģēta un nedaudz paaugstināta, atspoguļojot neseno naftas cenu kāpumu, bet 2017. un 2018. gadam tā nav mainīta.

Kopš 2014. gada jūnija veiktie monetārās politikas pasākumi nepārprotami veicinājuši kredītu plūsmas euro zonā. Plašās naudas pieauguma temps aprīlī nedaudz saruka, lai gan joprojām bija stabils. Aizdevumu atlikuma pieaugums turpina pakāpeniski atjaunoties. Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti atkal bija plašās naudas pieauguma galvenais noteicējfaktors. Zemas procentu

likmes, kā arī ECB ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) un paplašinātās aktīvu iegādes programmas (PAIP) ietekme joprojām veicina naudas un kredītu atlikuma dinamiku. Banku labvēlīgie finansēšanas nosacījumi atspoguļojušies zemākās aizdevumu procentu likmēs, un aizdevumu atlikuma kāpuma atjaunošanos joprojām nodrošina kreditēšanas nosacījumu uzlabošanās. Tiek lēsts, ka nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma kopējā gada plūsma 2016. gada 1. ceturksnī mēreni palielinājās. Kopumā kopš 2014. gada veiktie monetārās politikas pasākumi būtiski uzlabojuši uzņēmumu un mājsaimniecību aizņemšanās nosacījumus, bet šā gada martā pieņemtā jauno monetārās politikas pasākumu visaptverošā pakete nosaka turpmāku aizdevumu atlikuma palielināšanos, tādējādi veicinot reālās tautsaimniecības atveseļošanos.

Monetārās politikas lēmumi

Padome novērtēja, ka tautsaimniecības analīzes rezultātu salīdzinājums ar monetārās analīzes sniegtajiem signāliem liecina, ka nepieciešams atbilstošā līmenī saglabāt monetāros stimulus, lai bez nevajadzīgas kavēšanās nodrošinātu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un joprojām paredz, ka šīs likmes ilgāku laiku un krietni ilgāk par Eurosistēmas neto aktīvu iegāžu periodu saglabāsies pašreizējā līmenī vai būs zemākas. Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome apstiprināja, ka plānots saglabāt aktīvu iegāžu mēneša apjomu 80 miljrd. euro līdz 2017. gada marta beigām vai nepieciešamības gadījumā ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim. Eurosistēma 8. jūnijā uzsāka iegādes USAIP ietvaros. Turklāt 22. jūnijā Eurosistēma veiks pirmo ITRMO II operāciju.

1. Ārējā vide

Mērenā globālā izaugsme, kas bija vērojama pagājušā gada nogalē, turpinājās 2016. gada 1. ceturksnī. Turpmāk gaidāms, ka ekonomiskā aktivitāte pasaulē turpinās lēnām palielināties. Attīstīto valstu izaugsmes perspektīvu labvēlīgi ietekmē zemas procentu likmes, darba tirgu nosacījumu uzlabošanās un augošā konfidence. Turpretī saglabājas daudz neskaidrāka jauno tirgus ekonomikas valstu perspektīva, jo Ķīnas izaugsme palēninās un izejvielu eksportētājvalstīs pielāgojas zemākām izejvielu cenām.

Globālā ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

Pasaules tautsaimniecība turpina attīstīties mērenā tempā. Aktivitātes rādītāji stabilizējušies, liecinot par ilgstošu un nepārtrauktu pasaules ekonomiskās izaugsmes tendenci. Uzlabojies noskaņojums finanšu tirgos. Tomēr prognozes joprojām aizēno nenoteiktība, valstīm pārvarot sekas, ko radījušas vairākas starptautisko vidi ietekmējošas norises, piemēram, zemas izejvielu cenas, kas nelabvēlīgi ietekmē izejvielu eksportētājus; finanšu nosacījumu stingrības pieaugums galvenokārt jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, ko var daļēji saistīt ar ASV monetārās politikas normalizēšanu; Ķīnas tautsaimniecības pakāpeniska pāreja uz sabalansētas attīstības modeli un ģeopolitiskie riski, t.sk. referendums Apvienotajā Karalistē.

Pēdējo triju mēnešu laikā mainījusies izejvielu cenu dinamika. Brent jēlnaftas cena sarukusi līdz galējai robežai, janvārī sasniedzot zemāko līmeni 12 gadu laikā. Šajā periodā pieaugušas arī nenaftas izejvielu cenas. Naftas cenu nesenis kāpums atspoguļo vājāku piedāvājumu un spēcīgāku pieprasījumu. Martā un aprīlī saglabājās diezgan nemainīgs globālais naftas piedāvājums, pieaugot OPEC valstu ražošanas apjomam un sarūkot ārpus OPEC esošo valstu, īpaši ASV, izlaidei. Vienlaikus Starptautiskā Enerģētikas aģentūra paaugstināja globālā naftas pieprasījuma pieauguma prognozi 2016. gada 1. ceturksnim, nemainot 2016. gada pieauguma novērtējumu. Taču tālākā perspektīvā naftas cenas saglabājas ievērojami zem 2014. gada augstajiem rādītājiem. Kā uzsvērts 1. ielikumā, gaidāmais krasā naftas cenu sarukuma stimulē globālajai aktivitātei izrādījies daudz mazāks. Viens no to noteicošajiem faktoriem ir tas, ka laika gaitā mainījušies naftas cenu samazināšanās dzinējspēki. Naftas cenu sarukuma sākumu 2014. gadā galvenokārt varēja skaidrot ar spēcīgu naftas piedāvājuma paplašināšanos, bet turpmākā cenu lejupslīde, šķiet, atspoguļojusi globālā pieprasījuma pasliktināšanos.

Monetārā politika attīstītajās valstīs joprojām ir ļoti stimulējoša. Pēc izlīdzināšanās janvārī federālo fondu nākotnes darījumu līkne pavirzījies augšup. Tā kā gaidāms, ka citās lielākajās valstīs ilgāku laiku saglabāsies zemas procentu likmes, paaugstinājusies attīstīto valstu monetārās politikas diverģences iespēja.

Ap iepriekšējā gada beigām novērotā mērenā globālā izaugsme turpinājās arī 2016. gada sākumā. 1. ceturksnī IKP kāpums palēninājās gan Apvienotajā Karalistē, gan ASV, bet Japānā izaugsme nedaudz uzlabojās. Kopumā arī citās ārpus euro zonas esošajās Eiropas valstīs aktivitāte pasliktinājās. Jauno tirgus

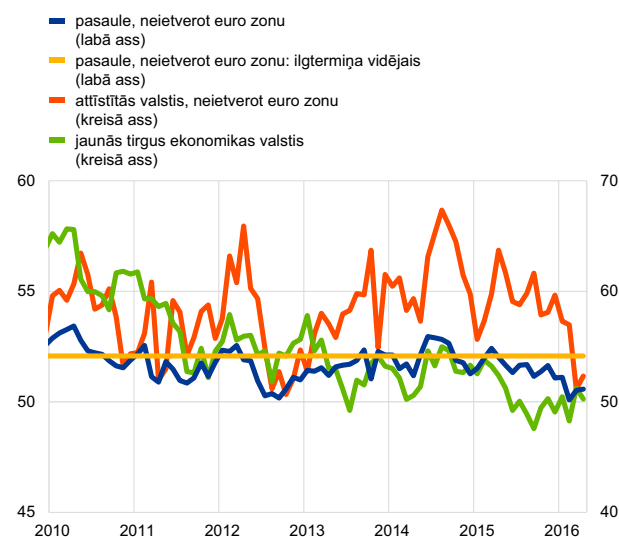
ekonomikas valstu dati nav tik viendabīgi. Ķīnas makroekonomiskie rādītāji joprojām atbilst mērenajai lejupslīdei, uzlabojumiem īpašumu sektorā un stabiliem infrastruktūras izdevumiem 1. ceturksnī veicinot aktivitāti. Krievijā joprojām valda dziļa recesija, lai gan redzamas pazīmes, ka tautsaimniecības zemākais punkts ir sasniegts un augstākām naftas cenām ir pozitīva ietekme. Turpretī Brazīlijā augstas neskaidrības apstākļos turpinās spēcīga lejupslīde.

Globālās tautsaimniecības apsekojumu rādītāji ir stabilizējušies, bet tirdzniecības izaugsmes temps – būtiski palēninājies. Pēc četrpadsmit gadu zemākā līmeņa sasniegšanas februārī apstrādes rūpniecības globālais apvienotais iepirkumu vadītāju indekss (IVI), izņemot euro zonu, aprīlī nedaudz paaugstinājās (sk. 1. att.). Tomēr OECD apvienotie apsteidzošie rādītāji liecina arī par izaugsmes tempa sarukumu attīstītajās un attīstības valstīs. 2016. gada sākumā pasaules tirdzniecības pieauguma temps atkal kļuva negatīvs. Šā gada 1. ceturksnī pasaules preču importa apjoms saruka par 1.8%. Tirdzniecības apjomu aplēses janvārim un februārim tika krasi samazinātas (sk. 2. att.). Lai gan attīstīto valstu importa pieaugums joprojām bija pozitīvs, tirdzniecība attīstības valstīs, īpaši Āzijā, bija ļoti vāja. Pēc samērā spēcīga importa kāpuma divus ceturkšņus pēc kārtas 2016. gada 1. ceturkšņa rādītāji bija negatīvi. Ar īpaši sliktu janvāra rādītāju saistītā bāzes ietekme varētu liecināt par attīstības tempa pieaugumu turpmākajos mēnešos, bet apsekojumi vēl arvien liek domāt par mērenu globālās tirdzniecības perspektīvu, aprīlī sarūkot jauno eksporta pasūtījumu globālajam IVI.

1. attēls

Globālais apvienotais apstrādes rūpniecības izlaides IVI

(difūzijas indekss)

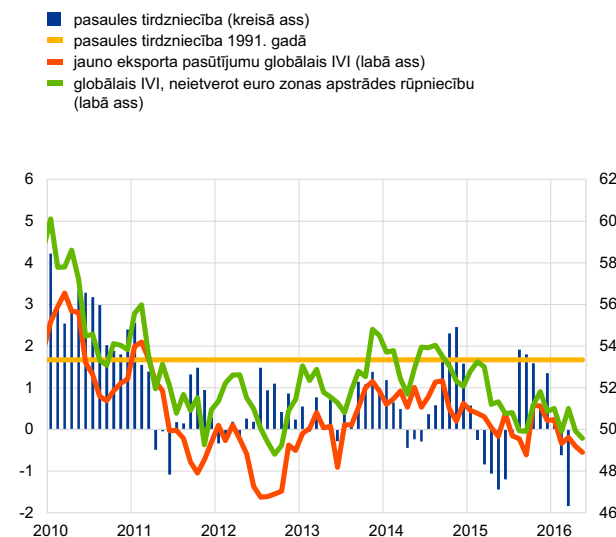
Avoti: Markit un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī.

2. attēls

Pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: pārmaiņas trijos mēnešos salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem; procentos; labā ass: difūzijas indekss)

Avoti: Markit un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākais IVI novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī un pasaules tirdzniecības novērojums – stāvoklim 2016. gada martā.

Turpmāk gaidāms, ka globālā ekonomiskā aktivitāte mērenā tempā turpinās pieaugt, un to veicinās joprojām stabilas izaugsmes perspektīva vairākumā attīstīto valstu un arvien straujāka dziļās recesijas mazināšanās dažās lielās

jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Gaidāms, ka attīstīto valstu izaugsmes perspektīva balstīsies uz ilgstoši zemām procentu likmēm, darba tirgus situācijas uzlabošanas un augošo konfidenci. Turpretī jaunajās tirgus ekonomikas valstīs saglabājas neskaidra attīstības perspektīva. Iespējams, ka Ķīnas tautsaimniecības izaugsmes pakāpeniskā palēnināšanās negatīvi ietekmēs izaugsmi citās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, īpaši Āzijas attīstības valstīs. Neraugoties uz to, iespējams, ka pakāpeniskā atveseļošanās no dziļās recesijas Krievijā un Brazīlijā veicinās globālo izaugsmi.

Pievēršoties atsevišķu valstu detalizētākam apskatam, gaidāms, ka pēc palēnināšanās šā gada 1. ceturksnī ekonomiskā aktivitāte ASV kļūs dinamiskāka.

Saglabājas pozitīvi iekšzemes pamatnosacījumi, kas atspoguļojas spēcīgā jaunu darbvietu radīšanā, nominālās darba samaksas kāpumā un reāli rīcībā esošo ienākumu pieaugumā, paredzot, ka iekšzemes pieprasījums kā galvenais faktors turpinās virzīt ASV izaugsmes perspektīvu. Spēcīgāka patēriņa un enerģijas nozares korekciju pabeigšanas ietekmē aktivitātei vajadzētu pakāpeniski kļūt dinamiskākai. Savukārt iespējams, ka ASV dolāra nesenā vērtības kāpuma un ārējā pieprasījuma vājā snieguma dēļ neto eksports ierobežos aktivitāti. Vienlaikus, neraugoties uz kredītu procentu likmju starpību nelielo samazināšanos, procentu likmes ir paaugstinājušās.

Apvienotās Karalistes ekonomiskā aktivitāte turpina kļūt arvien spēcīgāka.

Gaidāms neliels aktivitātes pieaugums, un to galvenokārt veicinās patēriņš, jo zemās enerģijas cenas joprojām palielina iedzīvotāju reāli rīcībā esošos ienākumus. Investīciju pieaugums joprojām ir pozitīvs, lai gan zemākā līmenī nekā iepriekšējā gadā, un to veicina labvēlīgāki kredītu nosacījumi. Tomēr izaugsmi potenciāli ierobežo ar referendumu par dalību ES saistītā nenoteiktība.

Japānas attīstības perspektīva joprojām ir mērena. Pēc aktivitātes sarukuma 2015. gada pēdējā ceturksnī 2016. gada 1. ceturksnī IKP izaugsme atjaunojās. Raugoties nākotnē, stimulējošai monetārajai politikai un ienākumu kāpumam saistībā ar zemākām naftas cenām vajadzētu paaugstināt aktivitāti. Reālās darba samaksas pakāpeniskajam pieaugumam, kas atspoguļo brīvo darbvietu skaita samazināšanos, vajadzētu veicināt arī māsaimniecību tēriņus. Gaidāms, ka eksportu pozitīvi ietekmēs arvien spēcīgāks ārējais pieprasījums, tomēr to mazinās nesenā Japānas jenas vērtības dinamika. Turklāt fiskālā konsolidācija negatīvi ietekmēs pieprasījumu.

Centrālajai Eiropai un Austrumeiropai tiek prognozēta joprojām spēcīga, tomēr dažādām valstīm atšķirīga reālā ekonomiskā aktivitāte.

Galvenie izaugsmes dzinējspēki reģionā joprojām ir dinamisks privātais patēriņš, kas atspoguļo lielākus reāli rīcībā esošos ienākumus zemas inflācijas vidē, un spēcīgs investīciju kāpums, ko veicina ES struktūrfondu līdzekļu izmantošana.

Gaidāms, ka vidējā termiņā samazināsies Ķīnas tautsaimniecības izaugsmes temps.

Aktivitāti joprojām veicina zemās naftas cenas, augsts patēriņš un nozīmīgi mājokļu tirgus uzlabojumi. Lielāka stabilitāte finanšu tirgos un Ķīnas renminbi (efektīvais) kurss palīdzējis daļēji mazināt nenoteiktību, kas īpaši spēcīga bija gada sākumā. Tuvākā nākotnē gaidāms, ka tautsaimniecībai atbalstu sniegs stimulējoša

monetārā politika un fiskālā stimulēšana. Tomēr vidējā termiņā iespējams, ka pastiprinātā uzmanība atsevišķu smagās rūpniecības nozaru brīvo jaudu samazināšanai un saistīto, ienākumus nenesošo aizdevumu jautājumam palēninās attīstības tempu.

Izejvielu eksportētājvalstis turpina pielāgoties ieilgušajai izejvielu cenu lejupslīdei.

Krievijā, kas joprojām atrodas dziļā recesijā, finansējuma izmaksas vēl arvien ir augstas, neraugoties uz finansēšanas nosacījumu atvieglojumiem 2015. gadā. Nenoteiktība ir liela, uzņēmēju konfidence – zema, un sarukušie naftas eksporta ienākumi turpina ierobežot valsts izdevumus. Turpmāk gaidāms, ka vāja pozitīva izaugsme atjaunosies tikai 2016. gada 2. pusgadā, bet 2017. gadā prognozēts aptuveni potenciālam tuvs ekonomiskās attīstības temps. Brazīlijā politiskā nenoteiktība, tirdzniecības nosacījumu pasliktināšanās un monetārās politikas un finansēšanas nosacījumu pieaugoša stingrība spēcīgi un negatīvi ietekmē ekonomisko aktivitāti. Turpmāk prognozē, ka, izejot no dziļās recesijas, izaugsmes atjaunošanās būs pieticīga, stabilizējoties izejvielu cenām un mazinoties investīciju šķēršļiem izejvielu sektoros.

Kopumā saglabājas pakāpeniskas un nevienmērīgas globālās izaugsmes atjaunošanās perspektīva.

Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms pasaules reālā IKP (izņemot euro zonu) kāpuma tempa paātrinājums no 3.1% 2016. gadā līdz 3.7% 2017. gadā un 3.8% 2018. gadā. Paredzams, ka euro zonas ārējais pieprasījums pieaugs no 2.0% 2016. gadā līdz 3.5% 2017. gadā un 4.0% 2018. gadā. Bāzes scenārijā paredzētais mērenais aktivitātes un tirdzniecības pieaugums atspoguļo noturīgo izaugsmi attīstītajās valstīs un pakāpenisku dziļās recesijas mazināšanos aplēšu periodā lielās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, konkrēti Krievijā un Brazīlijā, kompensējot pakāpenisko Ķīnas tautsaimniecības lejupslīdi. Salīdzinājumā ar marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm pasaules izaugsmes perspektīva kļuvusi nedaudz sliktāka. Euro zonas ārējā pieprasījuma korekcijas kopumā atbilst pasaules izaugsmes korekcijām.

Globālās aktivitātes perspektīvas riski vispār, bet visvairāk attiecībā uz jaunajām tirgus ekonomikas valstīm, joprojām ir lejupvērsti.

Viens no galvenajiem riskiem saistīts ar straujāku lejupslīdi jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, t.sk. Ķīnā. Stingrāki finansēšanas nosacījumi un paaugstināta politiskā neskaidrība var pastiprināt jau esošo makroekonomisko nelīdzsvarotību, iedragāt konfidenci un palēnināt izaugsmi vairāk, nekā gaidīts. Politikas nenoteiktība saistībā ar Ķīnas tautsaimniecības pārorientēšanu var izraisīt globālās finanšu nestabilitātes pastiprināšanos. Arī ģeopolitiskie riski, t.sk. gaidāmais referendums Apvienotajā Karalistē, turpina negatīvi ietekmēt perspektīvu. Visbeidzot, fiskālo vai finansiālo nelīdzsvarotību dažās naftas eksportētājvalstīs var saasināt ilgstoši zemās naftas cenas.

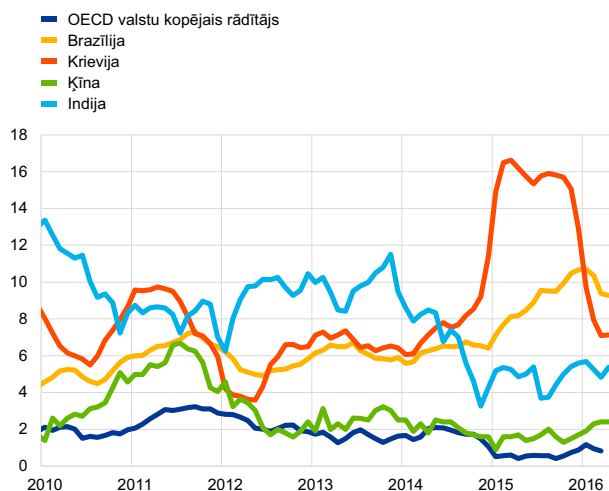
Pasaules cenu norises

Nesenā naftas cenu sarukuma ietekme joprojām negatīvi atsaucas uz kopējo globālo inflāciju. Patēriņa cenu gada inflācija OECD valstu reģionā no 1.0% februārī saruka līdz 0.8% martā, jo pastiprinājās enerģijas cenu sarukuma ietekme (sk. 3. att.). OECD valstu gada inflācija, izņemot pārtiku un enerģiju, kopš decembra saglabājusies nemainīga (1.9%). Runājot par lielām jaunajām tirgus ekonomikas valstīm, inflācijas līmenis joprojām ir augsts Brazīlijā, bet samazinājies Krievijā, kur izzudusi rubļa vērtības pagātnes krituma ietekme. Ķīnā inflācija nedaudz paaugstinājās sakarā ar īslaicīgu pārtikas preču cenu kāpumu.

3. attēls

Patēriņa cenu inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %)

Avoti: valstu avoti un OECD.

Piezīme. Jaunākais novērojums atsevišķām valstīm atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī un OECD kopējam rādītājam – 2016. gada martā.

Gaidāms, ka īstermiņā saglabāsies neliela globālā inflācija, kas pēc tam, sākot ar 2016. gada

2. pusgadu, lēnām paaugstināsies. Neraugoties uz neseno kāpumu, gada sākumā novērotajam naftas un citu izejvielu cenu sarukumam vajadzētu īstermiņā vēl vairāk pazemināt inflācijas līmeni. Turpmāk augšupvērstā naftas nākotnes līgumu cenu līkne norāda uz naftas cenu pieaugumu aplēšu periodā. Vienlaikus iespējams, ka lielās brīvās ražošanas jaudas globālajā līmenī nelabvēlīgi ietekmēs pamatā esošo inflāciju vidējā termiņā.

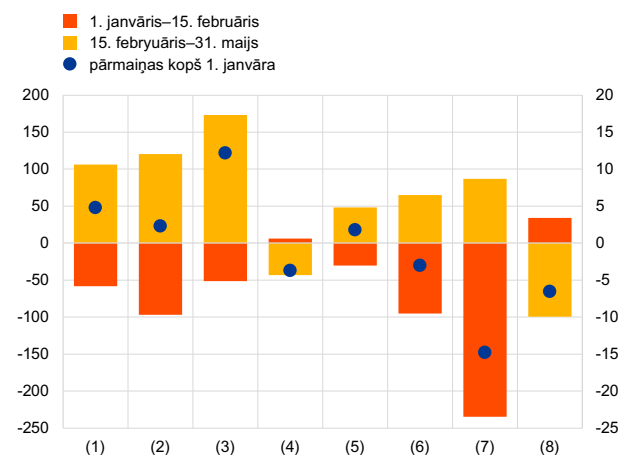
2. Finanšu norises

No marta sākuma līdz jūnija sākumam apstākļi euro zonas finanšu tirgos, kā arī līdzvērtīgos pasaules līmeņa tirgos atkal kļuva stabilāki salīdzinājumā ar 2016. gada sākumā vērotajiem. Labāki, nekā gaidīts, pasaules ekonomiskie apstākļi, turpmāka naftas cenu kāpuma atjaunošanās un papildu monetārās stimulēšanas pasākumi euro zonā uzlaboja riskanto aktīvu tirgus novērtējumu. Euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas aplūkojamā periodā (no 2016. gada 9. marta līdz 1. jūnijam) mēreni palielinājās, bet paziņojums par to, ka Eurosistēma iegādāsies uzņēmumu sektora aktīvus, būtiski pastiprināja nefinanšu sabiedrību (NFS) emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpību sarukumu. Euro zonas valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes nedaudz samazinājās, tieši atspoguļojot ilgtermiņa peļņas likmju dinamiku pasaulē. Valūtas tirgū nedaudz palielinājās euro kurss.

4. attēls

Finanšu tirgus norises

(kreisā ass: (4), (6), (7) un (8) pārmaiņas bāzes punktos; labā ass: (1), (2), (3) un (5) pārmaiņas bāzes punktos)

Avoti: Standard & Poor's, Financial Times, JP Morgan, Haver Analytics un Merrill Lynch. Piezīmes. (1) – S & P 500; (2) – FTSE All-World indekss, neietverot ASV; (3) – Brent jēlnaftas cena ASV dolāros; (4) – ASV valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme; (5) – jauno tirgus ekonomikas valstu valūtas kursu procentuālo pārmaiņu attiecībā pret ASV dolāru ar IKP PP svērtais vidējais rādītājs; (6) – JP Morgan Emerging Market Bond indeksa (EMBI) valdības obligāciju peļņas likmju starpība bāzes punktos; (7) – ASV augsta ienesīguma uzņēmumu obligāciju ienesīguma likme; (8) – CBOE svārstīguma indekss (Volatility Index; VIX).

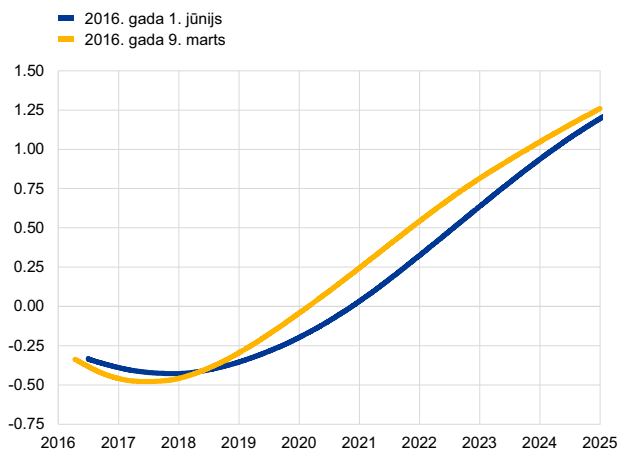
Pretstatā gada sākumā vērotajām norisēm pēc situācijas uzlabošanās pasaules tautsaimniecībā un naftas cenu turpmāka kāpuma euro zonas finanšu tirgos un pasaules finanšu tirgos kopumā no marta sākuma līdz jūnija sākumam iestājās relatīvs miera periods. Šī uzlabošanās turpināja februāra vidū aizsāktu tendenci, kas izveidojās, ņemot vērā pozitīvo ekonomisko datu publicēšanu ASV, naftas cenu kāpuma atjaunošanos un gaidas attiecībā uz turpmāku monetārās stimulēšanas pasākumu īstenošanu euro zonā. Vienlaikus notiekošā pasaules finanšu tirgus noskaņojuma uzlabošanās un finanšu tirgus svārstīguma mazināšanās turpinājās pēc tam, kad Padome marta sanāksmē paziņoja par papildu veicamo pasākumiem. Kopumā šīs norises palīdzēja akciju tirgiem vairākumā attīstīto valstu kompensēt kopš gada sākuma ciestos zaudējumus, savukārt uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības samazinājās. Jaunajās tirgus ekonomikas valstīs valdības obligāciju peļņas likmju starpības saruka, un vairākumā valstu bija vērojama ārējā finansējuma nosacījumu uzlabošanās (sk. 4. att.).

Euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA) aplūkojamā periodā samazinājās pēc tam, kad Padome 10. martā pieņēma lēmumu samazināt noguldījumu iespējas procentu likmi par 10 bāzes punktiem (uz -0.40%). EONIA aplūkojamā periodā (no 9. marta līdz 1. jūnijam) saruka par 9.7 bāzes punktiem, pilnībā atspoguļojot noguldījumu iespējas procentu likmes samazinājumu. Kopš 2016. gada otrā rezervju prasību izpildes perioda sākuma, kad stājās spēkā procentu likmes samazinājums, EONIA saglabājies robežās no -32 bāzes punktiem līdz -36 bāzes punktiem, izņemot 1. ceturkšņa sākumu, kad tas īslaicīgi palielinājās līdz -30 bāzes punktiem. Saistībā ar Eurosistēmas veiktajām iegādēm paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietvaros likviditātes pārpalikums pieauga par 144 miljrd. euro, sasniedzot aptuveni 845 miljrd. euro (sk. arī 2. ielikumu).

5. attēls

EONIA nākotnes procentu likmes

(gadā; %)

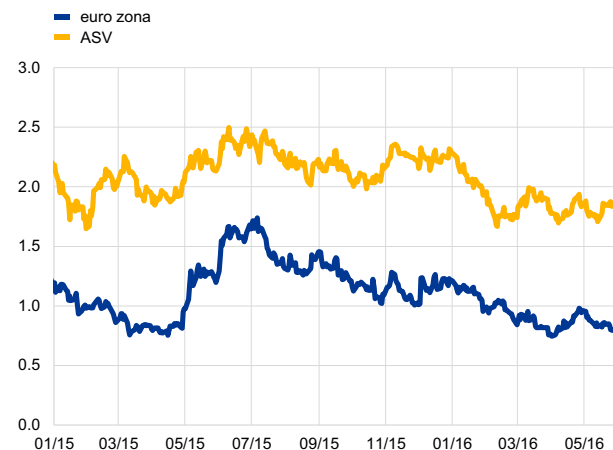

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

6. attēls

Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes euro zonā un ASV

(gadā; %)

Avots: Thomson Reuters.

Piezīmes. Postenī "euro zona" norādīts valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs. Postenī "ASV" norādīta Valsts kases 10 gadu obligāciju peļņas likme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. jūnijā.

Zemā kopējā svārstīguma apstākļos EONIA nākotnes procentu likmju līknes pārmaiņas bija ierobežotas, un zināms sarukums bija vērojams līknes vidusdaļā.

Īsākajos termiņos līkne aplūkojamā periodā nedaudz pavirzījās augšup, lielā mērā atspoguļojot finanšu tirgus veikto euro zonas īstermiņa nākotnes darījumu procentu likmju pārskatīšanu Padomes marta sanāksmes dienā, tās paaugstinot. Vidusdaļā līkne mazliet pavirzījās lejup, liecinot par to, ka tirgus dalībnieki gaida, ka galvenās ECB procentu likmes vēl kādu laiku saglabāsies zemākas. Turpretī ilgāka termiņa EONIA nākotnes procentu likmes no marta sākuma līdz jūnija sākumam gandrīz nemainījās (sk. 5. att.).

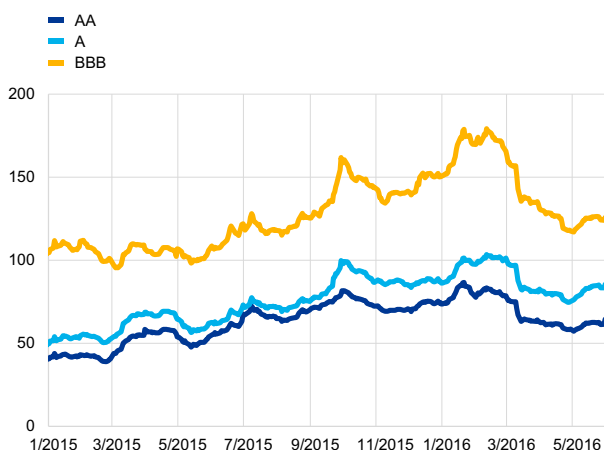
Euro zonas ilgtermiņa valdības obligāciju peļņas likmes aplūkojamā periodā nedaudz samazinājās, cieši atspoguļojot ilgtermiņa peļņas likmju dinamiku pasaulē.

Martā valdības obligāciju peļņas likmes attīstījās pa lejupvērstu trajektoriju, euro zonas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējam ar IKP svērtajam rādītājam 2016. gada 1. aprīlī sasniedzot visu laiku zemāko punktu (0.75%). Pēc tam euro zonas ilgtermiņa peļņas likmes palielinājās, taču no aprīļa beigām atkal bija vērojams sarukums. Šāds ilgtermiņa tagadnes procentu likmju samazinājums atbilda vidējā termiņa EONIA nākotnes procentu likmju sarukumam, un ar IKP svērtā 10 gadu obligāciju peļņas likme aplūkojamā perioda beigās bija par 11 bāzes punktiem zemāka par 9. martā vēroto līmeni (sk. 6. att.). Kopumā peļņas likmju sarukums bija tikai nedaudz spēcīgāks augstāka reitinga euro zonas valstīs, taču Grieķijas valdības obligāciju peļņas likmes apstākļos, kad Eurogrupa pagarināja Grieķijai piešķirto aizdevumu termiņu, tika būtiski samazinātas. Lai gan kopumā euro zonas ilgtermiņa peļņas likmju dinamika cieši atspoguļoja līdzvērtīgu peļņas likmju dinamiku pasaulē, ASV un euro zonas ilgtermiņa obligāciju peļņas likmju starpības palielinājās, galvenokārt atspoguļojot tirgus redzējumu par abu tautsaimniecību monetārās politikas diverģences palielināšanos.

7. attēls

Euro zonas investīciju kategorijas nefinanšu sabiedrību obligāciju ienesīguma likmju starpības reitings dalījumā

(bāzes punktos)

Avots: Thomson Reuters.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. jūnijā.

Pēc Padomes paziņojuma par uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmu (USAIP) nefinanšu sabiedrību emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpības būtiski saruka. Paziņojums par USAIP martā pastiprināja vēroto NFS obligāciju ienesīguma likmju starpību samazināšanos apstākļos, kad kopš februāra vidus uzlabojās pasaules tirgus noskaņojums. Vēlāk starpības turpināja pakāpeniski sarukt, tostarp pēc tam, kad Padomes aprīļa vidus sanāsmē tika paziņota sīkāka informācija par USAIP īstenošanu, bet maijā tās nedaudz pieauga. Kopumā NFS obligāciju ienesīguma likmju starpības jūnija sākumā bija daudz mazākas par marta sākumā vēroto līmeni (sk. 7. att.). Lai gan banku emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpību dinamika bija līdzīga, to sarukums bija relatīvi mazāks.

Zema tirgus svārstīguma apstākļos euro zonas akciju cenas mēreni palielinājās. No 9. marta līdz

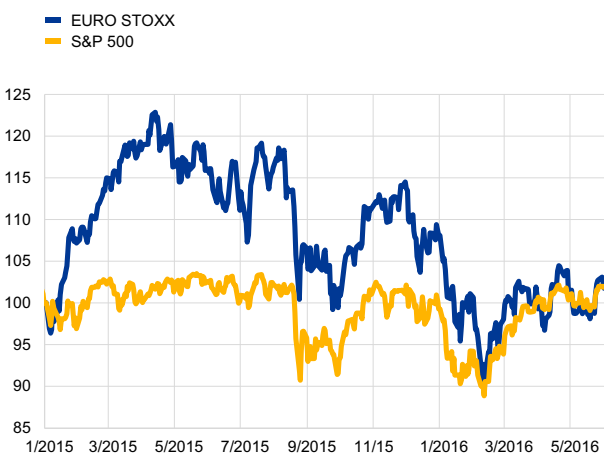
1. jūnijam *Dow Jones EURO STOXX broad* indekss

pieauga aptuveni par 2%. Tas salīdzināms ar aptuveni 6% lielo S & P 500 indeksa kāpumu ASV (sk. 8. att.). Euro zonas banku kapitāla vērtspapīru cenas samazinājās aptuveni par 2%. Turklāt euro zonas banku akciju cenu svārstības abos virzienos bija būtiskākas par plašākā tirgū vērotajām svārstībām, jo sektoru joprojām nelabvēlīgi ietekmēja bažas par peļņitspēju, kā arī konkrētām valstīm un bankām specifiski notikumi.

8. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(2015. gada 1. janvāris = 100)

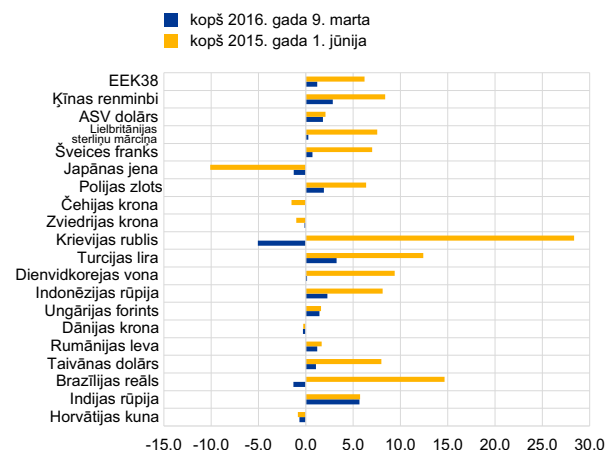
Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. jūnijā.

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

(%)

Avots: ECB.

Piezīmes. Pārmaiņas (%) salīdzinājumā ar 2016. gada 1. jūniju. EEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām.

Valūtas tirgū nedaudz palielinājās euro efektīvais kurss. No marta sākuma līdz aprīļa beigām euro kurss palielinājās, lielā mērā atspoguļojot tirgus gaidu attīstību attiecībā uz lielāko valstu monetārās politikas nostāju. Kāpumu veicināja arī tirgus noskaņojuma uzlabošanās attiecībā pret euro pēc tam, kad tika publiskoti labāki, nekā gaidīts, euro zonas ekonomiskās aktivitātes dati. Palielinoties ASV un euro zonas ilgtermiņa obligāciju peļņas likmju starpībām, no maija sākuma euro efektīvais kurss, kā arī euro kurss attiecībā pret ASV dolāru samazinājās. Kopumā no 9. marta līdz 1. jūnijam euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē palielinājās par 1.2% (sk. 9. att.). Divpusējā izteiksmē palielinājās euro kurss attiecībā pret ASV dolāru, Ķīnas renminbi, Šveices franku un daudzu jauno tirgus ekonomikas valstu valūtām, kā arī vairākumu Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstu valūtu. Tas samazinājās attiecībā pret Krievijas rubli, Japānas jenu un dažu izejvielu eksportētājvalstu valūtām.

3. Saimnieciskā darbība

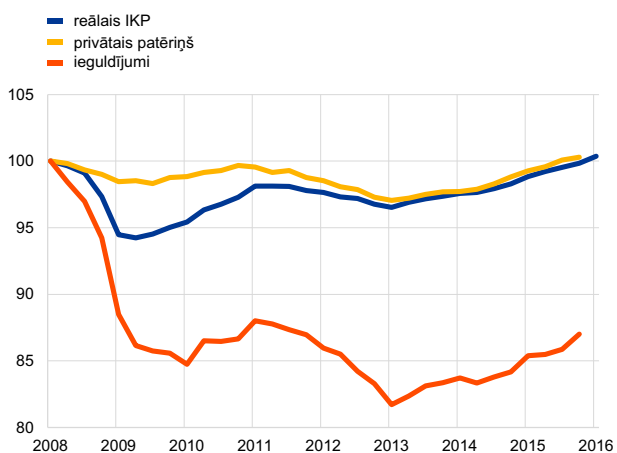
Euro zonas reālais IKP 2016. gada 1. ceturksnī būtiski pieauga, un izaugsmi joprojām veicina iekšzemes pieprasījums, bet to mazina vājais eksports. Jaunākie dati liecina par izaugsmes turpināšanos 2. ceturksnī, lai gan tās temps, iespējams, būs lēnāks nekā 1. ceturksnī. Paredzams, ka nākotnē tautsaimniecības atveseļošanās turpināsies mērenā, bet stabilā tempā. Iekšzemes pieprasījumu joprojām veicina ECB monetārās politikas pasākumu ietekme uz reālo tautsaimniecību. Labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un uzņēmumu peļņitspējas uzlabošanās turpina veicināt ieguldījumus. Turklāt pastāvīgs nodarbinātības pieaugums, ko sekmē arī iepriekšējās strukturālās reformas un joprojām samērā zemās naftas cenas, nodrošina papildu atbalstu mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un privātā patēriņa kāpumam. Bez tam euro zonas fiskālā nostāja ir nedaudz ekspansīva. Tomēr tautsaimniecības atveseļošanās euro zonā joprojām kavē ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, vairākos sektoros nepieciešamās bilances korekcijas un lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps. Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz, ka reālā IKP pieaugums 2016. gadā būs 1.6%, bet 2017. un 2018. gadā – 1.7%.

Euro zonas tautsaimniecības izaugsme 2016. gada 1. ceturksnī nostiprinājās, un reālais IKP pašlaik pārsniedzis 2008. gadā sasniegto augstāko līmeni (sk. 10. att.). Reālā IKP kāpums daudzās euro zonas valstīs bija spēcīgāks nekā iepriekšējā ceturksnī, un šķiet, ka to veicinājis pastāvīgs pozitīvs privātā patēriņa un arī ieguldījumu, kas tomēr joprojām ir mazāki nekā pirms krīzes novērotais maksimums, devums. 2016. gada 1. ceturksnī neto eksports, iespējams, joprojām kavēja izaugsmi, jo pasaules tirdzniecības pieaugums bija neliels.

10. attēls

Euro zonas reālais IKP, privātais patēriņš un ieguldījumi

(indekss: 2008. gada 1. ceturksnis = 100)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie IKP dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. ceturksnī un tā komponentu dati – stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

Šķiet, ka privātā patēriņa dinamika 2016. gada 1. ceturksnī bijusi pietiekami liela un šis komponents joprojām ir galvenais notiekošās atveseļošanās virzītājspēks.

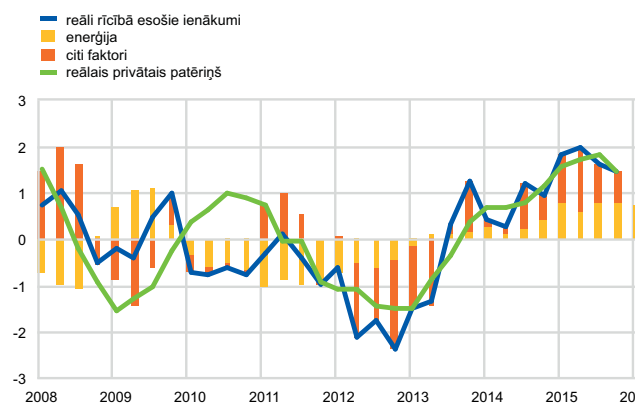
Pēc mazumtirdzniecības apjoma un reģistrēto jauno vieglo automobiļu skaita īslaicīgas samazināšanās 2015. gada 4. ceturksnī un neraugoties uz kritumu martā, 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni mazumtirdzniecības apjoms un reģistrēto jauno vieglo automobiļu skaits palielinājās par 1%, atspoguļojot sezonas apgērba pārdošanas mazāku apgrozījumu un siltās ziemas noteiktu zemāku enerģijas patēriņu, kā arī teroristu uzbrukumu Parīzē novembrī nelabvēlīgo ietekmi. Ilgākā laikposmā patēriņa izdevumus veicinājusi mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu palielināšanās, kas savukārt galvenokārt atspoguļo ne tikai nodarbinātības pieaugumu, bet arī zemākas naftas cenas (sk. 11. att.) un diezgan stabilu uzkrājumu rādītāju. Turklāt, lai gan euro zonas mājsaimniecību procentu ienākumi kopš 2008. gada sarukuši, to tirie

procentu ienākumi bijuši diezgan stabili. Pārdalot finanšu resursus no neto noguldītājiem neto aizņēmējiem, procentu ienākumiem kopumā vajadzētu turpināt veicināt privāto patēriņu (sk. 3. ielikumu "Zemas procentu likmes un mājsaimniecību tīrie procentu ienākumi"). Turklāt mājsaimniecību bilances pakāpeniski kļuvušas mazāk ierobežotas un patērētāju konfidence bezdarba līmeņa samazināšanās apstākļos atguvusi spēku.

11. attēls

Reāli rīcībā esošie ienākumi un privātais patēriņš

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati par reāli rīcībā esošajiem ienākumiem un privāto patēriņu atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī. 2. ceturksņa datu par enerģijas devumu pamatā ir mēneša (aprēķinātie) dati līdz 2016. gada maijam.

Turpmāki uzlabojumi euro zonas darba tirgos veicina privāto patēriņu, izmantojot kopējos darba ienākumus.

2015. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni nodarbinātība turpināja palielināties, pieaugot par 0.3%. Tādējādi nodarbinātība bija par 1.2% augstāka nekā pirms gada, liecinot par visaugstāko gada kāpumu kopš 2008. gada 2. ceturksņa. Savukārt aprīlī bezdarba līmenis bija 10.2%, kas bija zemākais kopš 2011. gada augusta un bija nepārtraukti sarucis kopš 2013. gada vidus. Savlaicīgāka informācija, piemēram, apsekojumi, liecina par notiekošu nelielu situācijas uzlabošanu euro zonas darba tirgos. Neraugoties uz šīm pozitīvajām norisēm, plašāki bezdarba rādītāji, kuros ņemtas vērā darbaspējas vecuma iedzīvotāju grupas, kas spiestas strādāt nepilnu darba laiku vai pamest darba tirgu, tomēr joprojām ir augsti. Aptuveni 4% darbaspēka pašlaik spiesti strādāt nepilnu darba laiku,

jo trūkst pilnas slodzes darba, un aptuveni tikpat daudz ir vīlušos darba ņēmēju, kuri aktīvi nemeklē darbu. Tādējādi euro zonas darba tirgū, iespējams, valda daudz lielāks apsīkums, nekā par to liecina tikai bezdarba līmenis.

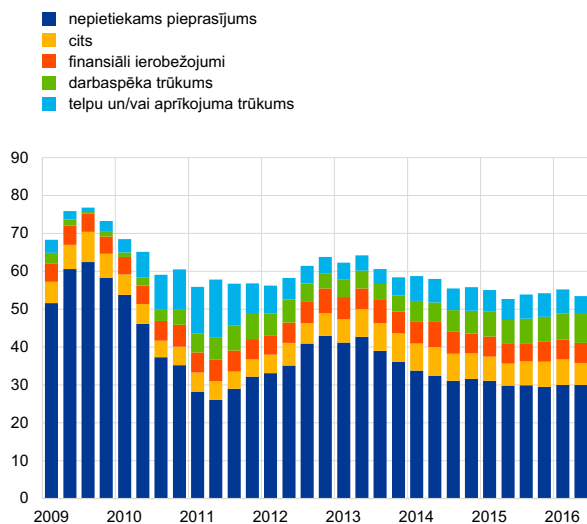
Pēc apstrādes rūpniecības jaudu izmantošanas kāpuma un kopējā spēcīgā kapitālpreču ražošanas pieauguma ieguldījumu palielināšanās, iespējams, turpinājusies gadu mijā novērotajā stabilajā tempā.

Pieprasījuma nosacījumi arī uzlabojušies, veicinot ieguldījumus uzņēmējdarbībā. Piemēram, Eiropas Komisijas apsekojumā pieprasījums kopš 2013. gada daudz retāk minēts kā ražošanu ierobežojošs faktors (sk. 12. att.). Savukārt ieguldījumus mājokļos, iespējams, veicinājuši ne tikai 1. ceturksnī valdošie labvēlīgie laikapstākļi, bet arī mājokļu tirgu nostiprināšanās kopumā – par to liecina pieteikumu būvatļauju saņemšanai skaita pieaugums un hipotēku kredītu pieprasījums. Raugoties nākotnē, zemām hipotēku kredītu procentu likmēm un mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu kāpumam, kā arī peļņas iespēju meklējumiem apstākļos, kad alternatīvo aktīvu atdeve ir zema, vajadzētu vēl vairāk palielināt mājokļu pieprasījumu. Gaidāms arī, ka finansēšanas nosacījumu uzlabošanās, euro zonas uzņēmumu augošā peļņa un lielas naudas rezerves apvienojumā ar iekšzemes un ārējā pieprasījuma pakāpenisku palielināšanos veicinās ieguldījumu uzņēmējdarbībā pieaugumu. Tomēr turpmāka nepieciešamība samazināt uzņēmumu aizņemto līdzekļu apjomu dažās valstīs, sarukušās investoru ilgtermiņa izaugsmes gaidas un ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs var kavēt kopējo ieguldījumu atjaunošanos.

12. attēls

Ražošanu ierobežojoši faktori

(procentuālās daļas)

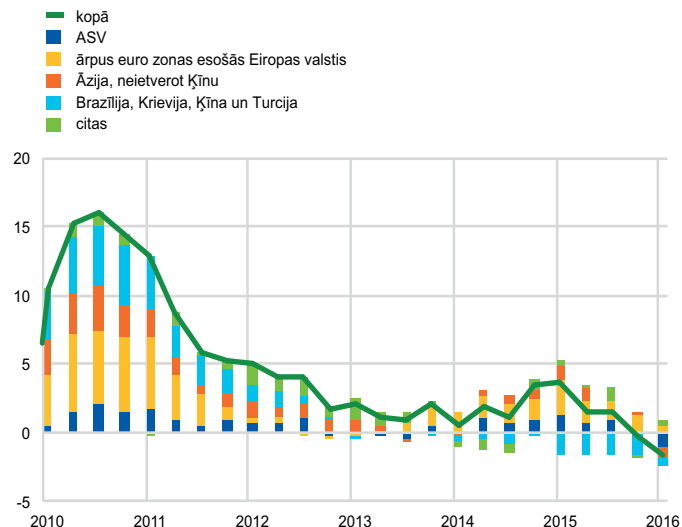

Avots: Eiropas Komisija.
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 2. ceturksnī.

13. attēls

Ārpus euro zonas veiktais preču eksports

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; ieguldījums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; procentu punktos)

Avots: Eurostat.
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. ceturksnī; dati par ES valstīm balstās uz mēneša datiem līdz 2016. gada februārim, bet par visām pārējām valstīm – līdz 2016. gada martam.

Šķiet, 2016. gada 1. ceturksnī turpinājusies saistībā ar vājo pasaules tirdzniecības dinamiku vērotā preču eksporta pieauguma sarukuma tendence (sk. 13. att.). Nozīmīgi eksporta galamērķi, piemēram, ASV, arī Šveice un Japāna, negatīvi ietekmēja eksporta kāpumu, un eksports uz Apvienoto Karalisti pieauga mazāk nekā 2015. gada pēdējā ceturksnī. Runājot par lielajām jaunajām tirgus ekonomikas valstīm, Brazīlijas un Krievijas zemo pieprasījumu joprojām kavēja preču eksporta palielināšanos, savukārt Ķīnas devums pēc negatīva devuma 2015. gadā kopumā bija neitrāls.

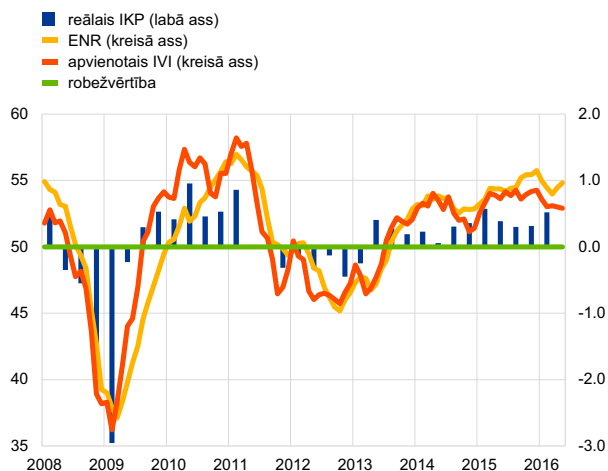
Gaidāms, ka īstemiņā eksporta kāpums joprojām vājas pasaules tirdzniecības dinamikas apstākļos būs tikai neliels. Eksporta pasūtījumi, kā arī eksportētāju noskaņojums liecina par nepārtrauktām vājām ārējās tirdzniecības norisēm tuvākajā laikā, un euro efektīvā kursa jaunākās pārmaiņas nav iepriecinošas. Tomēr gaidāms, ka sakarā ar agrāk notikušās konkurences uzlabošanās novēloto ietekmi eksporta tirgus daļas joprojām būs lielas. Tālākā perspektīvā gaidāms, ka euro zonas eksporta kāpums pakāpeniski augs atbilstoši euro zonas ārējam pieprasījumam.

Kopumā pieejamie īstermiņa rādītāji liecina par 2016. gada 2. ceturksnī notiekošu mērenu izaugsmi. Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ENR) aprīlī un maijā palielinājās, savukārt apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss (IVI) samazinājās (sk. 14. att.); abi rādītāji joprojām bija augstāki par ilgtermiņa vidējo līmeni. Rūpnieciskā ražošana (neietverot būvniecību) februārī un martā saruka, brīdinot par dažiem lejuvēršiem riskiem, kas sakarā ar saistīto negatīvo pārnesto ietekmi apdraud ceturkšņa ražošanas kāpumu 2. ceturksnī.

14. attēls

Euro zonas reālais IKP, apvienotais IVI un ENR

(kreisā ass: difūzijas indekss un procentu starpības; labā ass: ceturkšņa pieauguma temps; %)

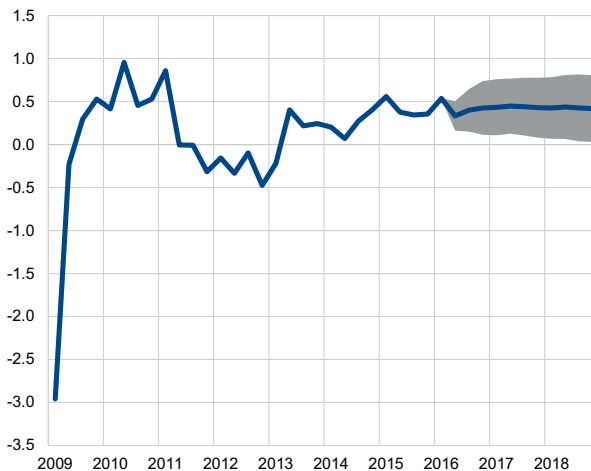
Avoti: Markit, Eiropas Komisija un Eurostat.

Piezīmes. Jaunākie IKP dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. ceturksnī un ENR un IVI dati – stāvoklim 2016. gada maijā. ENR un IVI dati ir normalizēti.

15. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un raksts "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2016. gada 2. jūnijā publicēts ECB interneta vietnē.

Tālākā perspektīvā gaidāms, ka euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās turpināsies un to veicinās ECB monetārās politikas pasākumu ietekme uz reālo tautsaimniecību. Ieguldījumus vajadzētu veicināt, vēl vairāk uzlabojot

uzņēmumu peļņitspēju, savukārt gaidāms, ka patēriņa izdevumus veicinās notiekošais nodarbinātības kāpums un joprojām samērā zemās naftas cenas. Tomēr tautsaimniecības atveseļošanās vēl arvien mazina nelielas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs.

Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka reālā IKP gada pieaugums 2016. gadā būs 1.6%, bet 2017. un 2018. gadā – 1.7% (sk. 15. att.). Salīdzinājumā ar ECB

speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva 2016. gadam koriģēta un paaugstināta, bet 2017. un 2018. gadam tā kopumā nav mainīta. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir vairāk lejupvērsti, bet risku līdzsvars ieviesto monetārās politikas pasākumu un gaidāmo stimulu apstākļos ir uzlabojies. Lejupvērsti riski joprojām saistīti ar pasaules tautsaimniecības norisēm, gaidāmo referendumu par Apvienotās Karalistes dalību ES un citiem ģeopolitiskiem riskiem.

4. Cenas un izmaksas

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2016. gada maijā bija -0.1% . Šis zemaais inflācijas līmenis atspoguļo agrāk vēroto enerģijas cenu kritumu. Gaidāms, ka nākamajos mēnešos, pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, inflācija, visticamāk, joprojām būs ļoti zema vai negatīva, bet 2016. gada 2. pusgadā paaugstināsies galvenokārt enerģijas cenu gada pārmaiņu tempa bāzes efektu ietekmē. Turpmāku inflācijas kāpumu 2017. un 2018. gadā varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi un paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās. Šī vispārējā tendence atspoguļota arī Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, paredzot, ka SPCI gada inflācija 2016. gadā būs 0.2% , 2017. gadā – 1.3% un 2018. gadā – 1.6% . Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas prognoze saglabājas kopumā stabila.

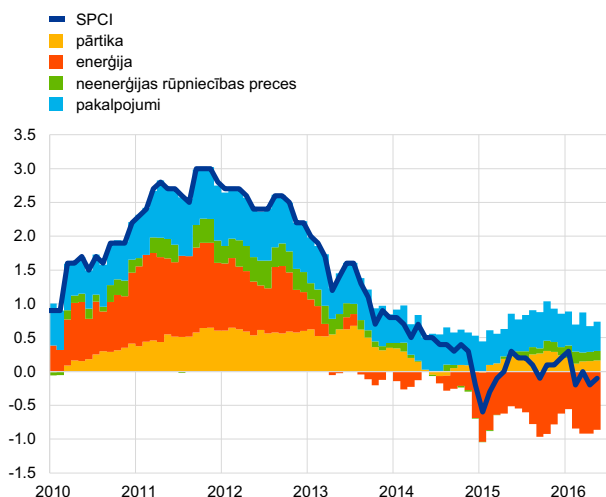
Kopējā inflācija maijā nedaudz palielinājās, tomēr joprojām bija negatīva.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi SPCI gada inflācija maijā pieauga līdz -0.1% (aprīlī – -0.2%), un to galvenokārt noteica augstāka enerģijas cenu inflācija un nedaudz augstāka pakalpojumu cenu inflācija (sk. 16. att.). Pakalpojumu cenu inflācijas kāpums no 0.9% aprīlī līdz 1.0% maijā noteica SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju) inflācijas pieaugumu no 0.7% aprīlī līdz 0.8% maijā.

16. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

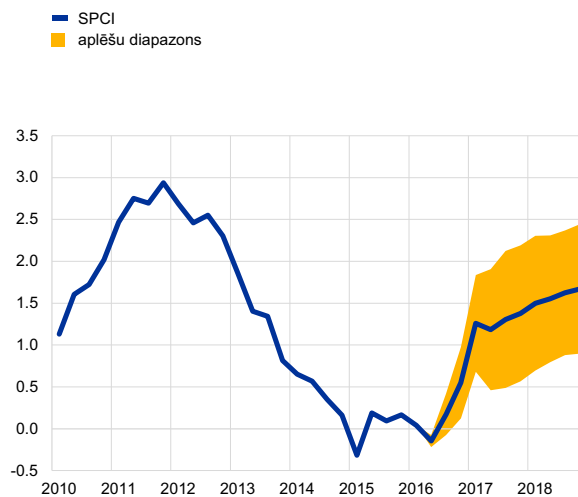
Avots: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada maijā (ātrā aplēse).

17. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: Eurostat un raksts "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2016. gada 2. jūnijā publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. ceturksnī (faktiskie dati) un stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī (aplēses).

Enerģijas cenas joprojām ir galvenais kopējo inflāciju ierobežojošais faktors.

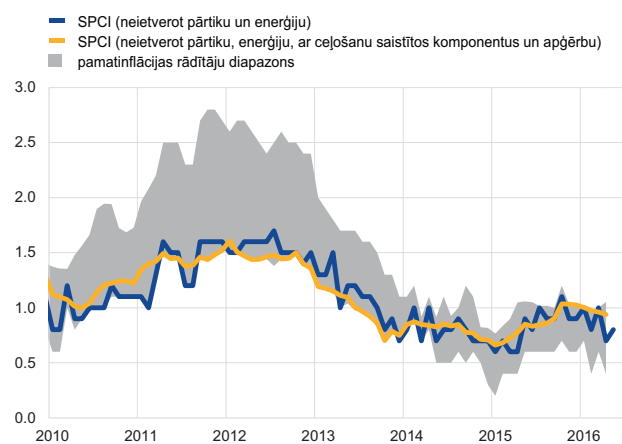
Gandrīz pusotru gadu enerģijas cenu inflācijas negatīvais devums svārstījies robežās no 0.5 procentu punktiem līdz 1 procentu punktam (sk. 16. att.). Naftas

cenas ASV dolāros kopš 2016. gada janvāra zemā līmeņa palielinājušās, taču tās joprojām ir daudz zemākas nekā pirms gada. Tādējādi nesena cenu kāpums tikai nedaudz ierobežoja enerģijas cenu negatīvo devumu kopējā inflācijā, jo SPCI enerģijas cenu inflācija 2016. gada maijā joprojām atradās ļoti zemā līmenī (–8.1%). Nesenās naftas cenu augšupvērstās tendences ietekme kļuvis skaidrāka, līdzko agrāk novērotais spēcīgais naftas cenu kritums vairs netiks ietverts gada inflācijas aprēķinā. Gaidāmais SPCI kopējās inflācijas kāpums periodā līdz 2017. gada sākumam lielākoties skaidrojams ar saistīto bāzes efektu augšupvērsto ietekmi (sk. 17. att.).

18. attēls

Pamatinflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Pamatrādītāju diapazonā ņemti vērā šādi rādītāji: SPCI (neietverot enerģiju), SPCI (neietverot neapstrādāto pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku, enerģiju, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērbu), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (*trimmed mean*; 10%), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%), SPCI mediāna un uz dinamiskā faktora modeli balstīts rādītājs. Jaunākie dati par SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju; ātrā aplēse) atbilst stāvoklim 2016. gada maijā un dati par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2016. gada aprīlī.

Pamatinflācijas rādītāji neliecina par nepārprotamu augšupvērstu tendenci.

To apliecina vairāki alternatīvi pamatinflācijas rādītāji (sk. 18. att.). Pēc 2015. gada 1. pusgadā novērotās augšupvērstās tendences SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju) gada līmenis no 2015. gada jūlija līdz 2016. gada martam svārstījās 0.8–1.1% diapazonā. SPCI inflācija pēdējā laikā bijusi samērā svārstīga. Tās gada pārmaiņu temps palielinājies no 0.8% februārī līdz 1.0% martā, bet aprīlī tas atkal samazinājies līdz 0.7%. Šīs norises galvenokārt noteica pakalpojumu cenu inflācija, kas palielinājās no 0.9% 2016. gada februārī līdz 1.4% martā, bet aprīlī atgriezās 0.9% līmenī. Tāpēc nesēnētais SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju) svārstīgums galvenokārt skaidrojams ar kalendāro ietekmi. Tā kā 2016. gadā Lieldienas tika svinētas martā (iepriekšējā gadā – aprīlī), gada pakalpojumu cenu inflācija šajā mēnesī pieauga, bet aprīlī atkal samazinājās. Šīs tendences īpaši attiecas uz komponentiem, kas saistīti ar ceļošanu, piemēram, kompleksajiem tūrisma braucieniem. Aplūkojot SPCI rādītāju, kurā nav ietverta ne vien enerģija un pārtika,

bet arī ar ceļošanu saistīti komponenti, apģērbs un apavi (komponenti, ko raksturo spēcīga kalendārā ietekme), pamatinflācijas tendence ir daudz stabilāka, tomēr neliecina par nepārprotamu augšupvērstu tendenci.

Importa cenu inflācija kļuva negatīva, un ražotāju cenu spiediens saglabājies ierobežots.

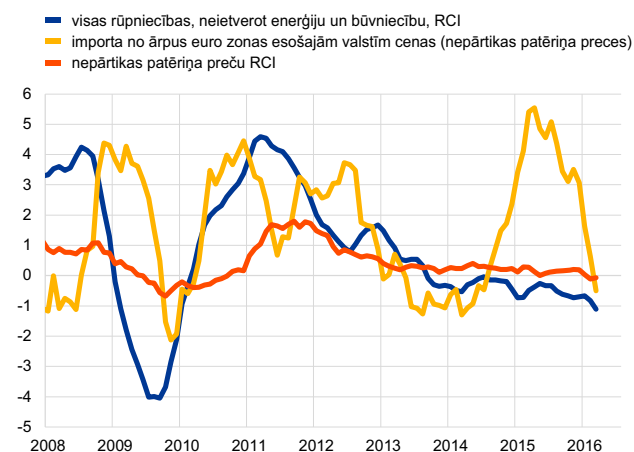
Patēriņa preču (neietverot pārtiku un enerģiju) importa cenu inflācija 2015. gadā bija liela, minētā gada aprīlī sasniedzot rekordaugstu līmeni (5.6%). Euro efektīvā kursa nesena kāpuma un arī zemāku naftas cenu izraisītā globālā inflāciju pazeminošā spiediena ietekmes dēļ inflācijas līmenis kopš tā laika mazinājies un martā kļuva negatīvs (–0.5%; sk. 19. att.). Importa cenu sarukuma ietekme vērojama SPCI ilglietojuma preču komponenta cenu inflācijā, kuras spēcīgā augšupvērstā tendence turpina pavājināties. Pēdējā laikā samazinājusies arī citu SPCI patēriņa preču (preču ar samērā augstu importa īpatsvaru, piemēram, preču ar ierobežotu lietošanas laiku) apakšindeksu komponentu inflācija. Šī euro efektīvā kursa tiešā ietekme, kas radusies patēriņa preču importa rezultātā, jānodala no vispārējās valūtas kursa svārstību ietekmes dažādos ražošanas un cenu noteikšanas posmos.

Tā kā valūtas kursa svārstību ietekme vērojama vairākus ceturkšņus, joprojām turpinās arī iepriekšējā euro kursa sarūkuma ietekme. Tomēr pašlaik arī nepārtikas patēriņa preču iekšzemes ražotāju cenu gada inflācija saglabājusies zema (martā – –0.1%; tāpat kā februārī). Apsekojuma dati par ražošanas izmaksām un ražotāju cenām līdz 2016. gada maijam arī liecina par turpmāku nelielu cenu spiedienu ražotāju līmenī.

19. attēls

Ražotāju cenas un importa cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada martā.

Darba samaksas spiediens joprojām ir neliels.

Vienoššanās ceļā noteiktās darba samaksas pieauguma temps 2016. gada 1. ceturksnī nedaudz samazinājās (līdz 1.4%; 2015. gada 4. ceturksnī un 2015. gadā kopumā – 1.5%). Darba samaksas pieaugumu, iespējams, kavē vairāki faktori, t.sk. joprojām liels darba tirgus apsūkums, samērā vājš darba ražīguma kāpums, kas saistīts ar faktu, ka liels skaits darbavietu radīts pakalpojumu sektoros ar samērā zemu produktivitāti, zema inflācija un iepriekšējos gados ieviesto darba tirgus reformu ilgstoša ietekme vairākās euro zonas valstīs.¹

Uz tirgus instrumentiem balstītie ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji turpina stabilizēties, taču joprojām ir būtiski zemāki par inflācijas gaidu rādītājiem, kuru pamatā ir apsekojumi.

5 gadu nākotnes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likme pēc 5 gadiem nākotnē nesēn

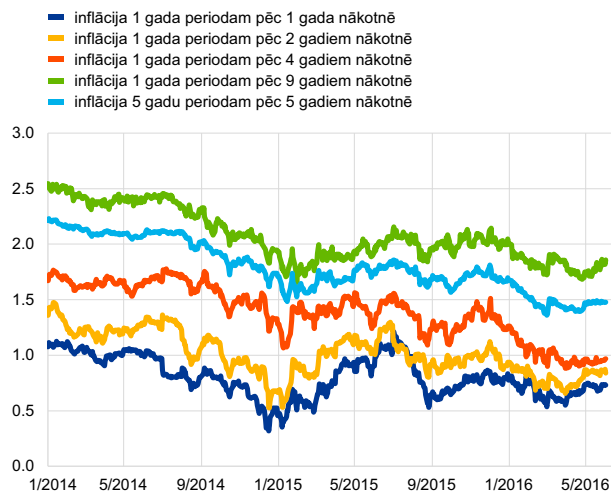
palielinājās un atrodas nedaudz augstāk par februāra beigās vēroto visu laiku zemāko punktu (sk. 20. att.). Tomēr, raugoties ilgākā vēsturiskā periodā, uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji joprojām ir zemi. Tas daļēji atspoguļo tirgus dalībnieku viedokli, ka inflācijas pieaugums drīzumā ir maz ticams. Vienlaikus tas atspoguļo arī pašreizējās inflācijas riska prēmijas, kas visticamāk pašlaik ir nedaudz negatīvas un liecina, ka uz tirgus instrumentiem balstītajos inflācijas gaidu rādītājos nākotnes inflācija novērtēta nedaudz par zemu. Neraugoties uz zemo faktisko inflāciju un uz tirgus instrumentiem balstītajiem inflācijas gaidu rādītājiem, deflācijas risks, ko tirgus iekļauj cenās, joprojām ir ļoti ierobežots. Pretstatā uz tirgus instrumentiem balstītajiem inflācijas rādītājiem ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji, kuru pamatā ir apsekojumi, piemēram, ECB *Survey of Professional Forecasters* (SPF) un *Consensus Economics* apsekojumos ietvertie rādītāji, bijuši daudz stabilāki un noturīgāki pret īsāka termiņa gaidu lejupvērstu korekciju. Saskaņā ar jaunākā SPF rezultātiem vidējā inflācijas prognoze konkrētā laikā pēc 5 gadiem nākotnē būs 1.8% (tāpat kā iepriekšējā apsekojumā), un vidējā gaidu rādītāja lejupvērstais risks, šķiet, nedaudz mazinājies.

¹ Sk. arī ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Bilietens" Nr. 3 ielikumu *Recent wage trends in the euro area* ("Nesenās darba samaksas tendences euro zonā").

20. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. jūnijā.

Tālākā perspektīvā prognozēts, ka 2016. gadā euro zonas SPCI inflācija būs zema, bet 2017. un

2018. gadā pieaugs. Pamatojoties uz maija vidū pieejamo informāciju, Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka SPCI inflācija 2016. gadā būs 0.2%, bet 2017. un 2018. gadā palielināsies attiecīgi līdz 1.3% un 1.6% (sk. 17. att.).² Aplēšu periodā gaidāms, ka enerģijas cenu inflācijas norisēm būs galvenā nozīme SPCI inflācijas raksturojumā. Prognozēts, ka enerģijas cenu inflācijas devums 2017. gadā kļūs pozitīvs, un to īpaši noteiks spēcīgi augšupvērsti bāzes efekti. Gaidāms, ka nākamajos gados pakāpeniski augs pamatinflācija, ko nosaka, piemēram, pēc SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju), jo darba tirgus nosacījumu uzlabojumus un ekonomiskā apsūkuma mazināšanos atspoguļo augstāka darba samaksa un peļņas maržas. Šo pieaugumu veicinās ECB monetārās politikas pasākumu un euro efektīvā kursa iepriekšējā krituma

ietekmes turpināšanās. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonai SPCI inflācijas perspektīva saglabājas kopumā stabila.

² Sk. rakstu "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2016. gada 2. jūnijā publicēts ECB interneta vietnē.

5. Nauda un kredītu atlikumi

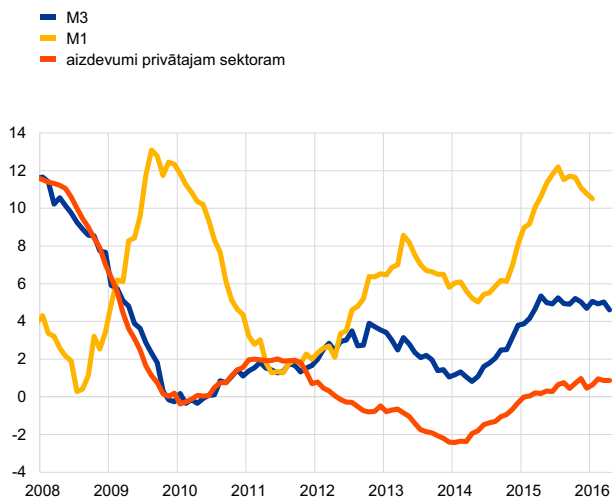
Naudas apjoma pieauguma temps aprīlī nedaudz saruka, lai gan joprojām bija stabils. Vienlaikus aizdevumu atlikuma kāpuma temps turpināja pakāpeniski atjaunoties. Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti atkal bija plašās naudas pieauguma noteicošais faktors. Zemas procentu likmes, ECB ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) un paplašinātās aktīvu iegādes programmas (PAIP) ietekme joprojām veicina naudas un kredītu atlikumu dinamiku. Banku labvēlīgie finansēšanas nosacījumi atspoguļojušies zemākās aizdevumu procentu likmēs, un labvēlīgi kredītu nosacījumi vēl arvien sekmē aizdevumu atlikuma kāpuma tempa atjaunošanos. Tiek lēsts, ka nefinanšu sabiedrību (NFS) kopējā ārējā finansējuma gada plūsma 2016. gada 1. ceturksnī nedaudz palielinājās.

Plašās naudas pieauguma temps nedaudz samazinājās, lai gan joprojām bija stabils. M3 gada kāpuma temps, kopš 2015. gada maija svārstoties aptuveni 5.0% līmenī, 2016. gada aprīlī samazinājās līdz 4.6% (sk. 21. att.). Plašās naudas pieaugumu atkal veicināja likvidākās sastāvdaļas. Pēdējā laikā vērojamas M1 kāpuma tempa sarukuma pazīmes, jo tā gada pieauguma temps, lai gan joprojām bija augsts, samazinājās arī 2016. gada aprīlī. Kopumā šaurās naudas nesēnā dinamika joprojām liecina, ka euro zonas tautsaimniecības pakāpeniskā atveseļošanās turpinās.

21. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

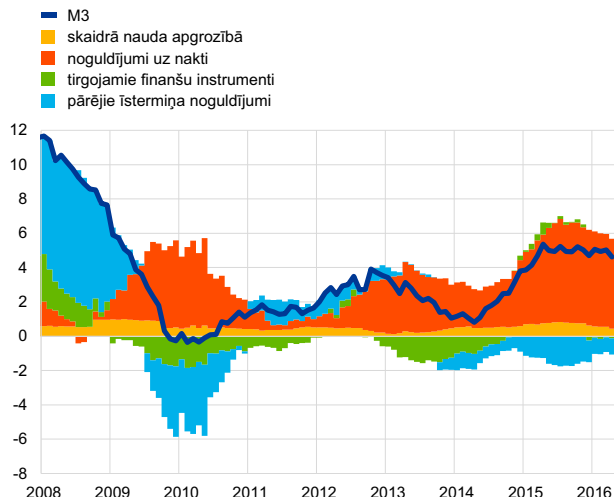
Avots: ECB.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī.

22. attēls

M3 un tā sastāvdaļas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī.

M3 pieaugumu joprojām veicināja noguldījumi uz nakti, kas veido M1 nozīmīgu daļu (sk. 22. att.). Ļoti zemo procentu likmju vide naudas līdzekļu turētājiem ir stimuls, lai turētu līdzekļus likvidākajās M3 sastāvdaļās. Šī norise atspoguļo ieplūdes, kas saistītas ar naudas līdzekļu turētāju sektora veikto valsts sektora obligāciju, nodrošināto obligāciju un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru pārdošanu

PAIP ietvaros. Turpretī īstermiņa noguldījumu (izņemot noguldījumus uz nakti, t.i., M2 – M1) atlikums 2016. gada 1. ceturksnī un aprīlī turpināja sarukt. Turklāt nelielas M3 sastāvdaļas tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2) kāpuma temps 2016. gada 1. ceturksnī un aprīlī joprojām samazinājās, neraugoties uz vērojamo naudas tirgus fondu akciju un daļu turējumu pieauguma atjaunošanos.

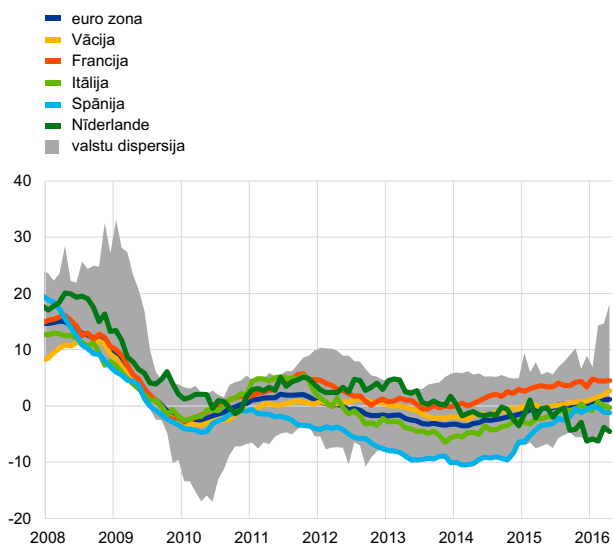
Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti atkal bija plašās naudas pieauguma noteicošais faktors. No tiem valdībai izsniegto kredītu atlikums joprojām bija vissvarīgākais naudas piedāvājuma kāpināšanu noteicošais faktors, savukārt privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikums pakāpeniski atjaunojās. Pirmā no minētajām tendencēm atspoguļo ECB nestandarta monetārās politikas pasākumus, t.sk. "Valsts sektora aktīvu iegādes programmu" (VSAIP). Būtisku šo VSAIP ietvaros pirkto aktīvu daļu iegādājās no monetārajām finanšu iestādēm (MFI), izņemot Eurosistēmu. MFI ilgāka termiņa finanšu saistības (izņemot kapitālu un rezerves), kuru gada pārmaiņu temps kopš 2012. gada jūnija bijis negatīvs, 2016. gada aprīlī samazinājās nedaudz lēnāk. Tas atspoguļo ar ECB nestandarta pasākumiem saistīto lēzeno ienesīguma līkni, kas inverstoriem mazinājusi stimulu turēt ilgāka termiņa bankas finanšu instrumentus. Vēl viens skaidrojošais faktors ir ITRMO kā alternatīvas ilgtermiņa uz tirgus instrumentiem balstītajam banku finansējumam pievilcīgums. Savukārt MFI sektora tīro ārējo aktīvu pozīcija joprojām kavēja M3 gada kāpuma tempu, un to daļēji noteica kapitāla aizplūdes no euro zonas un notiekošā līdzsvara maiņa portfeļos, novirzot līdzekļus uz ārpus euro zonas esošo valstu ieguldījumu instrumentiem: šo tendenci var skaidrot ar nerezidentu VSAIP ietvaros pārdotajām euro zonas valdības obligācijām.

Aizdevumu dinamika pakāpeniski atjaunojās, bet banku veiktā kreditēšana joprojām bija vāja. Nedaudz straujāks kļuva uzņēmumiem un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma kāpums. Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps 2016. gada 1. ceturksnī palielinājās un aprīlī saglabājās stabils (sk. 21. att.). Lai gan NFS saņemto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps joprojām bija vājš (sk. 23. att.), tas kopš zemākā punkta sasniegšanas 2014. gada 1. ceturksnī būtiski palielinājies. Šis uzlabojums vienmērīgi sadalīts pa lielākajām valstīm, lai gan aizdevumu atlikuma pieauguma temps dažās jurisdikcijās joprojām ir negatīvs. Salīdzinājumam var minēt, ka mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps (koriģēts atbilstoši aizņēmumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei) 2016. gada 1. ceturksnī nedaudz palielinājās un aprīlī kopumā saglabājās nemainīgs (sk. 24. att.). Šīs tendences veicināja kopš 2014. gada vasaras euro zonā plaši vērojamā banku aizdevumu procentu likmju būtiskā samazināšanās (īpaši ECB nestandarta monetārās politikas pasākumu īstenošanas rezultātā) un banku aizdevumu piedāvājuma un pieprasījuma uzlabošanās. Tomēr notiekošā banku bilanču konsolidācija un ienākumus nenesošo aizdevumu atlikuma ilgstoši augstais līmenis dažās valstīs turpina palēnināt aizdevumu atlikuma kāpuma tempu.

23. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

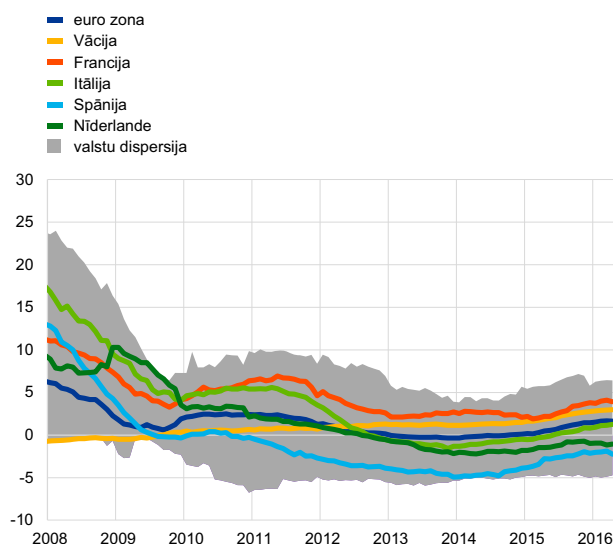
Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo līmeni. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī.

24. attēls

MFI aizdevumi mājāsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo līmeni. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada aprīlī.

Kredītu standartu un aizdevumu pieprasījuma pārmaiņas atkal veicināja aizdevumu atlikuma pieauguma palielināšanos.

Euro zonas banku veiktās kredītēšanas 2016. gada aprīlī apsekojumā konstatēts, ka aizdevumu pieprasījuma kāpumu veicina vairāki svarīgi faktori, t.sk. procentu likmju zemais vispārējais līmenis, finansējuma vajadzības ieguldījumiem pamatlīdzekļos un labvēlīgas mājokļu tirgus perspektīvas (apsekojumu sk.

<https://www.ecb.europa.eu/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>). Šādā

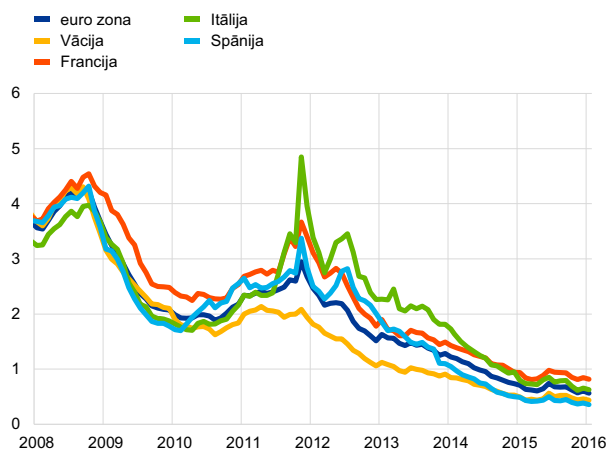
kontekstā paplašinātā aktīvu iegādes programma veicināja neto izteiksmē mazāk stingru kredītu standartu un īpaši kredītu noteikumu un nosacījumu piemērošanu.

Bankas arī sniedza pārskatu par to, ka PAIP un ITRMO nodrošinātā papildu likviditāte tika galvenokārt izmantota aizdevumu izsniegšanai. Vienlaikus euro zonas bankas ziņoja par PAIP negatīvo ietekmi uz to peļņitspēju. Neraugoties uz minētajām pozitīvajām norisēm, aizdevumu atlikuma pieauguma temps joprojām bija lēns, atkal atspoguļojot ierobežotas ekonomiskās aktivitātes apstākļus un banku bilanču konsolidāciju. Turklāt atsevišķos euro zonas reģionos aizdevumu piedāvājumu vēl arvien kavē stingrie kredītu nosacījumi.

25. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(noguldījumu un uz nenodrošināta tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā, %)

Avoti: ECB, Merrill Lynch Global Index un ECB aprēķini.

Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķina kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteikto termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svēti ar to attiecīgo atlikumu, vidējo rādītāju. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada martā.

Banku finansējuma izmaksas stabilizējušās tuvu vēsturiski zemākajam līmenim.

Kopējo banku finansējuma izmaksu samazināšanās tendence vērojama vairākus gadus (sk. 25. att.), vienlaikus notiekot MFI ilgāka termiņa finanšu saistību atmaksai neto izteiksmē. Stimulējošā ECB monetārās politikas nostāja, bilanču stāvokļa nostiprināšanās un finanšu tirgu sadrumstalotības mazināšanās kopumā veicinājusi banku kopējo finansējuma izmaksu sarukumu. Savukārt, runājot par banku piekļuvi finansējumam, euro zonas banku veiktās kredītēšanas 2016. gada aprīļa apsekojums rāda, ka 2016. gada 1. ceturksnī turpmāka uzlabošanās attiecībā uz pārējiem galvenajiem tirgus instrumentiem (izņemot vērtspapīrošanu) nebija vērojama.

Privātajam sektoram izsniegto bankas aizdevumu procentu likmes turpināja samazināties (sk. 26. un 27. att.).

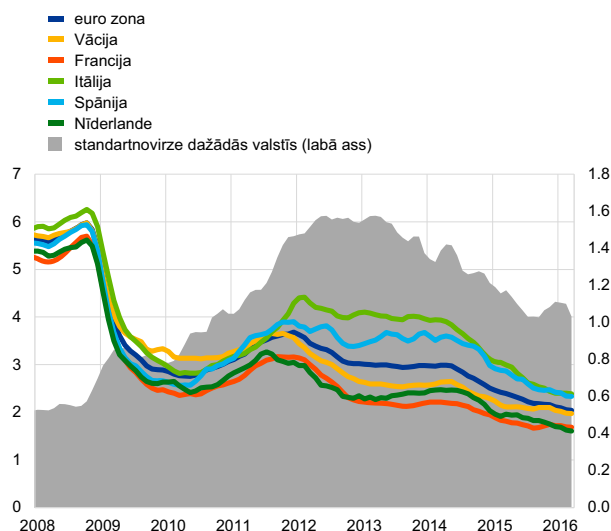
NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes kopš 2014. gada jūnija sarukušas daudz būtiskāk nekā tirgus darījumu

atsauces likmes. Šo norisi pozitīvi ietekmēja euro zonas finanšu tirgu sadrumstalotības mazināšanās un spēcīgāka monetārās politikas pasākumu ietekme uz banku aizdevumu procentu likmēm. Turklāt kopējo banku finansējuma izmaksu samazinājums veicināja kopējo aizdevumu procentu likmju sarukumu. Kopš 2014. gada jūnija banku finansējuma izmaksu mazināšanās atspoguļojusies zemākās aizdevumu procentu likmēs. Euro zonas NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes no 2014. gada maija līdz 2016. gada martam saruka vairāk nekā par 80 bāzes punktiem – mazāk aizsargātās euro zonas valstīs bija vērojams īpaši spēcīgs banku aizdevumu procentu likmju sarukums. Pavisam neliela apjoma aizdevumu (līdz 0.25 milj. euro) un liela apjoma aizdevumu (lielāku par 1 milj. euro) procentu likmju starpība euro zonā šajā pašā periodā bija ar lejupvērstu tendenci. Kopumā tas rāda, ka aizdevumu procentu likmju sarukums pozitīvi ietekmē mazos un vidējos uzņēmumus lielākā mērā nekā lielos uzņēmumus.

26. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %, triju mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

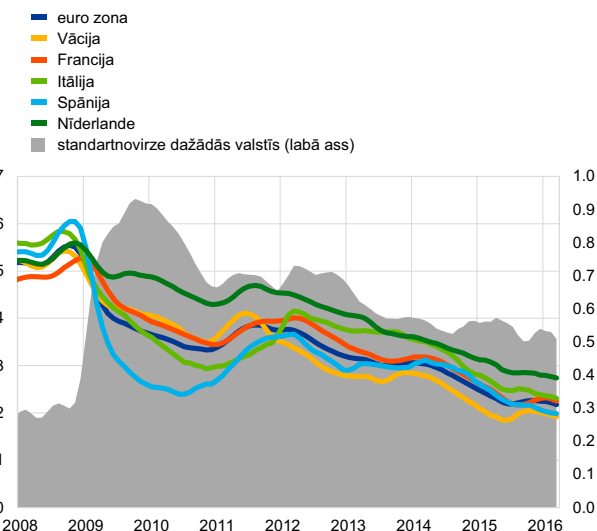
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu mainīgo vidējo rādītāju. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada martā.

27. attēls

Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %, triju mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu mainīgo vidējo rādītāju. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada martā.

Tiek lēsts, ka euro zonas NFS kopējā ārējā finansējuma gada plūsma 2016. gada

1. ceturksnī nedaudz palielinājusies. NFS ārējais finansējums joprojām ir zemākā līmenī nekā 2012. gada sākumā (pēckrīzes perioda augstākais līmenis) un 2004. gada beigās (pirms pārmērīga kreditēšanas kāpuma perioda sākuma). Kopš 2014. gada sākuma novēroto NFS ārējā finansējuma situācijas uzlabošanās veicināja ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanās, turpmākais banku aizdevumu izmaksu sarukums, mazāk stingri banku kredītu nosacījumi un uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma ļoti zems izmaksas. Vienlaikus NFS 2016. gada 1. ceturksnī turpināja palielināt savus naudas līdzekļu turējumus, nodrošinot to, ka tie sasniedz jaunu vēsturiski augstāko līmeni – norise saistīta ar joprojām pastāvošajām bažām par globālās atveseļošanās noturīgumu un zemām izvēles izmaksām.

NFS parāda vērtspapīru neto emisija pēc janvārī un februārī novērotā sarukuma

2016. gada martā būtiski palielinājās. Martā novēroto pieaugumu galvenokārt noteica īpaši faktori, un tas nodrošināja pozitīvu plūsmu ceturksnī kopumā. Tirgus dati rāda, ka emisijas aktivitāte aprīlī un maijā nedaudz pieauga, un to *inter alia* noteica ECB 2016. gada martā pieņemtais monetārās politikas pasākumu kopums. 2016. gada 1. ceturksnī joprojām saglabājās zema NFS kotēto akciju neto emisijas aktivitāte.

Euro zonas NFS kopējās ārējā finansējuma nominālās izmaksas kopš 2016. gada marta nedaudz samazinājušās, sasniedzot jaunu vēsturiski zemāko līmeni . Šo

kritumu galvenokārt var skaidrot ar kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksu un (mazāk) uz tirgus instrumentiem balstīta parāda finansējuma izmaksu sarukumu. Šīs norises labvēlīgi ietekmēja pozitīvas tautsaimniecības ziņas, ECB martā pieņemtā monetārās politikas pasākumu kopuma izzīņošana, kā arī globālais sarūkošo peļņas likmju fenomens.

6. Fiskālās norises

Paredzams, ka euro zonas budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā (2016.–2018. gadā) turpinās samazināties galvenokārt saistībā ar ciklisko nosacījumu uzlabošanos un procentu maksājumu sarukumu. Gaidāms, ka, neraugoties uz lielām atšķirībām starp dažādām valstīm, euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2016. gadā būs ekspansīva, bet kļūs nedaudz stingrāka 2017. un 2018. gadā. Vairākās dalībvalstīs prognozētā fiskālā nostāja ietver Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) prasību neizpildes riskus. Īpaši valstīs ar augstu parāda līmeni nepieciešami papildu konsolidācijas pasākumi, lai nodrošinātu valsts parāda rādītāja stabilu sarukumu.

Prognozēts, ka euro zonas valdības budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā samazināsies. Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm³ paredzams, ka euro zonas valdības budžeta deficīta rādītājs kritīsies no 2.1% no IKP 2015. gadā līdz 1.4% no IKP 2018. gadā (sk. tabulu). Salīdzinājumā ar 2016. gada marta iespēju aplēsēm fiskālā perspektīva aplēšu periodā mazliet uzlabojusies. To noteikušas labākas makroekonomiskās perspektīvas un mazāki procentu maksājumi, bet gaidāms, ka diskrecionārajā fiskālajā politikā pārmaiņu būs maz. Iespēju aplēses ir mazāk optimistiskas salīdzinājumā ar euro zonas valstu 2016. gada atjaunotajās stabilitātes programmās norādīto, kuras ietver arī fiskālos pasākumus, kas vēl nav nedz paredzēti tiesību aktos, nedz pilnībā definēti.

Gaidāms, ka euro zonas fiskālā nostāja 2016. gadā būs ekspansīva, bet kļūs nedaudz stingrāka 2017. un 2018. gadā.⁴ Kopējās fiskālās nostājas stingrības mazināšanās 2016. gadā, ko var uzskatīt par kopumā piemērotu, ņemot vērā to resursu daļu, kura tautsaimniecībā joprojām netiek izmantota, atspoguļo diskrecionāro fiskālo pasākumu ietekmi, piemēram, tiešo nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu samazināšanu vairākās euro zonas valstīs. Paredzams, ka nedaudz stingrāku fiskālo nostāju 2017. un 2018. gadā noteiks valdības tēriņu ierobežošana, kas kompensēs deficītu palielinošus pasākumus ieņēmumu daļā. Konkrēti, gaidāms, ka atlīdzības nodarbinātajiem un starppatēriņa izdevumu kāpuma temps būs lēnāks nekā nominālā IKP pieauguma tendence, turpretī sociālie pārvedumi un valdības ieguldījumi palielināsies straujāk nekā potenciālais izaugsmes temps. Prognozētā euro zonas fiskālā nostāja slēpj lielas atšķirības starp valstīm. Valstīs, kur gaidāma fiskālās disciplīnas pavājināšanās, vērojami atšķirīgi noteicošie faktori, sākot no spēcīgas bēgļu ieplūdes ietekmes līdz pat nodokļu samazināšanas un budžeta pasākumu, kas skar izdevumu pusi, ietekmei.

Euro zonas valdības parāda paaugstinātais līmenis turpinās samazināties.

Euro zonas parāda attiecība pret IKP, kas 2014. gadā sasniedza augstāko līmeni, 2015. gadā samazinājās līdz 90.7% no IKP, un paredzams, ka tā pakāpeniski turpinās sarukt, 2018. gada beigās sasniedzot 87.4% no IKP. Prognozēto valdības

³ Sk. Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eurosystemstaffprojections201606.lv.pdf?b5b8e2d20d82a0ff9ec84aef99e767c4>).

⁴ Fiskālo nostāju mēra kā strukturālās bilances pārmaiņas, t.i., atskaitot no cikliski koriģētās budžeta bilances pagaidu pasākumus, piemēram, valdības atbalstu finanšu sektoram. Diskusiju par euro zonas fiskālās nostājas koncepciju sk. šā "Tautsaimniecības Biljetena" rakstā *The euro area fiscal stance* ("Euro zonas fiskālā nostāja").

parāda samazinājumu veicina labvēlīga procentu likmju un izaugsmes starpības dinamika, ņemot vērā labākas makroekonomiskās perspektīvas un pieņēmumu, ka saglabāsies zemas procentu likmes. Turklāt nelieli budžeta sākotnējo ienākumu pārpalikumi un negatīvas deficīta-parāda korekcijas, t.sk. atspoguļojot privatizācijas ieņēmumus, arī veicinās parāda perspektīvas uzlabošanos. Salīdzinājumā ar 2016. gada marta iespēju aplēsēm gaidāms, ka kopējā euro zonas parāda attiecības pret IKP sarukums būs nedaudz spēcīgāks galvenokārt lielāku budžeta sākotnējo ienākumu pārpalikumu un labvēlīgākas procentu likmju un izaugsmes starpības dēļ. Runājot par valstu atšķirībām, lai gan saskaņā ar prognozēm lielākajā daļā euro zonas valstu parāda attiecība pret IKP samazināsies, gaidāms, ka dažās valstīs aplēšu periodā tā palielināsies. Īpaši valstīs ar augstu parāda līmeni nepieciešami papildu konsolidācijas pasākumi, lai nodrošinātu valsts parāda rādītāja stabila sarukumu, jo augstā parāda līmeņa dēļ tās būtu īpaši neaizsargātas gadījumā, ja finanšu tirgus atkal kļūtu nestabils vai atjaunotos procentu likmju kāpums.

Tabula

Fiskālās norises euro zonā

(% no IKP)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
a. Kopējie ieņēmumi	46.6	46.8	46.6	46.1	45.9	45.9
b. Kopējie izdevumi	49.6	49.3	48.6	48.0	47.6	47.2
<i>t.sk.:</i>						
c. Procentu izdevumi	2.8	2.7	2.4	2.2	2.1	2.0
d. Sākotnējie izdevumi (b – c)	46.8	46.7	46.2	45.8	45.5	45.3
Budžeta bilance (a – b)	–3.0	–2.6	–2.1	–1.9	–1.7	–1.4
Sākotnējā budžeta bilance (a – d)	–0.2	0.1	0.3	0.3	0.4	0.6
Cikliski koriģētā budžeta bilance	–2.3	–1.9	–1.7	–1.9	–1.8	–1.6
Strukturālā budžeta bilance	–2.2	–1.7	–1.6	–1.9	–1.8	–1.6
Bruto parāds	91.1	92.0	90.7	90.0	89.0	87.4
Papildpostenis: reālais IKP (pārmaiņas; %)	–0.2	0.9	1.6	1.6	1.7	1.7

Avoti: Eurostat, ECB un Eurosistēmas speciālistu 2016. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses.

Piezīmes. Dati attiecas uz visu euro zonas valdības sektoru. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.

Vairākās valstīs pastāv augsts SIP prasību neizpildes risks. Valdībām savā fiskālās politikas nostājā jāatrod līdzsvars starp augstā parāda līmeņa samazināšanu un kaitējuma nenodarīšanu atveseļošanās procesam, vienlaikus pilnībā ievērojot SIP prasības. Ir atbalstāmi, ka valstis, kurām ir fiskālās elastības iespējas, ir tās izmantojušas. Savukārt valstīm, kurām nav fiskālās elastības iespēju, jāturpina veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību SIP prasībām, tādējādi novēršot parāda atmaksājamības riskus un palielinot noturību pret nākotnes šokiem. Eiropas Komisija 18. maijā publicēja ES dalībvalstīm adresētus ekonomikas un fiskālo politiku ieteikumus. Tā arī daudzām valstīm konstatēja riskus saistībā ar neatbilstību SIP noteiktajām strukturālās konsolidācijas prasībām un publicēja SIP īstenošanas ieteikumus.⁵ Lai nodrošinātu uzticamību, ir būtiski, ka fiskālās pārvaldības sistēma laika gaitā un dažādās valstīs tiek piemērota juridiski korekti, caurredzami un konsekventi. Turklāt, lai palielinātu fiskālo elastību, valstīm vajadzētu censties panākt izaugsmei labvēlīgāku fiskālās politikas saturu.

⁵ Eiropas Komisijas jaunākā paziņojuma izvērtējumu sk. šā "Tautsaimniecības Biljetena" 5. ielikumā "Konkrētām valstīm 2016. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi".

1. ielikums

Zemo naftas cenu globālā ietekme

Šajā ielikumā aplūkota naftas cenu sarukuma ietekme uz globālo aktivitāti

pēdējo divu gadu laikā. Kopš 2014. gada vidus naftas cenas strauji pazeminājušās, 2016. gada sākumā sasniedzot pēdējo 10 gadu zemāko līmeni. No augstākā līmeņa 2014. gada jūnijā līdz zemākajam 2016. gada janvārī *Brent* jēlnaftas cenas saruka par 82 ASV dolāriem par barelu jeb 70%. Pēc tam tās mērenā tempā palielinājušās (aptuveni par 17 ASV dolāriem par barelu), un, pamatojoties uz naftas nākotnes līgumu cenām, vidējā termiņā gaidāms tikai lēns pieaugums.

Neseno naftas cenu kritumu virzošie faktori laika gaitā mainījušies.

2014. gada sarukumu galvenokārt varēja skaidrot ar nozīmīgu naftas piedāvājuma kāpumu, pēdējā laika zemāka cena atspoguļojusi vājāku globālo pieprasījumu. Attiecībā uz piedāvājuma pusi nozīmīgas investīcijas un tehnoloģiju inovācijas (īpaši slānekļa naftas ieguvē) noteica naftas ražošanas paplašināšanos pavājinātas izaugsmes laikā sevišķi jaunajās tirgus ekonomikas valstīs ar energoietilpīgu tautsaimniecību, tādējādi radot lejupvērstu spiedienu uz naftas cenām. Vienlaikus OPEC 2014. gada novembra lēmums nemainīt ražošanas kvotas palielināja lejupvērsto spiedienu uz naftas cenām augošu naftas krājumu apstākļos. Taču nesen radušās bažas, ka naftas cenu sarukumu tomēr galvenokārt noteikusi vājāka globālā izaugsme.

Naftas cenu šoka mainīgais raksturs atšķirīgi ietekmējis pasaules

tautsaimniecību. Tika paredzēts, ka 2015. gada sākumā pieredzētajam naftas cenu sarukumam, ko galvenokārt noteica piedāvājums, būs būtiska pozitīva neto ietekme uz globālo aktivitāti pamatā pa diviem kanāliem: 1) ienākumu pārdali no naftas ražotājvalstīm naftas patērētājvalstīm, kurām paredzēja lielāku robežtieksmi patērēt; un 2) peļņitspējas pieaugumu zemāku energoresursu un starppatēriņa izmaksu dēļ, kas varētu veicināt investīcijas un tādējādi kopējo piedāvājumu neto naftas importētājvalstīm. Tomēr naftas cenu kritums kopš 2015. gada 2. pusgada, kuru vairāk noteica pieprasījums, liecina par mazāk pozitīvu ietekmi uz pasaules tautsaimniecību. Lai gan iespējams, ka, paaugstinoties neto naftas importētājvalstu reālajiem ienākumiem, zemā naftas cena joprojām veicinās iekšzemes pieprasījumu, tā ne vienmēr kompensēs vājāka globālā pieprasījuma plašo ietekmi.

Modeļu novērtējums apliecina, kā ietekme uz pasaules tautsaimniecību ir

atkarīga no pamatā esošā šoka rakstura. Simulācijās⁶ liecina, ka naftas cenu sarukums par 10%, ko pilnībā nosaka piedāvājums, palielina pasaules IKP par 0.1–0.2%, bet naftas cenu samazinājums par 10%, kas pilnībā atkarīgs no pieprasījuma, parasti saistīts ar pasaules IKP sarukumu vairāk nekā par 0.2%. Pieņemot, ka,

⁶ Simulācijās izmantoti šādi modeļi: Nacionālā Institūta globālais ekonometriskais modelis (*National Institute Global Econometric Model*; NiGEM), SVF Globālo modeļu elastīgās sistēmas sešu modeļu versija (*six-mod version of the IMF's Flexible System of Global Models*) un strukturālais vektoru autoregresīvais (SVAR) modelis ar zīmju ierobežojumiem, lai noteiktu piedāvājuma un pieprasījuma naftas cenu šokus.

piemēram, kopš 2014. gada vidus 60% no naftas cenu sarukuma noteica piedāvājums un atlikušos 40% – pieprasījums, modeļi liecina, ka šo divu šoku kopējai ietekmei uz pasaules aktivitāti vajadzētu būt tuvu nullei (vai pat nedaudz negatīvai).

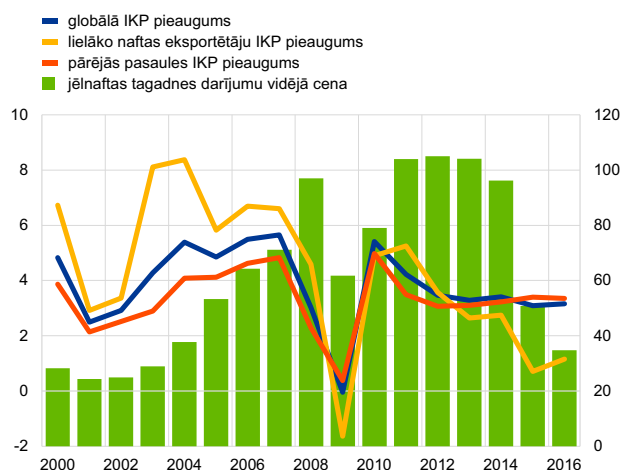
Arī iepriekšējā gada pieredze liecina, ka transmisijas kanālu pārmaiņas varbūt mazinājušas zemāku naftas cenu gaidīto pozitīvo ietekmi uz globālo aktivitāti.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem naftas cenu sarukumu gadījumiem 20. gs. 80. un 90. gados iespējams, ka vairāku kompensējošu faktoru kopējā ietekme mainījusi nesenā naftas cenu šoka izplatības mehānismus.

A attēls

IKP pieauguma palēnināšanās galvenajās naftas eksportētājvalstīs: salīdzinājums ar pārējo pasauli

(kreisā ass: reālā IKP gada pieaugums, %; labā ass: jēlnaftas tagadnes darījumu vidējā gada cena ASV dolāros par barelu)

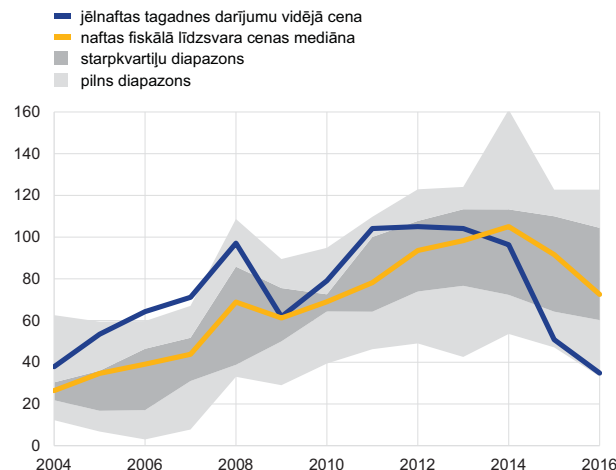

Avoti: SVF un ECB speciālistu aprēķini.
Piezīmes. Galveno naftas eksportētāju grupā ir 20 lielākās neto naftas eksportētājvalstis (Alžīrija, Angola, Azerbaidžāna, Kanāda, Kolumbija, Ekvadora, Irāna, Irāka, Kazahstāna, Kuveita, Malaizija, Nigērija, Norvēģija, Omāna, Katarā, Krievijā, Saūda Arābijā, Apvienotie Arābu Emirāti, Uzbekistāna un Venecuēla). Jēlnaftas tagadnes darījumu cena ir triju jēlnaftas tagadnes darījumu cenu – *Dated Brent*, *West Texas Intermediate* un *Dubai Fateh* – vienkāršais vidējais. Par 2016. gadu sniegta SVF prognoze.

B attēls

Galveno naftas eksportētājvalstu naftas fiskālā līdzsvara cenas un jēlnaftas tagadnes darījumu cena

(ASV dolāros par barelu)

Avoti: SVF Reģionālās tautsaimniecības perspektīvas un ECB speciālistu aprēķini.
Piezīmes. Naftas fiskālā līdzsvara cena ir naftas cena, kas nodrošina līdzsvarotu valdības budžetu. Attēls rāda 10 lielo Tuvo Austrumu, Centrālās un Āfrikas neto naftas eksportētāju naftas fiskālā līdzsvara cenu mediānu un diapazonu. Jēlnaftas tagadnes darījumu cena ir triju jēlnaftas tagadnes darījumu cenu – *Dated Brent*, *West Texas Intermediate* un *Dubai Fateh* – vienkāršais vidējais. Par 2016. gadu sniegta SVF prognoze.

No vienas puses šķiet, ka nelabvēlīgā ietekme uz neto naftas eksportētājvalstīm bijusi diezgan postoša un tai sekoja negatīva pārnese uz citām jaunajām tirgus ekonomikas valstīm. Vairākās neto naftas eksportētājvalstīs naftas cenu lejupslīde mijiedarbojās ar citiem šokiem (ieskaitot ģeopolitiskās spriedzes sekas), izraisot nozīmīgas makroekonomiskās korekcijas.

Lielākajiem neto naftas eksportētājiem izdevies zināmā mērā mazināt nesenā naftas cenu sarukuma sākotnējo negatīvo ietekmi uz izlaidi, pieļaujot lielu un arvien augošu fiskālo deficītu. Neraugoties uz to, IKP pieauguma temps šajās valstīs salīdzinājumā ar pārējo pasauli tomēr ir būtiski palēninājies (sk. A att.). Jēlnaftas tagadnes darījumu cenām sarūkot ievērojami zem fiskālā līdzsvara cenu līmeņa, t.i., tāda līmeņa, kas nepieciešams līdzsvarotu valdības budžetu saglabāšanai (sk. B att.), fiskālā situācija kļuvusi daudz sarežģītāka vairākās galvenajās naftas ražotājvalstīs, īpaši valstīs ar nacionālās valūtas piesaisti ASV dolāram vai citiem stingri

pārvaldītiem valūtas kursa režīmiem (piemēram, Irāna, Irāka, Nigērija, Saūda Arābija, Apvienotie Arābu Emirāti un Venecuēla). Monetārā politika bijusi ierobežota arī preču eksportētājvalstīs ar elastīgāku valūtas kursu (piemēram, Kanāda, Meksika, Norvēģija un Krievija). Šo valstu valūtai (krasi) zaudējot vērtību, inflācijas spiediens ir pieaudzis, tādējādi samazinot labvēlīgākas monetārās politikas iespējas, lai reaģētu uz izaugsmes palēnināšanos. Visbeidzot, finansiālie ierobežojumi ir pastiprinājuši cenu lejupslīdi, īpaši valstīs, kas pakļautas ārvalstu valūtas riskam. Lai gan lielo naftas eksportētājvalstu īpatsvars pasaules tautsaimniecībā ir salīdzinoši neliels (aptuveni 15% no globālā IKP, pamatojoties uz pirkjspējas paritāti), negatīvā ietekme uz valstīm ar ciešām tirdzniecības vai finanšu saiknēm un globālās konfidences efekti samazinājuši pasaules ekonomisko aktivitāti.

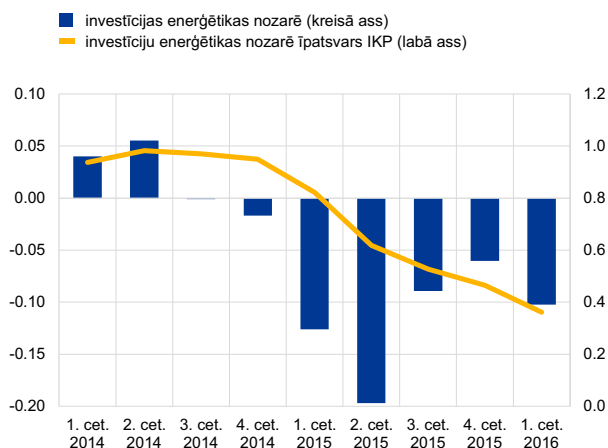
No otras puses, pieprasījuma kāpums vairākās neto naftas importētājvalstīs, neparedzēti pieaugot ienākumiem zemāku naftas cenu dēļ, līdz šim bijis diezgan ierobežots. Tālākā perspektīvā tas varētu atspoguļot zemāku

energoresursu intensitāti salīdzinājumā ar iepriekšējām naftas cenu sarukuma reizēm 20. gs. 80. un 90. gados. Pēdējā laika situācijās iespējams, ka dažās valstīs patēriņa reakciju uz naftas cenu kritumu noteica citi faktori, lai gan empīriski šādu ietekmi bieži ir grūti nodalīt. Piemēram, personisko uzkrājumu palielināšanos dažās valstīs var saistīt ar ietilgušu aizņemto līdzekļu samazināšanas nepieciešamību, kas, iespējams, mudinājusi mājsaimniecības ietaupīt vairāk no zemajām naftas cenām negaidīti iegūto līdzekļu nekā citkārt. Turklāt arī gaidām varēja būt sava nozīme: izdevumi var pieaugt tikai pakāpeniski, ja mājsaimniecībām nepieciešams laiks, lai noticētu, ka zemāku naftas cenu līmenis būs noturīgs. Vienlaikus jaunajās tirgus ekonomikas valstīs valdības ietaupījumi no mazākām enerģijas subsīdijām tika izmantoti fiskālajai konsolidācijai, nevis tautsaimniecības papildu stimulēšanai. Visbeidzot, zemāku naftas cenu pozitīvo ietekmi uz patēriņu varēja kavēt citi faktori, piemēram, valūtas kursu norises un kapitāla un citu aktīvu cenu lejupvērstās korekcijas pieaugošas globālās ekonomiskās nenoteiktības apstākļos.

C attēls

Investīcijas ASV enerģētikas nozarē

(kreisā ass: devums reālā IKP ceturkšņa pieaugumā; procentu punktos; labā ass: procentos no IKP)

Avoti: ASV Ekonomiskās analīzes birojs un ECB speciālistu aprēķini.

Runājot par ASV kā vienu no lielākajām neto naftas importētājām, zemāku naftas cenu devums patēriņā nebija tik būtisks, kā sākotnēji gaidīts, un to lielā mērā līdzsvaroja ar enerģiju saistītu investīciju krasais sarukums. Naftas cenu pazemināšanās veicināja patēriņu, tomēr iespējams, ka nedrošība par zemo naftas cenu noturību mazināja konfidenci, liecinot, ka naftas cenu krituma ietekme bijusi vājāka, nekā sākotnēji gaidīts. Vienlaikus zemāku naftas cenu ietekme uz investīcijām ASV slānekļa naftas ražošanā bija nozīmīga, un to pastiprināja slānekļa naftas ražotāju aizņemto līdzekļu augstais līmenis un neaizsargātība pret finansēšanas ierobežojumiem. Kopš naftas cenu sarukuma sākuma 2014. gada vidū ar enerģiju saistītās investīcijas kopumā samazinājušās par 65%, un to devums IKP pieaugumā bija negatīvs (sk. C att.), bet naftas ieguves vietu skaits sarucis gandrīz līdz trešdaļai no sākotnējā. Tomēr neto izteiksmē naftas cenu sarukuma aplēstā ietekme uz ASV IKP līdz šim tiek vērtēta kā mēreni pozitīva.

Kopumā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kad naftas cenu sarukumā dominēja piedāvājuma faktori, jaunākās norises liecina, ka zemās naftas cenas arvien vairāk atspoguļojušas globālā pieprasījuma pavājināšanos. Ja tika gaidīts, ka galvenokārt piedāvājuma noteiktam naftas cenu sarukumam būs pozitīva neto ietekme uz globālo IKP, savukārt mazāk ticams, ka galvenokārt pieprasījuma noteikts naftas cenu kritums nozīmīgi veicinās globālo aktivitāti. Turklāt zemāku naftas cenu lomas novērtējumu aizēno augsta nenoteiktība. Viens no faktoriem, kas nosaka šādu nenoteiktību, ir iespējamās finanšu stabilitātes un fiskālās problēmas dažās preču eksportētājvalstīs. Cits faktors ir bažas par vēl plašāku ekonomisko lejupslīdi jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, ko pastiprina augoša iekšējā nelīdzsvarotība un stingrāki finansēšanas nosacījumi dažās valstīs.

2. ielikums

Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2016. gada 27. janvāris–2016. gada 26. aprīlis)

Šajā ielikumā aplūkotas ECB monetārās politikas operācijas 2016. gada pirmajā un otrajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 27. janvāra līdz 15. martam un no 16. marta līdz 26. aprīlim). Padome 2016. gada 10. martā publicēja paziņojumu par visaptverošu monetārās politikas lēmumu paketi, kas ietvēra lēmumu pazemināt visas galvenās ECB procentu likmes, paplašināt aktīvu iegādes programmas mēneša apjomu un aktīvu atbilstību un lēmumu par četru jaunu ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) kopumu⁷. Tādējādi otrajā rezervju prasību izpildes periodā, sākot ar 16. martu, galveno refinansēšanas operāciju (GRO) procentu likme, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme un noguldījumu iespējas procentu likme tika pazemināta attiecīgi līdz 0.00%, 0.25% un –0.40%⁸. 2016. gada 30. martā tika veikts norēķins par septīto ITRMO 7.3 mljrd. euro apjomā (iepriekšējā ITRMO 2015. gada decembrī – 18.3 mljrd. euro). Tādējādi pirmo septiņu ITRMO kopējā piešķītuma summa sasniedza 425.3 mljrd. euro.⁹ Turklāt Eurosistēma aktīvu iegādes programmas (AIP)¹⁰ ietvaros turpināja valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādi ar plānoto iegādes vērtību, kas otrajā rezervju prasību izpildes periodā palielinājās no 60 mljrd. euro mēnesī līdz 80 mljrd. euro mēnesī.

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā banku sistēmas vidējais dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar 2015. gada septīto un astoto rezervju prasību izpildes periodu) palielinājās par 72 mljrd. euro (līdz 778.6 mljrd. euro). Lielākas likviditātes vajadzības gandrīz pilnībā noteica autonomo faktoru pieaugums, kas vidēji palielinājās par 71.1 mljrd. euro (līdz 664.5 mljrd. euro; sk. tabulu).

⁷ ECB 2016. gada 10. marta paziņojums presei pieejams ECB interneta vietnē <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2016/html/pr160310.lv.html>.

⁸ GRO joprojām tika veiktas kā fiksētās procentu likmes izsoles procedūras ar pilna apjoma piešķirumu. Tāda pati procedūra palika spēkā arī ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām (ITRO) ar termiņu 3 mēneši. Procentu likme katrā ITRO bija vienāda ar attiecīgās ITRO laikā veikto GRO vidējo procentu likmi. ITRMO joprojām tika veiktas kā fiksētās procentu likmes izsoles procedūras, kurās procentu likme vienāda ar GRO procentu likmi.

⁹ Informāciju par ITRMO piešķirumiem sk. "Tautsaimniecības Biļetena" iepriekšējo izdevumu līdzīgos ielikumos un informāciju par atklātā tirgus operācijām – ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omo/html/index.en.html.

¹⁰ Stikāka informācija par PAIP pieejama ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html.

Tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

	2016. gada 27. janvāris– 2016. gada 26. aprīlis		2015. gada 28. oktobris– 2016. gada 26. janvāris	Otrais rezervju prasību izpildes periods		Pirmais rezervju prasību izpildes periods	
Saistības – likviditātes vajadzības (vidējie dati; mljrd. euro)							
Autonomie likviditātes faktori	1 770.1	(+54.3)	1 715.8	1 799.8	(+55.2)	1 744.6	(+24.5)
Banknotes apgrozībā	1 066.1	(+0.9)	1 065.3	1 069.3	(+5.9)	1 063.4	(–9.4)
Valdības noguldījumi	130.3	(+42.7)	87.6	147.4	(+31.7)	115.6	(+33.2)
Citi autonomie faktori	573.7	(+10.7)	563.0	583.2	(+17.6)	565.6	(+0.8)
Monetārās politikas instrumenti							
Pieprasījuma noguldījumu konti	562.7	(+34.9)	527.9	570.0	(+13.5)	556.5	(–0.6)
Obligāto rezervju prasības	114.1	(+0.9)	113.2	114.3	(+0.5)	113.9	(+0.6)
Noguldījumu iespēja	245.0	(+59.3)	185.7	262.0	(+31.5)	230.5	(+33.9)
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)
Aktīvi – likviditātes piedāvājums (vidējie dati; mljrd. euro)							
Autonomie likviditātes faktori	1 105.9	(–17.0)	1 122.9	1 113.0	(+13.3)	1 099.8	(–24.0)
Tīrie ārējie aktīvi	616.8	(+5.0)	611.9	627.3	(+19.5)	607.8	(–3.8)
Euro denominētie tīrie aktīvi	489.0	(–22.0)	511.0	485.7	(–6.2)	491.9	(–20.2)
Monetārās politikas instrumenti							
Atklātā tirgus operācijas	1 472.2	(+165.3)	1 306.9	1 518.9	(+86.8)	1,432.1	(+81.8)
Izsoļu operācijas	521.9	(–10.6)	532.5	518.8	(–5.7)	524.5	(–14.0)
GRO	60.6	(–8.4)	69.1	58.1	(–4.8)	62.9	(–8.7)
Speciāla termiņa refinansēšanas operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)
ITRO ar termiņu 3 mēneši	41.1	(–14.3)	55.3	37.9	(–5.8)	43.7	(–7.9)
ITRO ar termiņu 3 gadi	0.0	(+0.0)	0.0	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)
ITRMO	420.2	(+12.1)	408.1	422.8	(+4.9)	417.9	(+2.6)
Tiešo darījumu portfeli	950.3	(+175.9)	774.4	1 000.1	(+92.5)	907.6	(+95.8)
NOIP1	19.5	(–1.1)	20.6	19.2	(–0.6)	19.8	(–0.7)
NOIP2	8.8	(–0.9)	9.8	8.7	(–0.3)	9.0	(–0.6)
NOIP3	161.3	(+21.1)	140.2	167.0	(+10.7)	156.4	(+11.9)
"Vērtspapīru tirgu programma"	120.8	(–2.3)	123.1	119.7	(–2.0)	121.7	(–1.2)
ABSIP	18.7	(+3.4)	15.2	19.2	(+0.9)	18.3	(+2.8)
VSVIP	621.2	(+155.7)	465.5	666.3	(+83.8)	582.5	(+83.6)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.1	(–0.0)	0.1	0.2	(+0.1)	0.1	(–0.1)
Cita ar likviditāti saistīta informācija (vidējie dati; mljrd. euro)							
Kopējās likviditātes vajadzības	778.6	(+72.0)	706.5	801.4	(+42.4)	759.0	(+48.9)
Autonomie faktori*	664.5	(+71.1)	593.3	687.1	(+41.9)	645.1	(+48.3)
Likviditātes pārpalikums	693.6	(+93.3)	600.3	717.5	(+44.4)	673.1	(+32.9)
Procentu likmju norises (%)							
GRO	0.03	(–0.02)	0.05	0.00	(–0.05)	0.05	(+0.00)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.28	(–0.02)	0.30	0.25	(–0.05)	0.30	(+0.00)
Noguldījumu iespēja	–0.35	(–0.09)	–0.25	–0.40	(–0.10)	–0.30	(+0.00)
EONIA vidējais rādītājs	–0.286	(–0.101)	–0.184	–0.340	(–0.101)	–0.239	(–0.013)

Avots: ECB.

* Autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "Posteņi norēķinu procesā".

Piezīme. Tā kā visi skaitļi tabulā ir noapaļoti, dažos gadījumos skaitlis, kas norādīts kā pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, nav šo abu minēto periodu noapaļoto skaitļu starpība (atšķiroties par 0.1 mljrd. euro).

Autonomo faktoru palielināšanos galvenokārt noteica likviditāti samazinošo faktoru pieaugums.

Šā kāpuma galvenais veicinātājs bija valdības noguldījumi, kas aplūkojamā periodā palielinājās vidēji par 42.7 mljrd. euro, sasniedzot 130.3 mljrd. euro. Pieaugums bija vienāds pirmajā un otrajā rezervju prasību izpildes periodā. Valdības noguldījumu kāpums atspoguļo to, ka atsevišķas valsts kases nevēlējās tirgū izvietot likviditātes pārpalikumu par negatīvām procentu likmēm gan pieprasījuma, gan procentu likmju ierobežojumu ietekmē. Citi autonomie faktori vidēji sasniedza 573.7 mljrd. euro (par 10.7 mljrd. euro vairāk nekā iepriekšējā aplūkojamā periodā), galvenokārt atspoguļojot citu euro denominētu saistību pret euro zonas rezidentiem palielināšanos. Turklāt apgrozībā esošo banknošu vidējais apjoms bija 1 066.1 mljrd. euro (par 0.9 mljrd. euro vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu), nodrošinot vismazāko devumu autonomo faktoru kopējā pieaugumā.

Likviditāti palielinošie faktori periodā saruka, jo bija mazāki euro denominētie tīrie aktīvi.

Euro denominētie tīrie aktīvi vidēji bija 489.0 mljrd. euro (par 22 mljrd. euro mazāk nekā iepriekšējā aplūkojamā periodā). Sarukums bija vērojams galvenokārt pirmajā rezervju prasību izpildes periodā, jo samazinājās tie Eurosistēmas turējumā esošie finanšu aktīvi, kurus netur monetārās politikas mērķiem, kā arī nedaudz pieauga ārvalstu iestāžu saistības valstu centrālajās bankās. Iespējams, ka ārvalstu iestādes palielināja savus turējumus, neraugoties uz turpmāku noguldījumu iespējas procentu likmes sarukumu, jo tirgū samazinājās pievilcīgu alternatīvu ieguldījumu iespējas. Turklāt tīrie ārējie aktīvi pieauga par 5 mljrd. euro (līdz 616.8 mljrd. euro). Palielinājums notika tikai otrajā rezervju prasību izpildes periodā, bet pirmajā rezervju prasību izpildes periodā bija vērojams neliels kritums. Tīro ārējo aktīvu pieaugumu galvenokārt izraisīja zelta vērtības kāpums ASV dolāru izteiksmē, ko tikai daļēji kompensēja euro vērtības palielināšanās 2016. gada 1. ceturksnī.

Aplūkojamā periodā saglabājās paaugstināts autonomo faktoru svārstīgums.

Šāds svārstīgums galvenokārt atspoguļoja spēcīgas valdības noguldījumu atlikuma svārstības un (mazāk) tīro ārējo aktīvu un euro denominēto tīro aktīvu ceturkšņa pārvērtēšanu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu svārstīgums kopumā nemainījās, bet saglabājās autonomo faktoru pieauguma tendence. Tomēr autonomo faktoru nedēļas prognožu vidējā absolūtā kļūda aplūkojamā periodā saruka par 1.4 mljrd. euro (līdz 6.0 mljrd. euro), un to noteica mazākas valdības noguldījumu atlikuma prognozes kļūdas.

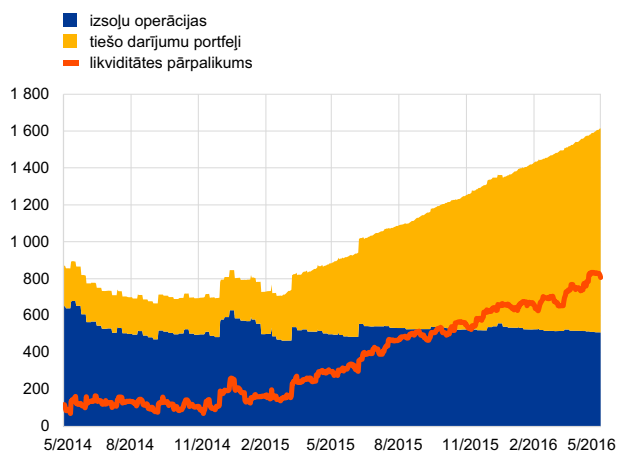
Ar monetāras politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (t.i., izsoļu operācijām un aktīvu iegādes programmu), pieauga par 165.3 mljrd. euro, sasniedzot 1 472.2 mljrd. euro (sk. att.). Šo kāpumu pilnībā noteica aktīvu iegādes programma.

Attēls

Monetārās politikas instrumentu un likviditātes pārpalikuma attīstība

(mljrd. euro)

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms aplūkojamā periodā nedaudz samazinājās (par 10.6 mljrd. euro; līdz

521.9 mljrd. euro). Vidējā ITRMO nodrošinātā likviditātes apjoma pieaugumu ar uzviju kompensēja regulāro operāciju nodrošinātā apjoma samazināšanās. Konkrētāk, GRO un ITRO ar termiņu 3 mēneši nodrošinātās likviditātes apjoms aplūkojamā periodā saruka attiecīgi par 8.4 mljrd. euro un 14.3 mljrd. euro, bet ITRMO atlikums palielinājās par 12.1 mljrd. euro. Tā kā līdz šim vienīgais ITRMO piešķirums 2016. gadā notika martā, ar izsoļu operāciju palīdzību nodrošinātās likviditātes kopējais kritums otrajā rezervju prasību izpildes periodā bija mazāk jūtams nekā pirmajā rezervju prasību izpildes periodā.

Ar aktīvu iegādes programmas starpniecību nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms pieauga par 175.9 mljrd. euro (līdz 950.3 mljrd. euro), un to

galvenokārt noteica "Valsts sektora aktīvu iegādes programma". "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas", trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas" un "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas" ietvaros nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms pieauga attiecīgi par 155.7 mljrd. euro, 21.1 mljrd. euro un 3.4 mljrd. euro. "Vērtspapīru tirgu programmas" un divu iepriekšējo "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" ietvaros turēto obligāciju dzēšanas apjoms bija 4.3 mljrd. euro.

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš aprakstīto norišu rezultātā vidējais likviditātes pārpalikuma apjoms aplūkojamā periodā palielinājās par 93.3 mljrd. euro (līdz 693.6 mljrd. euro; sk. att.).

Likviditātes kāpums bija būtiskāks otrajā rezervju prasību izpildes periodā, kad vidējais likviditātes pārpalikuma apjoms palielinājās par 44.4 mljrd. euro. To noteica lielāks iegāžu apjoms un nedaudz mazāks autonomo faktoru pieaugums salīdzinājumā ar pirmo rezervju prasību izpildes periodu. Samērā nelielo kāpumu pirmajā rezervju prasību izpildes periodā galvenokārt noteica lielāks autonomo faktoru pieaugums, kas daļēji absorbēja aktīvu iegādes programmas apjoma palielināšanos.

Šo likviditātes pārpalikuma pieaugumu galvenokārt atspoguļoja lielāks vidējais noguldījumu iespējas izmantošanas apjoms, tam pieaugot par 59.3 mljrd. euro un aplūkojamā periodā sasniedzot 245 mljrd. euro. Lai gan mazāk, tomēr palielinājās arī pieprasījuma noguldījumu kontu vidējais atlikums (par 34.9 mljrd. euro), sasniedzot 562.7 mljrd. euro.

Procentu likmju norises

Pēc noguldījumu iespējas procentu likmes samazināšanas līdz –0.40% naudas tirgus procentu likmes aplūkojamā periodā turpināja sarukt. Beznodrošinājuma darījumu tirgū EONIA (euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss) vidēji bija –0.286% (iepriekšējā aplūkojamā periodā – vidēji –0.184%). Lai gan pirmajā rezervju prasību izpildes periodā EONIA gandrīz nemainījās, noguldījumu iespējas procentu likmes samazinājums vēl par 0.10%, sākot ar otrā rezervju prasību izpildes perioda sākumu, noteica EONIA sarukumu par 0.101 procentu punktu. Nepārtraukti augoša likviditātes pārpalikuma apstākļos negatīvās procentu likmes ietekmi praktiski tūlīt atspoguļoja tirgus procentu likmes. Turklāt darījumu ar nodrošinājumu uz nakti procentu likmes saruka atbilstoši noguldījumu iespējas procentu likmei, arvien vairāk tai tuvojoties. *GC Pooling* tirgū¹¹ *repo* darījumu uz nakti vidējās procentu likmes standarta un paplašinātajā nodrošinājuma grozā saruka attiecīgi līdz –0.332% un –0.331% (attiecīgi par 0.088 procentu punktiem un 0.083 procentu punktiem salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu).

¹¹ *GC Pooling* tirgus sniedz iespēju *Eurex* platformā tirgot vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumus pret standartizētiem nodrošinājuma groziem.

3. ielikums

Zemas procentu likmes un mājāsaimniecību tīrie procentu ienākumi

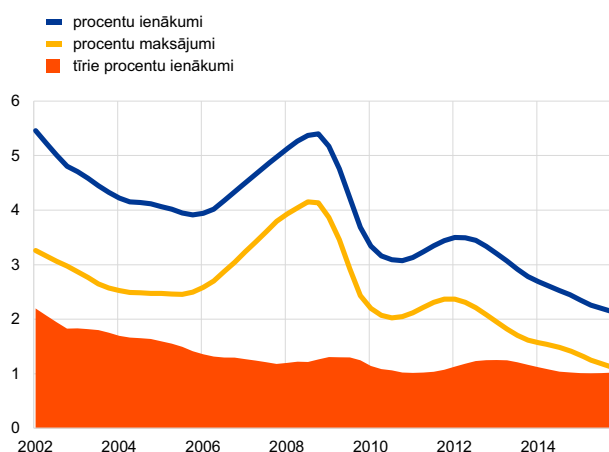
ECB stimulējošā monetārās politikas nostāja būtiski samazinājusi uzņēmumu un mājāsaimniecību aizņemšanās izmaksas, vienlaikus pazeminot uzkrājumu ienesīgumu. Tā kā mājāsaimniecības ne tikai aizņemas līdzekļus, bet arī veido uzkrājumus, rodas jautājums, cik lielā mērā zemākas procentu likmes ietekmējušas mājāsaimniecību tīros procentu ienākumus. Tas ir īpaši svarīgi, vērtējot zemāku procentu likmju ietekmi uz kopējo patēriņu.

Kopš 2008. gada rudens mājāsaimniecību procentu ienākumi sarukuši par 3.2 procentu punktiem kā daļa no rīcībā esošajiem ienākumiem. A attēlā parādīta to mājāsaimniecību ienākumu dinamika, kuri gūti no procentus pelnošu aktīvu, piemēram, noguldījumu, obligāciju un aizdevumu, turējumiem.¹² Tomēr tajā nav ietverta zemāku procentu likmju ietekme uz mājāsaimniecību ienākumiem un labklājību saistībā ar ieguldījumiem pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanā, kā arī ilgtermiņa obligāciju un kapitāla vērtspatīru kapitāla pieaugumu.

A attēls

Euro zonas mājāsaimniecību procentu maksājumi/ienākumi

(% no bruto rīcībā esošajiem ienākumiem)

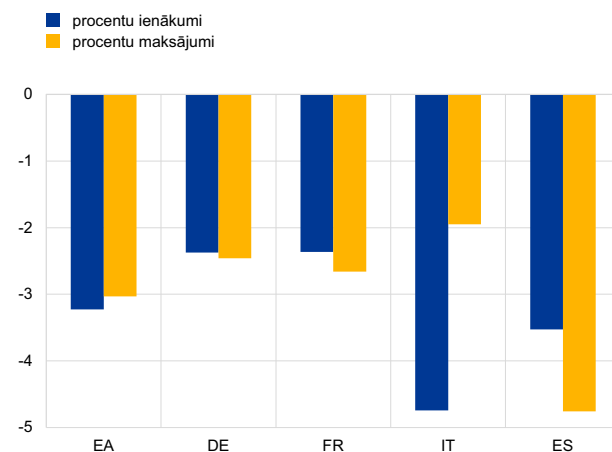
Avoti: ECB un Eurostat.

Piezīmes. Procentu maksājumi/ienākumi pēc FISIM (netieši novērtēti finanšu starpniecības pakalpojumi) iedalīšanas, pamatojoties uz četru ceturkšņu summām. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

B attēls

Mājāsaimniecību procentu maksājumi/ienākumi (2008. gada 3. ceturksnis–2015. gada 4. ceturksnis)

(pārmaiņas; % no bruto rīcībā esošajiem ienākumiem; procentu punktos)

Avoti: ECB un Eurostat.

Piezīme. Procentu maksājumi/ienākumi pēc FISIM (netieši novērtēti finanšu starpniecības pakalpojumi) iedalīšanas, pamatojoties uz četru ceturkšņu summām.

¹² Lai nodrošinātu atbilstību mājāsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un patēriņa aprēķiniem, procentu maksājumi/ienākumi noteikti pēc to starpniecības pakalpojumu iedalīšanas, par kuriem finanšu iestādes neiekasē maksu tieši, bet kā daļu no noguldītājiem un aizņēmējiem piemēroto procentu likmju starpības. Šī izvēle neietekmē veiktās analīzes secinājumus.

Procentu ienākumi sarukuši vienlaikus ar procentu maksājumu būtisku samazināšanos. No 2008. gada 3. ceturkšņa līdz 2015. gada 4. ceturksnim

procentu maksājumi kritās aptuveni par 3 procentu punktiem attiecībā pret rīcībā esošajiem ienākumiem. Procentu ienākumu sarukums ir līdzīgs procentu maksājumu samazinājumam. Tas nozīmē, ka euro zonas mājsaimniecības vidējie tīrie procentu ienākumi kopumā nav mainījušies. Vienlaikus, ņemot vērā, ka atsevišķas mājsaimniecības ir neto noguldītājas vai neto aizņēmējas, zemākas procentu likmes tīro procentu ienākumu ziņā dažām no tām nesušas peļņu, savukārt citām – zaudējumus.

Mājsaimniecību sektora tīrie procentu ienākumi Vācijā un Francijā saglabājušies samērā stabili, savukārt Itālijā un Spānijā tie bijuši mazāk stabili.

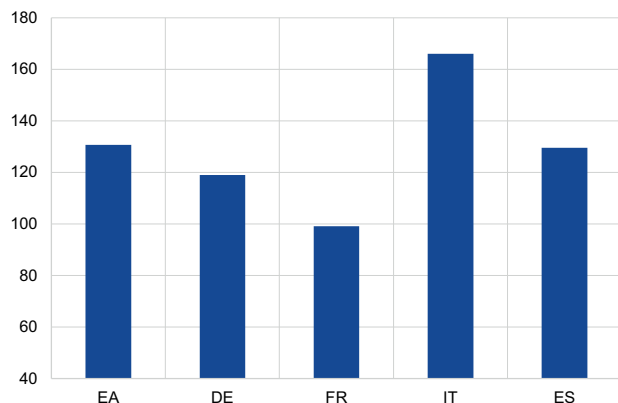
B attēlā redzams, ka Vācijā un Francijā procentu ienākumu un maksājumu samazināšanās ir līdzīga. Tas nozīmē, ka zemākām procentu likmēm bijusi minimāla ietekme uz visa mājsaimniecību sektora tīrajiem procentu ienākumiem. Turpretī Itālijā mājsaimniecību procentu ienākumu kritums vairāk nekā divas reizes pārsniedz mājsaimniecību procentu maksājumu samazinājumu un negatīvi ietekmē mājsaimniecību kopējos tīros procentu ienākumus. Tas ir tāpēc, ka Itālijas mājsaimniecībām ir samērā daudz procentus pelnošu aktīvu (sk. C att.) un relatīvi mazāk parādsaistību (sk. D att.). Spānijā procentu maksājumu sarukums ir ievērojami lielāks nekā procentu ienākumu kritums, pozitīvi ietekmējot mājsaimniecību kopējos tīros procentu ienākumus. Lielāka procentu maksājumu krišanās Spānijā skaidrojama gan ar to, ka ir liels mājsaimniecību parāds (sk. D att.), gan ar to, ka procentu likmes, ko maksā par lielu daļu hipotēku kredītu, tiek indeksētas ar naudas tirgus procentu likmēm. Spānijā vērojamā spēcīgā ietekme uz procentu maksājumiem arī atbilst tam, ka monetārajai politikai ir samērā liela ietekme valstīs ar hipotēku kredītiem ar mainīgu procentu likmi.¹³

¹³ Sk. Calza, A., Monacelli, T. un Stracca, L. "Housing finance and monetary policy", *Journal of the European Economic Association*, 11. sēj., 2013., 101.–122. lpp.

C attēls

Procentus pelnoši mājsaimniecību aktīvi

(% no bruto rīcībā esošajiem ienākumiem)

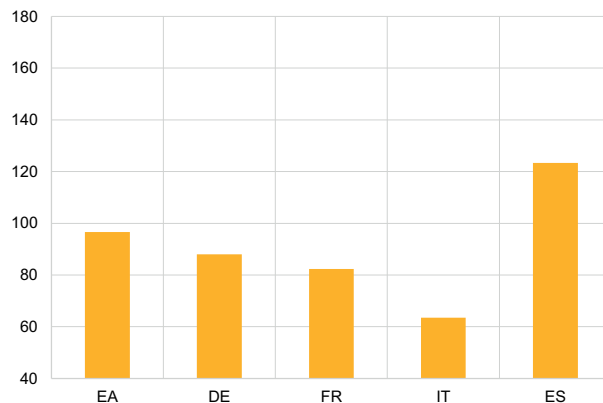
Avoti: ECB un Eurostat.

Piezīmes. Kā liecina euro zonas konti, procentus pelnoši aktīvi ietver naudu un noguldījumus, parāda vērtspapīrus un aizdevumus. Vidēji laikposmā no 2008. gada 3. ceturkšņa līdz 2015. gada 4. ceturksnim (attiecībā uz Itāliju – no 2012. gada 1. ceturkšņa līdz 2015. gada 4. ceturksnim), pamatojoties uz četrus ceturkšņus summām.

D attēls

Mājsaimniecību parāds

(% no bruto rīcībā esošajiem ienākumiem)

Avoti: ECB un Eurostat.

Piezīmes. Kā liecina euro zonas konti, mājsaimniecību parāds atbilst aizdevumiem. Vidēji laikposmā no 2008. gada 3. ceturkšņa līdz 2015. gada 4. ceturksnim (attiecībā uz Itāliju – no 2012. gada 1. ceturkšņa līdz 2015. gada 4. ceturksnim), pamatojoties uz četrus ceturkšņus summām.

Neraugoties uz neto noguldītāju zemākiem procentu ienākumiem, zemas procentu likmes joprojām veicina privāto patēriņu.

Zemākas procentu likmes parasti sekmē šābrīža patēriņu, aizstājot uzkrājumu veidošanu un to tērēšanu nākotnē, jo aizņemšanās kļūst lētāka un noguldījumi kļūst neizdevīgāki. Turklāt, tā kā euro zonas mājsaimniecību vidējie tīrie procentu ienākumi kopumā nav mainījušies, zemākas procentu likmes galvenokārt noteikušas finanšu resursu pārdalīšanu no neto noguldītājiem neto aizņēmējiem. Tā kā neto aizņēmējiem parasti ir lielākas marginālās patēriņa vajadzības nekā neto noguldītājiem, šis zemāku procentu likmju pārdales kanāls vēl vairāk veicina kopējo patēriņu.¹⁴

Zemākas procentu likmes arī pa citiem kanāliem veicina mājsaimniecību labklājību un ienākumus.

Mājsaimniecības ne tikai veic uzkrājumus, bet arī iegulda līdzekļus citos aktīvos, par kuriem ne vienmēr saņem procentu maksājumus. Fakti liecina, ka zemāku procentu likmju pozitīvā ietekme uz euro zonas akciju un obligāciju cenām bijusi nozīmīga.¹⁵ Turklāt zemākas aizņemšanās izmaksas ne tikai veicinājušas ieguldījumu un patēriņa pieaugumu, bet, paaugstinoties nodarbinātības līmenim, arī mājsaimniecību ienākumus. ECB, saglabājot zemas procentu likmes, palielinājusi pieprasījumu, kas nepieciešams tautsaimniecības izaugsmes potenciāla atjaunošanai, lai procentu likmes beidzot atkal varētu kāpt.

¹⁴ Sk. Jappelli, T. un Pistaferri, L. "Fiscal policy and MPC heterogeneity", *American Economic Journal: Macroeconomics*, 6. sēj., Nr. 4, 2014., 107.–136. lpp.

¹⁵ Sk. Altavilla, C., Carboni, C. un Motto, R. "Asset purchase programmes and financial markets: lessons from the euro area", *Working Paper Series*, Nr. 1864, ECB, 2015. g. novembris.

4. ielikums

Euro zonas ceturkšņa IKP ātro aplēšu savlaicīguma uzlabošanās: pirmie novērojumi

Eurostat 2016. gada 29. aprīlī pirmo reizi publicēja provizorisko euro zonas un ES IKP ātro aplēsi 30 dienu pēc pārskata ceturkšņa (2016. gada 1. ceturkšņa) beigām. Ieviešot šo jauninājumu, tika apmierināta ilgstoša lietotāju prasība savlaicīgāk nodrošināt informāciju par tautsaimniecības izaugsmi Eiropā. *Eurostat* mērķis ir ieviest laika plānu, kas paredz nacionālo kontu statistisko datu publicēšanu 30, 60 un 90 dienu pēc atsaucē ceturkšņa beigām, kā arī īstenot Eiropas Statistikas sistēmas (ESS) apņemšanos nodrošināt politikas veidotājiem uzticamus, salīdzināmus un savlaicīgus statistiskos datus.¹⁶ IKP ātrā aplēse, ko publisko 45 dienas pēc pārskata ceturkšņa beigām (kopš 2003. gada), uzskatāma par starpposmu ceļā uz šo mērķi.¹⁷ Šo ātro aplēsi izmanto euro zonas konjunktūras norišu analīzei, un tā sniedz svarīgu ieguldījumu ECB ekonomiskās analīzes, makroekonomisko iespēju aplēšu un īstermiņa prognožu sagatavošanā. *Eurostat* turpinās publicēt šo aplēsi paralēli jaunajai provizoriskajai IKP ātrajai aplēsei līdz brīdim, kad jaunā aplēse būs ieviesta praksē un arvien vairāk valstu sāks publicēt savas nacionālās provizoriskās ātrās aplēses. Tomēr neviena ātrā aplēse nesniedz informāciju par iepriekšējo ceturkšņu rezultātu korekcijām, lai gan provizoriskās IKP ātrās aplēses korekcijas vērojamas katrā jaunā publicējumā.

Euro zonas (un ES) provizoriskās IKP ātrās aplēses pamatā ir tā pati metodoloģija, ko piemēro IKP ātrās aplēses sagatavošanai 45 dienu laikā.¹⁸

Euro zonas IKP kāpuma tempa aplēses salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni iegūtas, izmantojot valstu datus, t.i., apkopojot nacionālos sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzinātos datus par pieauguma tempu salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, par svariem izmantojot valstu iepriekšējā gada IKP faktiskajās cenās. Euro zonas IKP nosaka, izmantojot aplēsēs iegūto attiecīgā ceturkšņa euro zonas izaugsmes tempu un iepriekšējā ceturkšņa IKP līmeni. Tādējādi tiek aprēķināti arī dati par IKP kāpuma tempu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. IKP ātrā aplēse, ko publisko pēc 45 dienām, galvenokārt atšķiras ar valstu datu pieejamību lietotājiem. Vairākums euro zonas valstu vēl nepublisko IKP ātrās aplēses pēc 30 dienām, bet nodrošina tās *Eurostat* kā konfidencialu informāciju provizorisko euro zonas un ES

¹⁶ Sk. *The ESS Vision 2020*, 5. lpp.

¹⁷ Sākumā tikai četras euro zonas valstis (Vācija, Grieķija, Itālija un Nīderlande) nodrošināja *Eurostat* savas IKP ātrās aplēses 45 dienu laikā. Tādu lielo euro zonas valstu IKP aplēsēm, par kurām dati nebija pieejami, *Eurostat* izmantoja saistītus rādītājus. Daļēji šā iemesla dēļ valstis izstrādāja savas ātrās aplēses. Lai gan IKP ātrās aplēses neietilpst EKS 2010 tiesiskajā regulējumā (un tās neietilpa arī EKS 95 tiesiskajā regulējumā), šo attīstību ietekmēja arī statistikas metožu izmantošana arvien lielākā apmērā un pieredzes apmaiņa starp valstīm.

¹⁸ Metodoloģija skaidrota *Eurostat* publikācijā *Euro area and European Union GDP flash estimates at 30 days* ("Euro zonas un Eiropas Savienības IKP ātrās aplēses pēc 30 dienām"), *Statistikas pētījumi*, 2016. gada izdevums. 2013. gadā pēc pārskata ceturkšņa beigām šī metodoloģija aizstāja *IKP ātrās aplēses* pēc 45 dienām sagatavošanas metodoloģiju.

IKP ātro aplēšu sagatavošanai. Pašlaik IKP ātrās aplēses pēc 30 dienām publisko tikai sešas euro zonas valstis: Beļģija, Spānija, Francija, Latvija, Lietuva un Austrija (2015. gadā šo valstu IKP veidoja 39% no euro zonas IKP). 2016. gada 1. ceturkšņa provizoriskās euro zonas IKP ātrās aplēses pamatā bija dati par 11 euro zonas valstīm, kuru IKP veidoja 94% no euro zonas kopējā IKP; 55% no šiem datiem tika sniegti kā konfidenciāla informācija.¹⁹ Tālāk tabulā sniegts pārskats par valstu IKP publicēšanas praksi, kā arī to atbilstību EKS 2010 juridiskajai prasībai nodrošināt datus 60 dienu laikā pēc pārskata ceturkšņa beigām. Šis pārskats liecina, ka attiecībā uz ceturkšņa nacionālo kontu datu vākšanu iespējamās savlaicīguma, detalizācijas un kvalitātes atšķirības, kas jāņem vērā, analizējot datus.

Tabula

Ceturkšņa nacionālo kontu ietvaros publiskotais IKP un tā komponenti

	Provizoriskā IKP ātrā aplēse (pēc 30 dienām)		IKP ātrā aplēse (pēc 45 dienām)			Otrais IKP publikojums (pēc 60 dienām)		
	IKP pieaugums	IKP komponenti	IKP pieaugums	IKP kāpuma aplēse/korekcija	IKP komponenti	Publiskošanas diena	IKP kāpuma aplēse/korekcija	IKP komponenti
Beļģija	publicēts	–	–	–	–	t + 60	korekcija	jā
Vācija	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 54	korekcija	jā
Igaunija	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 68	korekcija	jā
Īrija	–	–	–	–	–	t + 70	aplēse	jā
Grieķija	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 60	korekcija	jā
Spānija	publicēts	–	–	–	–	t + 55	korekcija	jā
Francija	publicēts	jā	–	–	–	t + 60	korekcija	jā
Itālija	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 65	korekcija	jā
Kipra	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 68	korekcija	jā
Latvija	publicēts	–	–	–	–	t + 60	korekcija	jā
Lietuva	publicēts	–	–	–	–	t + 60	korekcija	jā
Luksemburga	–	–	–	–	–	t + 85	aplēse	jā
Malta	–	–	–	–	–	t + 70	aplēse	jā
Nīderlande	–	–	publicēts	aplēse	jā	–	–	–
Austrija	publicēts	jā	–	–	–	t + 60	korekcija	jā
Portugāle	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 60	korekcija	jā
Slovēnija	–	–	–	–	–	t + 60	aplēse	jā
Slovākija	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 68	korekcija	jā
Somija	–	–	publicēts	aplēse	–	t + 60	korekcija	jā
Euro zona	publicēts	–	publicēts	korekcija	–	t + 68	korekcija	jā

Avots: ECB datu apkopojums, kura pamatā ir valstu statistikas iestāžu un Eurostat interneta vietnēs publicētie dati.

Piezīmes. IKP ātro aplēšu publikojumi attiecas uz 2016. gada 1. ceturkšņa datiem. Otrie IKP publikojumi attiecas uz 2015. gada 4. ceturkšņa datiem. Papildus tabulā norādītajiem publikojumiem dažas euro zonas valstis (piemēram, Beļģija un Francija), kā arī dažas ārpus euro zonas esošās valstis (piemēram, Apvienotā Karaliste) sagatavo trešos IKP publikojumus aptuveni trīs mēnešus pēc pārskata ceturkšņa beigām. Tie ietver iepriekšējo IKP aplēšu korekcijas un galvenos rādītājus. Stājoties spēkā EKS 2010, Eurostat 2014. gada septembrī pārtrauca trešo euro zonas IKP datubāzes atjaunināšanu. Papildus ceturkšņa sektoru konti (agrīnais publikojums aptuveni pēc 110 dienām, bet galīgais publikojums – divas nedēļas vēlāk) var ietvert otrā euro zonas IKP publikojuma korekcijas; tomēr pašlaik tās netiek saskaņotas ar euro zonas ceturkšņa nacionālajiem kontiem.

Galvenās grūtības saistībā ar valstu IKP ātro aplēšu sagatavošanu 30 dienu laikā saistītas ar ierobežoto ceturkšņa trešā mēneša ievaddatu pieejamību; valstu IKP turpmāko aplēšu sagatavošanā izmantoto ievaddatu aptvēruma būtiski uzlabojas. Runājot par valstu provizoriskajām IKP ātrajām aplēsēm, aplēses par trešo mēnesi parasti vai daļēji iegūtas, piemērojot statistikas modelēšanas metodes, kurās izmanto pieejamo mēneša informāciju (piemēram, īstermiņa statistiku, uzņēmumu apsekojumus, cenu statistiku un ievaddatu provizoriskās

¹⁹ ECB aplēse, pamatojoties uz Eurostat sniegto informāciju par provizoriskās IKP ātrās aplēses pirmo publikojumu un 2016. gada 29. aprīļa paziņojumu presei.

aplēses). IKP ātrajai aplēsei valstu līmenī piemēro vairākas aplēšu metodes: tiešo pieeju (piemēram, autoregresīvus sadalītās nobīdes modeļus, dinamisko faktoru modeļus), netiešo pieeju (datu disagregēšanu īsāka laika intervālos), tīrās prognozēšanas modeļus (autoregresīvus integrēta mainīgā slīdošā vidējā (ARIMA) modeļus, strukturālus laukrindu modeļus) vai daudzfaktoru modeļus (vektora autoregresijas (VAR) modeļus, strukturālos modeļus). Metodes izvēle atkarīga no valstu ievaddatu pieejamības par trešo mēnesi aptuveni 28 dienas pēc pārskata ceturkšņa beigām. Vienlaikus, lai nodrošinātu galīgajiem rezultātiem pietuvinātus vai lielākoties atbilstošus datus, tiek piemērota tā pati datu apkopošanas prakse, ko piemēro standarta ceturkšņa nacionālajiem kontiem (t.i., aplēsēm, kas nav ātrās aplēses).

Vēl ir priekšlaicīgi vērtēt nesen ieviestās provizoriskās euro zonas IKP ātrās aplēses uzticamību, tomēr Eurostat testi²⁰ liecina, ka tās atbilst kvalitātes apstiprināšanas kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar ieteikumiem. Provizoriskās euro zonas IKP ātrās aplēses testos gūti šādi rezultāti²¹.

- **Aplēse bez novirzes** pēc 45 dienām attiecībā uz euro zonas IKP izaugsmi: vidējā korekcija ± 0.05 procentu punktu diapazonā un ne vairāk kā 66.7% korekcija vienā virzienā. Aplūkojot šo kritēriju, vidējā korekcija attiecībā uz euro zonu bija 0.0 procentu punkti un augšupvērstās un lejupvērstās korekcijas bija sadalītas vienmērīgi.
- **Maksimālā vidējā absolūtā korekcija** euro zonai – 0.1 procentu punkts salīdzinājumā ar IKP izaugsmes ātro aplēsi pēc 45 dienām un 0.13 procentu punktu salīdzinājumā ar IKP izaugsmes datiem, kas publiskoti aptuveni 65 dienas pēc atskaites ceturkšņa beigām. Faktiskie rezultāti euro zonai abos gadījumos bija 0.06 procentu punkti.
- **Pietiekams aptvērums** definēts kā 70% no euro zonas kopējā IKP. Aptvērums testa aplēsēs aplūkotajos ceturkšņos bija vidēji 83% no euro zonas kopējā IKP, bet katrā no pēdējiem trim ceturkšņiem tas sasniedza 94%.

Aplūkojot 2016. gada 1. ceturkšņa datus, provizoriskā IKP ātrā aplēse euro zonai liecināja par 0.55% pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni. Publiskojot IKP ātro aplēsi pēc 45 dienām, šim rezultātam tika veikta lejupvērstā korekcija par 0.03 procentu punktiem (līdz 0.52%). Šīs korekcijas noteica divi galvenie faktori: pirmkārt, labāka valstu avotu informācija un, otrkārt, nedaudz lielāks euro zonas aptvērums (97% no euro zonas IKP).

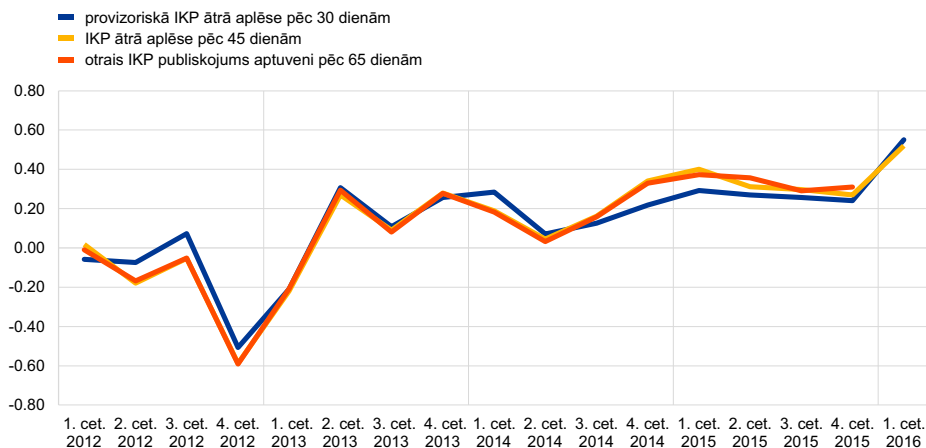
²⁰ Euro zonas testa aplēses tika veiktas pēdējo divu gadu laikā attiecībā uz ceturkšņa un gada pieauguma tempa pārmaiņām, pamatojoties uz astoņu ceturkšņu (2014. gada 1. ceturksnis–2015. gada 4. ceturksnis) reālā laika testiem un astoņu ceturkšņu (2012. gada 1. ceturksnis–2013. gada 4. ceturksnis) "rekonstruētajām" aplēsēm.

²¹ Eurostat sniedzis informāciju publikācijā *Euro area and European Union GDP flash estimates at 30 days* ("Euro zonas un Eiropas Savienības IKP ātrās aplēses pēc 30 dienām"), *Statistikas pētījumi*, 2016. gada izdevums.

Attēls

Euro zonas IKP izaugsmes korekcijas

(pieauguma temps salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; ar kalendāro ietekmi un sezonāli izlīdzināts ķēdes indeksu veidā agregēts apjoms)

Avots: Eurostat.

Savlaicīguma uzlabošanās, nodrošinot euro zonas ceturkšņa IKP pieauguma aplēses 30 dienu pēc atskaites ceturkšņa beigām (iepriekšējo 45 dienu vietā), ir būtisks politikas veidotāju sasniegums. Tas pozitīvi ietekmēs dažādus monetārās politikas izstrādes procesus, piemēram, makroekonomiskās iespēju aplēses un analītiskos novērtējumus. Savlaicīgāka informācijas pieejamība par euro zonas un euro zonas valstu IKP norisēm nodrošinās iespēju veikt detalizētāku analīzi par šo norišu ietekmi tuvākā laika perspektīvā.

5. ielikums

Konkrētām valstīm 2016. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi

Eiropas Komisija 2016. gada 18. maijā paziņoja visām ES dalībvalstīm, izņemot Grieķiju, adresētus ekonomikas un fiskālo politiku ieteikumus, t.sk. ES Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) īstenošanas ieteikumus. Paredzēts, ka ekonomikas un finanšu ministri apstiprinās konkrētām valstīm adresētos ieteikumus 17. jūnijā, bet vēlāk, 28. un 29. jūnijā, tos apstiprinās Eiropadome.²² Padomes fiskālās politikas ieteikumu mērķis ir nodrošināt valstu atbilstību SIP. Tāpēc ieteikumos iekļauti atzinumi par 2016. gada grozījumiem stabilitātes un konverģences programmās, kas valdībām līdz aprīļa vidum bija jāiesniedz Eiropas Komisijai un Padomei. Runājot par turpmāko darbu, konkrētām valstīm 2016. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi būs jāatspoguļo 2017. gada budžeta plānu projektos, kas euro zonas valstīm jāiesniedz Eurogrupai un Eiropas Komisijai līdz oktobra vidum. Sakarā ar to šajā ielikumā aplūkoti 18 programmā neiekļautajām euro zonas valstīm adresētie fiskālo politiku ieteikumi.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2016. gada pavasara prognozi gaidāms, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2016. un 2017. gadā būs nedaudz ekspanzīva.²³

No vienas puses, tas liecina, ka euro zonas valstis, kas jau sasniegušas vidēja termiņa budžeta mērķi (īpaši Vācija), daļēji izmanto savas fiskālās elastības iespējas. No otras puses, tas arī norāda, ka liela daļa valstu, t.sk. valstis ar augstu valdības parāda līmeni, nespēj izpildīt paktā noteiktās strukturālās konsolidācijas saistības (sk. tabulu).

Tādējādi konkrētām valstīm adresētajos Eiropas Komisijas ieteikumos konstatēti vairāku euro zonas valstu riski saistībā ar neatbilstību SIP noteiktajām strukturālās konsolidācijas prasībām.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2016. gada pavasara prognozi nav gaidāms, ka valstis, kuru budžeta deficīts 2015. gadā pārsniedzis atsaucē vērtību (3% no IKP), t.i., Portugāle, Spānija un Francija, 2016. un 2017. gadā spēs nodrošināt strukturālo konsolidāciju (t.i., samazināt budžeta deficītu ar ekonomiskās attīstības cikla un pagaidu pasākumu ietekmi nesaistītā veidā). Turklāt būtiska strukturālās konsolidācijas prasību neizpilde gaidāma valstīs, uz kurām pašlaik attiecas pakta preventīvā daļa, neraugoties uz to, ka dažās valstīs strukturālo korekciju prasības būtiski samazinātas. Konkrētāk, saskaņā ar nesen panākto vienošanos par to, kā iespējami labāk izmantot elastību,

²² Ekonomikas un finanšu padome (ECOFIN) 2016. gada 12. jūlija sanāksmē pieņēms konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, tādējādi oficiāli noslēdzot 2016. gada Eiropas semestri.

²³ Diskusiju par euro zonas fiskālās nostājas koncepciju sk. šā "Tautsaimniecības Biljetena" rakstā *The euro area fiscal stance* ("Euro zonas fiskālā nostāja").

ko SIP paredz strukturālajām reformām²⁴, valstis, kas nav sasniegušas vidēja termiņa budžeta mērķus, var tiem tuvojies lēnāk, nodrošinot mazāk vērienīgus strukturālās konsolidācijas pasākumus, ja tās īsteno strukturālās reformas, nodrošina papildu ieguldījumus un īsteno pensiju reformas.²⁵ Dažām valstīm strukturālo korekciju prasības samazinātas vēl vairāk, ņemot vērā šo valstu bēgļu uzņemšanas un papildu drošības izmaksas. Kopumā, piemērojot elastīgākus noteikumus, vidēja termiņa budžeta mērķu sasniegšanas prasības 2016. gadā samazinājušās vidēji no 0.5% no IKP līdz -0.1% no IKP.²⁶ Tomēr gaidāms, ka valstis, uz kurām attiecas SIP preventīvā daļa un kuras vēl nav sasniegušas vidēja termiņa budžeta mērķus, īstenojot ekspansīvu fiskālo politiku, nespēs izpildīt samazinātās prasības (kas vidēji atbilst -0.3% no IKP). Tas turpina kavēt dalībvalstu vidēja termiņa budžeta mērķu sasniegšanu, radot šķēršļus stabili valsts finanšu atjaunošanai laikā, kad šādu iespēju nodrošinātu labvēlīgi finanšu apstākļi.²⁷

Tāpēc, ņemot vērā katras valsts budžeta elastību, valstīm sniegti atšķirīgi fiskālo politiku ieteikumi. Dalībvalstis, kuru strukturālie pasākumi, domājams, nenodrošinās SIP noteikto saistību izpildi, ieteikumos aicinātas īstenot papildu pasākumus prasītās atbilstības nodrošināšanai. Turklāt valstīm, kuras vēl nav sasniegušas vidēja termiņa budžeta mērķus un kurām gaidāms, ka valdības parāda līmenis būs augstāks par 60% no IKP sliekšni (Beļģijai, Francijai, Spānijai, Itālijai, Īrijai, Portugālei un Somijai), budžeta deficīta samazināšanai ieteikts izmantot jebkurus neparedzētos ienākumus, t.i., uzkrājumus no zemākiem, nekā gaidīts, procentu maksājumiem. Runājot par euro zonas valstīm, kas jau sasniegušas vidēja termiņa budžeta mērķus, Vācijai ieteikts panākt ilgtspējīgu augšupvērstu tendenci valsts investīciju jomā, īpaši attiecībā uz infrastruktūru, izglītību, pētniecību un inovāciju. Nīderlandei ieteikts noteikt par prioritāriem valsts izdevumus ieguldījumu atbalstam pētniecības un attīstības jomā.

²⁴ Sīkāku informāciju sk. Ekonomikas un finanšu komitejas *Commonly Agreed Position on Flexibility within the Stability and Growth Pact* ("Kopīgi saskaņotā nostāja par elastību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumos"): <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14345-2015-INIT/en/pdf>.

²⁵ Sīkāku informāciju sk. ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 1 ielikumā *Flexibility within the Stability and Growth Pact* ("Elastīgums Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros").

²⁶ Tas neattiecas uz valstīm, kas jau sasniegušas vidēja termiņa budžeta mērķus.

²⁷ Sk. ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 ielikumu "Vidēja termiņa budžeta mērķa efektivitāte kā fiskālās politikas garants".

Tabula

2016. un 2017. gada strukturālo pasākumu prasības SIP ietvaros

(procentu punktos no IKP)					
	2016. gada strukturālie pasākumi	2016. gada strukturālo pasākumu prasības SIP ietvaros	Papildposteņi: 2016. gada strukturālo pasākumu prasības SIP ietvaros (neietverot noteiktās elastības iespējas)	2017. gada strukturālie pasākumi	2017. gada strukturālo pasākumu prasības SIP ietvaros
SIP preventīvā daļa					
Beļģija	0.3	0.3	0.6	0.2	0.6
Vācija	-0.4	0.0	0.0	-0.1	0.0
Igaunija	-0.5	0.0	0.0	-0.3	0.0
Īrija	0.2	0.6	0.6	1.0	0.6
Itālija	-0.7	-0.35	0.5	0.0	0.6
Kipra	-1.3	0.0	0.0	-0.9	0.0
Latvija	0.3	0.3	0.8	0.0	-0.1
Lietuva	-0.8	-0.7	0.0	0.4	0.1
Luksemburga	-0.3	0.0	0.0	-1.1	0.0
Malta	0.7	0.6	0.6	0.4	0.6
Nīderlande	-0.6	-0.2	0.0	0.3	0.6
Austrija	-0.9	-0.8	0.0	-0.3	0.0
Slovēnija	0.2	0.5	0.6	-0.4	0.6
Slovākija	0.2	0.25	0.25	0.6	0.5
Somija	-0.2	0.3	0.5	0.1	0.6
SIP korektīvā daļa					
Portugāle (PDP termiņš 2015. gadā)	-0.2	0.6	0.6	-0.3	0.6
Spānija (PDP termiņš 2016. gadā)	-0.2	1.2	1.2	-0.1	0.6
Francija (PDP termiņš 2017. gadā)	0.0	0.8	0.8	-0.2	0.9

Avoti: Eiropas Komisijas 2016. gada pavasara prognozes un konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.

Piezīmes. Šajā tabulā ar nulli norādītas prasības valstīm, kuras attiecīgā gada sākumā jau bija izpildījušas vidēja termiņa budžeta mērķus. SIP ietvertās strukturālo pasākumu saistības, kas norādītas otrajā un pēdējā ailē, atspoguļo prasības, kas dažām valstīm samazinātas saistībā ar elastīguma principu, ko piemēro, ņemot vērā strukturālo reformu īstenošanu, valdības ieguldījumus un pensiju reformas, kā arī bēgļu uzņemšanas un papildu drošības izmaksas. Ar PDP apzīmē pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru.

Eiropas Komisija 2016. gada 18. maijā publiskoja arī Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanas ieteikumus. Komisija ierosināja atcelt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru (PDP) Īrijai un Slovēnijai līdz noteiktajam termiņam (2015. gadā), bet Kiprai – vienu gadu pirms termiņa (2016. gadā). Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotajos ziņojumos Komisija izskatīja parāda kritērija pārkāpumu 2015. gadā Beļģijā, Itālijā un Somijā un nolēma neuzsākt PDP attiecībā uz šīm valstīm. Somijā valdības parāda atsaucēs vērtības pārsniegšana (3.1% no IKP) saistīta ar situāciju mīkstinošiem faktoriem, t.sk. ar finansiāla atbalsta sniegšanu citām euro zonas valstīm finanšu stabilitātes nodrošināšanai un ekonomiskās attīstības cikla negatīvo ietekmi. Komisijas ziņojumi par Beļģiju un Itāliju norādīja uz būtiskiem faktoriem, t.sk. 1) atbilstību SIP preventīvajā daļā noteiktajām strukturālo centienu prasībām; 2) nelabvēlīgiem ekonomiskajiem apstākļiem (t.i., vāju izaugsmi un zemu inflāciju), kas apgrūtina valdības parāda nosacījuma izpildi; un 3) izaugsmi veicinošu strukturālo reformu īstenošanu. Abām valstīm atbilstības SIP preventīvajai daļai 2016. un 2017. gada novērtējumā ņēma vērā samazinātās prasības, ko noteica piemērotais elastīguma princips, lai spētu segt bēgļu uzņemšanas un papildu drošības izmaksas. Turklāt Itālijai papildu elastības princips tika piemērots attiecībā

uz strukturālajām reformām un ieguldījumiem, kas papildus jau minētajai elastībai samazināja strukturālo pasākumu prasības 2016. gadam no 0.5% no IKP līdz –0.35% no IKP, kā arī ņemot vērā institūciju apņemšanos 2017. gadā kopumā panākt atbilstību SIP prasībām. Komisija rudenī vēlreiz izskatīs vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai nepieciešamo korekciju atsākšanos, kas balstītas uz nākamā gada budžeta plāna projektu. Parāda nosacījuma izpildes novērtējumā iepriekšējā nepietiekamā fiskālā konsolidācija netika uzskatīta par pasliktinošu faktoru un būtisko faktoru ietekme netika kvantitatīvi visaptveroši novērtēta, lai nodrošinātu jebkādu neatbilstību valsts parāda nosacījumam pilnīgu izskaidrojumu.²⁸

Turklāt Eiropas Komisijas ieteikumos konkrētām valstīm ieteikts pagarināt Portugālei un Spānijai PDP termiņu par vienu gadu attiecīgi līdz 2016. un 2017. gadam, šajā gadā īstenojot strukturālos pasākumus 0.25% apmērā no IKP. Lai gan ieteikumi konkrētām valstīm balstīti uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 121. un 148. pantu, Padomei jāpieņem lēmumi pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras ietvaros saskaņā ar minētā Līguma 126. pantu. Lai gan Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97²⁹ 10. panta 3. punkts liek Padomei rīkoties nekavējoties, ja nav novērsts pārmērīgs budžeta deficīts, izvērtējums par to, vai termiņu pagarināšana būtu jāsaista ar pastiprinātu PDP piemērošanu un iespējamām sankcijām, tika atlikts uz jūlija sākumu. Turklāt ieteiktie strukturālie pasākumi 0.25% apmērā no IKP salīdzināmi ar korekciju "vismaz 0.5% no IKP" apjomā, kā to paredz Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 4. punkts.

Visbeidzot, Komisija neieteica uzsākt būtiskas novirzes novēršanas procedūru pret Maltu, kurai SIP preventīvās daļas ietvaros saskaņā ar Eiropas Komisijas 2016. gada pavasara prognozi 2015. gadā tika konstatētas nozīmīgas novirzes gan no strukturālo pasākumu prasībām, gan no izdevumu rādītāja.

Lai nodrošinātu uzticamību, ir svarīgi, lai pārvaldības sistēma laika gaitā un dažādās valstīs tiek piemērota juridiski korekti, caurredzami un konsekventi.

Mācoties no krīzes pieredzes, 2011. un 2013. gadā ES fiskālās pārvaldības sistēmā tika veikti nozīmīgi uzlabojumi. Valsts parāda nosacījuma ieviešana SIP korektīvajā daļā un būtiskas novirzes procedūras izveidošana preventīvajā daļā (lai palīdzētu nodrošināt pietiekamu progresu vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanā) šajā ziņā ir īpaši svarīgi. Tas pats attiecas uz pārmaiņām lēmumu pieņemšanas procesā, kas domātas, lai pasargātu Eiropas Komisiju no politiska spiediena, ar mērķi palielināt noteikumu un sankciju piemērošanas automatiskumu. Lai šie uzlabojumi būtu efektīvi, svarīga SIP pilnīga, caurredzama un konsekventa īstenošana. 2016. gada Eiropas semestrī izmantotā pieeja attiecībā uz SIP īstenošanu izraisījusi vairākus jautājumus, kurus vajadzēs izskatīt.

²⁸ Sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Bilietens" Nr. 3 rakstu *Government debt reduction strategies in the euro area* ("Valdības parāda samazināšanas stratēģijas euro zonas valstīs").

²⁹ Padomes 1997. gada 7. jūlija Regula (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu.

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Stāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Biljetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Biljetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Biljetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Stāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Biljetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

—	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērtība neņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20 ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona ³⁾ (SPCI)
	1	2	3	4	5	6	Kopā	Neietverot pārtiku un enerģiju	9	10	11	12	13
2013	3.1	1.5	2.2	1.4	7.7	-0.3	1.6	1.6	1.5	2.6	0.4	2.6	1.4
2014	3.3	2.4	2.9	-0.1	7.3	0.9	1.7	1.8	1.6	1.5	2.7	2.0	0.4
2015	3.1	2.4	2.3	0.6	6.9	1.6	0.6	1.7	0.1	0.0	0.8	1.4	0.0
2015 II	0.8	1.0	0.6	-0.4	1.8	0.4	0.5	1.6	0.0	0.0	0.5	1.4	0.2
III	0.7	0.5	0.4	0.4	1.8	0.3	0.5	1.7	0.1	0.0	0.2	1.7	0.1
IV	0.7	0.3	0.6	-0.4	1.5	0.3	0.7	1.8	0.5	0.1	0.3	1.5	0.2
2016 I	.	0.2	0.4	0.4	1.1	0.5	1.0	1.9	1.1	0.3	0.1	2.1	0.0
2015 dec.	-	-	-	-	-	-	0.9	1.9	0.7	0.2	0.2	1.6	0.2
2016 janv.	-	-	-	-	-	-	1.2	1.9	1.4	0.3	0.0	1.8	0.3
febr.	-	-	-	-	-	-	1.0	1.9	1.0	0.3	0.3	2.3	-0.2
marts	-	-	-	-	-	-	0.8	1.9	0.9	0.5	-0.1	2.3	0.0
apr.	-	-	-	-	-	-	0.8	1.8	1.1	0.3	-0.3	2.3	-0.2
maijs ⁴⁾	-	-	-	-	-	-	.	.	.	.	.	.	-0.1

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (2., 4., 9., 11. un 12. aile); OECD (1., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati par Argentīnu pašlaik nav pieejami ārkārtas situācijas dēļ valsts statistikas sistēmā, ko Argentīnas valdība izsludināja 2016. gada 7. janvārī. Tāpēc Argentīna nav iekļauta G20 valstu kopējā rādītājā. Politika attiecībā uz Argentīnas iekļaušanu tiks nākotnē pārskatīta atkarībā no turpmākām norisēm.

3) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

4) Euro zonas dati aplēsti, pamatojoties uz provizoriskajiem valstu datiem (aptvēruma – parasti aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	53.4	54.8	56.8	52.6	51.5	49.7	52.2	52.7	50.6	3.1	-0.1	5.5
2014	54.2	57.3	57.9	50.9	51.1	52.7	53.1	54.1	51.5	2.8	3.7	2.3
2015	53.3	55.8	56.3	51.4	50.4	53.8	51.7	53.9	50.3	0.8	3.8	-1.4
2015 II	53.3	55.9	57.2	51.3	51.1	53.9	51.1	54.1	49.6	-1.2	-1.0	-1.4
III	53.0	55.4	55.1	51.9	49.0	53.9	50.2	54.0	48.8	1.9	1.0	2.6
IV	52.7	55.0	55.4	52.3	49.9	54.1	51.3	53.2	50.5	1.4	0.2	2.2
2016 I	51.1	51.5	54.2	51.2	50.3	53.2	50.6	51.3	49.4	-2.7	0.2	-4.8
2015 dec.	52.2	54.0	55.2	52.2	49.4	54.3	50.9	52.6	49.8	1.4	0.2	2.2
2016 janv.	52.2	53.2	56.2	52.6	50.1	53.6	51.0	52.7	50.1	-0.2	-0.9	0.4
febr.	50.2	50.0	52.7	51.0	49.4	53.0	49.9	50.3	48.9	-1.2	-0.3	-1.9
marts	51.0	51.3	53.6	49.9	51.3	53.1	51.0	51.1	49.3	-2.7	0.2	-4.8
apr.	51.2	52.4	51.9	48.9	50.8	53.0	49.9	51.6	48.7	.	.	.
maijs	.	50.8	.	.	.	52.9	.	.	.	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Neietverot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2013	0.09	0.13	0.22	0.34	0.54	0.27	0.15
2014	0.09	0.13	0.21	0.31	0.48	0.23	0.13
2015	-0.11	-0.07	-0.02	0.05	0.17	0.31	0.09
2015 nov.	-0.13	-0.14	-0.09	-0.02	0.08	0.37	0.08
dec.	-0.20	-0.19	-0.13	-0.04	0.06	0.53	0.08
2016 janv.	-0.24	-0.22	-0.15	-0.06	0.04	0.62	0.08
febr.	-0.24	-0.25	-0.18	-0.12	-0.01	0.62	0.01
marts	-0.29	-0.31	-0.23	-0.13	-0.01	0.63	-0.01
apr.	-0.34	-0.34	-0.25	-0.14	-0.01	0.63	-0.02
maijs	-0.34	-0.35	-0.26	-0.14	-0.01	0.64	-0.03

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	0.08	0.09	0.25	1.07	2.24	2.15	2.91	2.66	0.18	0.67	2.53	3.88
2014	-0.02	-0.09	-0.12	0.07	0.65	0.74	1.95	1.45	-0.15	-0.11	0.58	1.77
2015	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2015 nov.	-0.41	-0.40	-0.40	-0.13	0.58	0.98	1.73	1.34	-0.41	-0.36	0.58	1.77
dec.	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2016 janv.	-0.45	-0.45	-0.47	-0.23	0.44	0.89	1.47	1.18	-0.47	-0.46	0.43	1.55
febr.	-0.50	-0.51	-0.54	-0.36	0.22	0.73	1.14	1.01	-0.54	-0.56	0.18	1.23
marts	-0.49	-0.49	-0.49	-0.30	0.26	0.75	1.18	1.03	-0.49	-0.47	0.25	1.21
apr.	-0.54	-0.52	-0.50	-0.27	0.34	0.86	1.28	1.13	-0.50	-0.45	0.33	1.39
maijs	-0.56	-0.54	-0.53	-0.33	0.22	0.76	1.17	1.03	-0.53	-0.48	0.19	1.19

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi											
	Broad indekss	50	Pamat-izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakalpojumi	Telekomunikācijas	Veselības aprūpe	Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2013	281.9	2 794.0	586.3	195.0	468.2	312.8	151.5	402.7	274.1	230.6	253.4	629.4	1 643.8	13 577.9
2014	318.7	3 145.3	644.3	216.6	510.6	335.5	180.0	452.9	310.8	279.2	306.7	668.1	1 931.4	15 460.4
2015	356.2	3 444.1	717.4	261.9	628.2	299.9	189.8	500.6	373.2	278.0	377.7	821.3	2 061.1	19 203.8
2015 nov. dec.	358.2	3 439.6	703.0	269.0	640.1	297.3	187.0	507.4	394.1	270.3	385.3	850.1	2 080.6	19 581.8
	346.0	3 288.6	652.5	262.8	630.2	278.1	180.2	494.9	391.7	263.6	363.3	811.0	2 054.1	19 202.6
2016 janv. febr. marts apr. maijs	320.8	3 030.5	589.3	250.1	584.0	252.6	161.6	463.6	379.6	254.3	345.1	769.6	1 918.6	17 302.3
	304.3	2 862.6	559.2	245.9	569.1	250.5	144.0	449.9	352.5	245.7	332.8	732.6	1 904.4	16 347.0
	322.2	3 031.4	598.6	257.6	595.8	271.6	155.9	483.1	366.3	248.1	349.9	746.9	2 022.0	16 897.3
	323.4	3 031.2	623.9	254.7	597.3	273.2	153.6	491.4	364.9	252.3	337.0	772.7	2 075.5	16 543.5
	319.5	2 983.7	602.3	248.6	591.6	279.5	150.8	491.9	357.8	252.1	335.4	755.7	2 065.6	16 612.7

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu kartes procentu aizdevumi	Patēriņa kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei						
	Uz nakti	Ar brīdinajuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		APRC ³⁾		Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾	Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs	
			Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	5–10 gadi	Ilgāk par 10 gadiem			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2015	apr.	0.16	0.79	0.87	1.19	7.03	17.01	4.89	6.13	6.42	2.66	2.02	2.41	2.17	2.35	2.49	2.24
	maijs	0.16	0.82	0.83	1.13	6.98	17.08	5.04	6.29	6.60	2.67	2.06	2.36	2.09	2.29	2.45	2.17
	jūn.	0.15	0.78	0.77	1.11	6.97	17.02	4.88	6.15	6.47	2.59	2.03	2.27	2.12	2.31	2.48	2.18
	jūl.	0.15	0.74	0.67	1.14	6.83	17.08	5.10	6.20	6.53	2.61	2.06	2.32	2.21	2.35	2.56	2.22
	aug.	0.14	0.67	0.67	1.00	6.83	17.03	5.30	6.28	6.62	2.60	2.12	2.35	2.20	2.33	2.60	2.26
	sept.	0.14	0.67	0.67	1.08	6.85	17.06	5.21	6.18	6.55	2.68	2.07	2.36	2.29	2.38	2.61	2.25
	okt.	0.14	0.66	0.64	0.99	6.71	16.98	5.22	6.03	6.43	2.64	2.06	2.32	2.30	2.41	2.58	2.26
	nov.	0.14	0.65	0.64	0.96	6.68	16.91	5.23	6.22	6.60	2.68	2.04	2.31	2.32	2.45	2.62	2.27
	dec.	0.13	0.64	0.64	0.98	6.61	16.95	4.84	5.94	6.25	2.53	1.99	2.27	2.27	2.41	2.55	2.22
2016	janv.	0.12	0.62	0.63	1.25	6.65	16.88	5.31	6.29	6.65	2.53	1.99	2.22	2.30	2.40	2.53	2.23
	febr.	0.12	0.60	0.60	0.89	6.66	16.88	5.01	6.13	6.46	2.61	1.99	2.19	2.23	2.33	2.48	2.19
	marts ^(p)	0.11	0.58	0.59	0.87	6.63	16.88	5.14	5.98	6.35	2.53	1.89	2.09	2.10	2.24	2.38	2.10

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2015 apr.	0.19	0.30	0.90	3.34	3.46	3.58	2.97	2.18	2.60	2.26	1.63	1.93	2.02	2.34
maijs	0.18	0.30	0.91	3.28	3.37	3.50	2.97	2.15	2.46	2.23	1.56	1.85	2.04	2.25
jūn.	0.18	0.31	1.09	3.25	3.19	3.47	2.87	2.09	2.33	2.23	1.59	1.91	2.03	2.24
jūl.	0.17	0.32	0.86	3.19	3.27	3.60	2.87	2.07	2.36	2.20	1.50	1.73	2.04	2.17
aug.	0.17	0.24	0.92	3.16	3.25	3.57	2.91	2.07	2.32	2.23	1.42	1.53	2.03	2.15
sept.	0.17	0.26	0.98	3.20	3.23	3.51	2.89	2.03	2.25	2.21	1.53	1.87	2.17	2.22
okt.	0.16	0.26	0.80	3.09	3.18	3.42	2.89	2.04	2.28	2.20	1.45	1.69	2.02	2.15
nov.	0.16	0.23	0.84	3.05	3.14	3.39	2.88	2.02	2.16	2.20	1.43	1.62	1.98	2.12
dec.	0.14	0.23	0.85	3.01	3.07	3.18	2.77	2.01	2.13	2.17	1.47	1.77	1.92	2.08
2016 janv.	0.13	0.27	0.77	2.97	3.23	3.25	2.78	2.00	2.22	2.17	1.39	1.67	2.07	2.09
febr.	0.13	0.24	0.70	2.93	3.16	3.28	2.76	1.96	2.11	2.09	1.33	1.47	1.74	2.01
marts ^(p)	0.13	0.14	0.87	2.89	3.04	3.22	2.68	1.92	2.03	2.02	1.36	1.77	1.77	2.04

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklassificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms							Emisiju bruto apjoms ¹⁾						
	Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība			
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
													FIS	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Īstermiņa														
2013	1 255	483	124	.	67	529	53	508	314	31	.	44	99	21
2014	1 318	542	129	.	59	538	50	410	219	34	.	38	93	25
2015	1 260	517	139	.	61	478	65	334	150	36	.	32	82	34
2015 okt.	1 336	547	146	.	74	509	60	363	172	32	.	32	86	42
nov.	1 348	554	146	.	73	509	66	311	140	39	.	30	75	26
dec.	1 260	517	139	.	61	478	65	295	133	51	.	27	57	26
2016 janv.	1 284	524	142	.	68	483	67	329	141	35	.	33	87	33
febr.	1 300	535	141	.	71	487	66	317	143	31	.	30	81	31
marts	1 283	515	134	.	72	493	69	319	123	37	.	30	89	40
Īlgtermiņa														
2013	15 111	4 403	3 090	.	921	6 069	628	222	70	39	.	16	89	9
2014	15 130	4 046	3 162	.	995	6 285	642	220	65	43	.	16	85	10
2015	15 179	3 783	3 211	.	1 067	6 482	637	213	66	44	.	13	81	8
2015 okt.	15 332	3 856	3 289	.	1 050	6 500	636	232	78	43	.	12	89	10
nov.	15 376	3 866	3 275	.	1 063	6 528	644	196	67	34	.	16	67	11
dec.	15 179	3 783	3 211	.	1 067	6 482	637	154	49	61	.	16	23	4
2016 janv.	15 150	3 753	3 188	.	1 053	6 522	634	205	75	23	.	6	93	8
febr.	15 086	3 750	3 107	.	1 046	6 550	633	208	65	42	.	4	88	10
marts	15 097	3 727	3 071	.	1 056	6 604	639	246	73	38	.	25	94	17

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms

(mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas			
	Kopā	MFI (ietverot Eurosistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (ietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība					
											FIS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Apgrozībā esošais apjoms											
2013	16 366.6	4 886.4	3 214.6	.	987.4	6 598.1	680.1	5 649.0	569.1	742.5	4 337.4
2014	16 448.0	4 588.1	3 290.7	.	1 053.3	6 823.2	692.7	5 958.0	591.1	780.6	4 586.3
2015	16 439.0	4 300.1	3 349.8	.	1 127.8	6 959.9	701.4	6 744.8	586.1	911.6	5 247.1
2015 okt.	16 667.7	4 403.1	3 434.8	.	1 124.2	7 009.4	696.2	6 832.1	612.1	888.4	5 331.5
nov.	16 723.7	4 420.6	3 420.4	.	1 136.3	7 036.3	710.2	7 029.8	613.9	942.2	5 473.7
dec.	16 439.0	4 300.1	3 349.8	.	1 127.8	6 959.9	701.4	6 744.8	586.1	911.6	5 247.1
2016 janv.	16 433.8	4 276.6	3 329.8	.	1 120.9	7 005.5	701.1	6 343.8	490.7	858.0	4 995.1
febr.	16 386.2	4 285.1	3 248.0	.	1 117.1	7 037.1	698.9	6 240.6	471.7	877.4	4 891.6
marts	16 380.1	4 242.2	3 205.5	.	1 128.0	7 097.1	707.3	6 419.7	483.4	902.0	5 034.3
Pieauguma temps											
2013	1.4	-8.9	-3.3	.	8.0	4.5	-1.1	0.7	7.2	-0.4	0.2
2014	-0.7	-7.9	0.4	.	5.1	3.1	1.1	1.5	7.2	1.2	0.7
2015	-0.2	-6.9	3.2	.	5.3	1.8	0.5	1.1	4.5	1.5	0.6
2015 okt.	0.1	-6.0	2.4	.	4.3	2.4	0.1	1.0	3.3	1.0	0.7
nov.	0.0	-5.7	1.5	.	4.5	2.2	1.2	1.0	3.0	1.5	0.6
dec.	-0.2	-6.9	3.2	.	5.3	1.8	0.5	1.1	4.5	1.5	0.6
2016 janv.	-0.7	-7.7	1.7	.	4.4	2.0	0.6	1.0	3.3	1.5	0.7
febr.	-1.2	-7.2	-0.8	.	2.8	2.0	-0.5	1.0	3.3	1.2	0.7
marts	-1.3	-6.9	-2.5	.	3.3	2.2	0.1	0.9	3.3	1.5	0.6

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIIT	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2013	101.2	98.2	96.7	91.1	102.1	98.6	111.9	95.6
2014	101.8	97.8	96.7	91.3	102.4	100.2	114.7	96.1
2015	92.4	88.4	89.1	83.4	91.4	91.2	106.5	87.9
2015 II	91.2	87.5	88.2	82.2	90.4	90.1	104.4	86.3
III	92.7	88.7	89.6	83.8	92.3	91.4	107.6	88.6
IV	92.4	88.3	89.3	83.9	91.0	91.0	107.7	88.3
2016 I	94.1	89.5	90.8	.	.	.	110.4	90.1
2015 dec.	92.5	88.2	89.3	-	-	-	108.0	88.4
2016 janv.	93.6	89.1	90.3	-	-	-	109.9	89.6
febr.	94.7	90.0	91.4	-	-	-	111.3	90.9
mart.	94.1	89.5	90.9	-	-	-	110.0	89.9
apr.	94.8	90.0	91.6	-	-	-	110.6	90.2
maijs	95.1	90.2	91.8	-	-	-	111.1	90.4
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>								
2016 maijs	0.2	0.1	0.2	-	-	-	0.4	0.2
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>								
2016 maijs	3.8	2.6	3.6	-	-	-	6.1	4.5

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs".

2) Ar VDIAR deflētais datu laikrindas pieejams tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	8.165	7.579	25.980	7.458	296.873	129.663	4.197	0.849	4.4190	8.652	1.231	1.328
2014	8.186	7.634	27.536	7.455	308.706	140.306	4.184	0.806	4.4437	9.099	1.215	1.329
2015	6.973	7.614	27.279	7.459	309.996	134.314	4.184	0.726	4.4454	9.353	1.068	1.110
2015 II	6.857	7.574	27.379	7.462	306.100	134.289	4.088	0.721	4.4442	9.300	1.041	1.105
III	7.008	7.578	27.075	7.462	312.095	135.863	4.188	0.717	4.4290	9.429	1.072	1.112
IV	7.000	7.623	27.057	7.460	312.652	132.952	4.264	0.722	4.4573	9.302	1.085	1.095
2016 I	7.210	7.617	27.040	7.461	312.024	126.997	4.365	0.770	4.4924	9.327	1.096	1.102
2015 dec.	7.019	7.640	27.027	7.461	314.398	132.358	4.290	0.726	4.5033	9.245	1.083	1.088
2016 janv.	7.139	7.658	27.027	7.462	314.679	128.324	4.407	0.755	4.5311	9.283	1.094	1.086
febr.	7.266	7.636	27.040	7.463	310.365	127.346	4.397	0.776	4.4814	9.410	1.102	1.109
mart.	7.222	7.559	27.051	7.457	311.154	125.385	4.293	0.780	4.4666	9.285	1.092	1.110
apr.	7.346	7.495	27.031	7.443	311.462	124.287	4.311	0.792	4.4724	9.203	1.093	1.134
maijs	7.386	7.498	27.026	7.439	314.581	123.214	4.404	0.778	4.4991	9.295	1.106	1.131
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>												
2016 maijs	0.5	0.0	0.0	-0.1	1.0	-0.9	2.2	-1.8	0.6	1.0	1.2	-0.2
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>												
2016 maijs	6.8	-0.8	-1.4	-0.3	2.7	-8.6	7.9	7.8	1.2	-0.1	6.4	1.4

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu balance. Finanšu kots

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju balance)												
2015 I	22 500.8	23 313.7	-812.9	9 479.7	7 094.0	7 296.1	10 971.1	-67.3	5 101.9	5 248.6	690.4	13 190.0
II	22 094.2	22 748.5	-654.3	9 382.6	7 171.3	7 193.4	10 532.3	-26.1	4 885.9	5 044.9	658.5	12 815.0
III	21 653.1	22 261.8	-608.6	9 384.2	7 265.4	6 854.8	9 999.3	-33.6	4 803.5	4 997.1	644.2	12 660.8
IV	22 101.4	22 519.6	-418.2	9 694.9	7 521.1	7 169.5	10 157.5	-42.6	4 635.4	4 840.9	644.2	12 498.8
Atlikumi (% no IKP)												
2015 IV	212.5	216.5	-4.0	93.2	72.3	68.9	97.7	-0.4	44.6	46.5	6.2	120.2
Darījumi												
2015 II	95.8	3.1	92.7	123.9	130.7	135.9	8.7	-0.1	-161.5	-136.3	-2.4	-
III	87.3	35.8	51.5	119.3	131.9	24.3	-67.4	-0.8	-58.2	-28.8	2.7	-
IV	31.3	-149.9	181.2	114.7	77.7	106.2	-31.3	45.1	-239.3	-196.3	4.6	-
2016 I	354.5	288.3	66.2	94.3	67.0	116.0	-32.3	7.1	136.0	253.6	1.1	-
2015 okt.	235.4	109.0	126.3	119.5	62.6	63.4	24.4	8.0	50.6	22.1	-6.0	-
nov.	-74.3	-47.6	-26.7	-84.7	-14.3	23.7	1.9	17.9	-33.6	-35.2	2.5	-
dec.	-129.8	-211.3	81.5	80.0	29.5	19.1	-57.5	19.3	-256.2	-183.3	8.1	-
2016 janv.	172.1	194.7	-22.6	1.8	32.8	23.8	-50.4	10.1	137.7	212.3	-1.1	-
febr.	169.8	132.4	37.4	66.5	22.0	44.4	-21.7	4.6	53.1	132.0	1.1	-
marts	12.5	-38.8	51.3	25.9	12.1	47.8	39.8	-7.5	-54.8	-90.7	1.1	-
12 mēnešu kumulētie darījumi												
2016 marts	568.9	177.3	391.6	452.2	407.3	382.4	-122.1	51.3	-323.1	-107.8	6.0	-
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)												
2016 marts	5.5	1.7	3.8	4.3	3.9	3.7	-1.2	0.5	-3.1	-1.0	0.1	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti trije atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā		Iekšzemes pieprasījums							Ārējā bilance ¹⁾		
	Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		
					Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošana	Intelektuālā īpašuma produkti					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2013	9 931.8	9 595.2	5 558.5	2 094.5	1 949.0	1 004.3	573.1	366.7	-6.8	336.6	4 373.4	4 036.7
2014	10 106.4	9 732.9	5 631.1	2 128.5	1 984.6	1 007.5	595.7	376.3	-11.3	373.6	4 521.3	4 147.8
2015	10 400.2	9 940.4	5 738.0	2 169.1	2 054.2	1 020.5	631.9	396.5	-20.8	459.7	4 751.0	4 291.3
2015 I	2 573.8	2 462.9	1 421.0	538.3	509.0	255.8	154.9	97.0	-5.4	110.9	1 167.6	1 056.8
II	2 591.7	2 473.5	1 433.0	540.4	510.1	253.4	155.6	99.8	-10.0	118.2	1 196.8	1 078.7
III	2 606.9	2 490.4	1 439.4	543.0	513.6	253.8	156.7	101.7	-5.6	116.5	1 195.2	1 078.7
IV	2 624.0	2 510.0	1 444.1	546.4	521.6	256.4	161.2	102.7	-2.1	114.0	1 192.5	1 078.4
% no IKP												
2015	100.0	95.6	55.2	20.9	19.8	9.8	6.1	3.8	-0.2	4.4	-	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2015 II	0.4	0.0	0.3	0.3	0.1	-1.0	0.2	2.7	-	-	1.7	1.0
III	0.3	0.7	0.5	0.3	0.4	0.0	0.5	1.3	-	-	0.2	1.2
IV	0.3	0.6	0.2	0.6	1.3	1.1	2.0	0.9	-	-	0.2	0.9
2016 I	0.5	.	.	.	.	.	.	.	-	-	.	.
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2013	-0.3	-0.7	-0.6	0.2	-2.6	-3.6	-2.5	0.1	-	-	2.1	1.3
2014	0.9	0.9	0.8	0.8	1.3	-0.5	4.1	2.1	-	-	4.1	4.5
2015	1.6	1.8	1.7	1.3	2.7	0.7	5.2	4.2	-	-	5.0	5.7
2015 II	1.6	1.4	1.7	1.2	2.6	0.4	4.6	5.2	-	-	6.0	5.8
III	1.6	1.9	1.8	1.2	2.5	0.4	3.1	6.9	-	-	4.6	5.5
IV	1.6	2.2	1.5	1.6	3.4	1.2	5.0	6.5	-	-	3.6	5.3
2016 I	1.5	.	.	.	.	.	.	.	-	-	.	.
devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015 II	0.4	0.0	0.2	0.1	0.0	-0.1	0.0	0.1	-0.2	0.4	-	-
III	0.3	0.7	0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.3	-0.4	-	-
IV	0.3	0.6	0.1	0.1	0.3	0.1	0.1	0.0	0.1	-0.3	-	-
2016 I	0.5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	-	-
devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2013	-0.3	-0.7	-0.4	0.0	-0.5	-0.4	-0.2	0.0	0.2	0.4	-	-
2014	0.9	0.9	0.4	0.2	0.3	0.0	0.2	0.1	0.0	0.0	-	-
2015	1.6	1.7	0.9	0.3	0.5	0.1	0.3	0.2	0.0	-0.1	-	-
2015 II	1.6	1.3	1.0	0.3	0.5	0.0	0.3	0.2	-0.4	0.3	-	-
III	1.6	1.8	1.0	0.3	0.5	0.0	0.2	0.3	0.1	-0.2	-	-
IV	1.6	2.2	0.8	0.3	0.7	0.1	0.3	0.2	0.3	-0.6	-	-
2016 I	1.5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtislietu iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi mīnus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finanses un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2013	8 927.3	152.3	1 737.0	458.1	1 680.2	412.6	442.3	1 030.6	945.2	1 751.4	317.6	1 004.5
2014	9 073.5	146.7	1 756.9	461.6	1 711.1	417.6	453.9	1 051.0	968.0	1 781.8	324.8	1 033.0
2015	9 329.3	146.4	1 815.9	469.8	1 771.3	431.1	456.4	1 075.8	1 008.2	1 821.1	333.4	1 070.9
2015 I	2 312.6	36.1	451.1	117.1	438.5	106.3	114.9	265.7	247.8	452.5	82.5	261.2
II	2 324.2	36.2	453.6	116.4	441.1	107.4	114.5	267.6	250.9	453.5	83.0	267.4
III	2 337.7	36.7	454.3	117.0	444.4	108.3	113.7	270.5	253.3	456.0	83.6	269.2
IV	2 351.7	37.4	454.4	118.7	447.3	109.2	113.1	271.9	256.3	459.2	84.2	272.3
% no pievienotās vērtības												
2015	100.0	1.6	19.5	5.0	19.0	4.6	4.9	11.5	10.8	19.5	3.6	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2015 I	0.6	0.8	1.0	0.6	0.8	0.5	0.6	0.1	1.0	0.3	0.2	0.1
II	0.3	0.3	0.4	-0.5	0.4	0.9	0.1	0.1	0.9	0.1	0.3	1.0
III	0.3	0.6	0.2	-0.1	0.5	0.5	-0.6	0.7	0.6	0.1	0.4	0.3
IV	0.2	0.5	-0.5	1.0	0.3	0.8	0.3	0.3	0.6	0.2	0.4	1.2
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2013	-0.2	3.2	-0.6	-3.3	-0.8	2.5	-2.5	1.1	0.3	0.4	-0.5	-1.1
2014	0.9	3.1	0.6	-0.9	1.4	2.0	-0.6	1.3	1.4	0.5	1.2	0.8
2015	1.5	0.8	1.8	0.3	2.0	2.7	0.8	1.1	2.7	0.8	1.1	2.6
2015 I	1.2	0.6	1.2	-1.0	1.7	2.5	1.1	1.0	2.2	0.6	0.8	2.2
II	1.5	0.6	1.8	0.1	2.1	3.1	1.3	0.7	2.7	0.8	1.0	2.6
III	1.5	0.2	1.9	0.2	2.4	0.2	1.1	1.1	2.8	0.7	0.9	2.9
IV	1.5	2.2	1.1	0.9	1.9	2.7	0.4	1.2	3.1	0.7	1.3	2.7
devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015 I	0.6	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
II	0.3	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
III	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	-
IV	0.2	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2013	-0.2	0.1	-0.1	-0.2	-0.2	0.1	-0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	-
2014	0.9	0.1	0.1	0.0	0.3	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	-
2015	1.5	0.0	0.3	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-
2015 I	1.2	0.0	0.2	0.0	0.3	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.0	-
II	1.5	0.0	0.3	0.0	0.4	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.0	-
III	1.5	0.0	0.4	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-
IV	1.5	0.0	0.2	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā	Saimnieciskās darbības veida dalījumā											
		Nodarbinātības statusa dalījumā											
		Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2013	100.0	85.0	15.0	3.4	15.3	6.2	24.8	2.7	2.7	1.0	12.9	24.0	7.0
2014	100.0	85.1	14.9	3.4	15.2	6.0	24.8	2.7	2.7	1.0	13.0	24.1	7.1
2015	100.0	85.3	14.7	3.4	15.1	6.0	24.9	2.7	2.6	1.0	13.3	24.0	7.0
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2013	-0.7	-0.6	-1.0	-1.6	-1.3	-4.2	-0.8	0.3	-1.0	-1.9	0.3	0.2	-0.2
2014	0.6	0.7	-0.2	0.7	-0.1	-1.8	0.7	0.8	-0.9	1.0	1.9	0.7	0.7
2015	1.0	1.2	-0.2	0.1	0.3	-0.2	1.3	1.0	-0.1	1.7	2.8	0.8	0.6
2015 I	0.9	1.0	-0.2	-0.3	0.2	-0.3	1.2	0.4	-0.5	1.4	2.6	0.7	0.5
II	0.9	1.1	0.1	0.4	0.1	0.5	1.0	0.8	0.2	2.1	2.8	0.7	0.4
III	1.0	1.3	-0.4	0.1	0.5	-0.6	1.3	1.4	-0.1	1.7	3.0	0.9	0.4
IV	1.2	1.5	-0.3	0.3	0.5	-0.4	1.6	1.5	0.0	1.2	3.0	0.9	1.3
Nostrādātās stundas													
<i>īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2013	100.0	80.1	19.9	4.4	15.7	6.9	25.8	2.9	2.8	1.0	12.5	21.8	6.3
2014	100.0	80.3	19.7	4.4	15.6	6.7	25.8	2.9	2.7	1.0	12.7	21.9	6.3
2015	100.0	80.5	19.5	4.4	15.6	6.7	25.7	2.9	2.7	1.0	12.9	21.9	6.3
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2013	-1.4	-1.4	-1.8	-1.4	-1.5	-5.5	-1.6	-0.1	-1.6	-3.1	-0.8	-0.4	-1.4
2014	0.6	0.8	-0.4	-0.4	0.2	-1.7	0.6	1.0	-1.0	0.6	2.0	1.1	0.6
2015	1.2	1.4	0.1	0.9	0.7	0.4	1.0	1.9	-0.2	2.0	3.0	0.9	1.0
2015 I	0.7	0.9	-0.3	0.4	0.0	-0.6	0.6	0.7	-0.9	1.7	2.4	0.8	1.1
II	1.0	1.3	0.1	0.9	0.6	0.8	0.5	1.7	0.0	2.7	3.0	0.9	1.0
III	1.2	1.5	0.1	0.8	0.8	0.0	1.0	2.7	-0.4	2.9	3.5	1.1	1.1
IV	1.3	1.6	0.1	1.3	0.9	0.5	1.4	2.1	0.2	0.8	2.9	0.7	1.5
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2013	-0.8	-0.7	-0.8	0.2	-0.2	-1.4	-0.8	-0.4	-0.5	-1.3	-1.1	-0.5	-1.2
2014	0.0	0.1	-0.1	-1.1	0.2	0.1	-0.1	0.1	-0.1	-0.4	0.1	0.4	-0.1
2015	0.1	0.2	0.3	0.8	0.4	0.6	-0.2	0.8	-0.1	0.3	0.2	0.1	0.3
2015 I	-0.2	-0.1	-0.1	0.7	-0.2	-0.2	-0.6	0.3	-0.4	0.3	-0.3	0.1	0.6
II	0.1	0.2	0.0	0.5	0.4	0.3	-0.5	0.8	-0.1	0.6	0.2	0.2	0.6
III	0.2	0.3	0.4	0.7	0.3	0.6	-0.3	1.2	-0.3	1.2	0.5	0.2	0.7
IV	0.1	0.1	0.5	1.0	0.5	0.9	-0.1	0.6	0.2	-0.4	-0.1	-0.3	0.2

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darba- spēks (milj.) ¹⁾	Nepietie- kama nodarbi- nātība (no darba- spēka; %) ¹⁾	Bezdarbs											Brīvo darbvie- tu īpat- svars ²⁾
			Kopā		Ilgttermiņa bezdarbs (% no darba- spēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
						Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
			Milj.	% no darba- spēka		Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
% no 2013. gada kopapjoma			100.0			81.3		18.7		53.6		46.4		
2013	159.334	4.6	19.217	12.0	5.9	15.623	10.7	3.594	24.4	10.299	11.9	8.918	12.1	1.4
2014	160.308	4.6	18.630	11.6	6.1	15.214	10.4	3.417	23.7	9.932	11.5	8.699	11.8	1.5
2015	160.556	4.5	17.438	10.9	5.6	14.293	9.8	3.145	22.3	9.252	10.7	8.187	11.0	1.6
2015 II	160.462	4.6	17.690	11.0	5.7	14.518	9.9	3.172	22.5	9.404	10.9	8.286	11.2	1.5
III	160.591	4.4	17.213	10.7	5.3	14.098	9.6	3.115	22.2	9.134	10.6	8.079	10.9	1.5
IV	161.081	4.4	16.909	10.5	5.4	13.838	9.4	3.071	22.0	8.939	10.3	7.971	10.7	1.6
2016 I	.	.	16.640	10.3	.	13.622	9.3	3.018	21.7	8.727	10.1	7.913	10.6	.
2015 nov.	-	-	16.878	10.5	-	13.821	9.4	3.057	21.9	8.903	10.3	7.975	10.7	-
dec.	-	-	16.824	10.5	-	13.770	9.4	3.054	21.9	8.894	10.3	7.930	10.7	-
2016 janv.	-	-	16.741	10.4	-	13.693	9.3	3.048	21.9	8.792	10.1	7.949	10.7	-
febr.	-	-	16.695	10.4	-	13.655	9.3	3.040	21.8	8.760	10.1	7.935	10.7	-
marts	-	-	16.483	10.2	-	13.517	9.2	2.966	21.4	8.629	10.0	7.854	10.6	-
apr.	-	-	16.420	10.2	-	13.489	9.2	2.932	21.1	8.543	9.8	7.877	10.6	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvieta īpatsvars ir brīvo darbvieta skaits, dalīts ar aizņemto darbvieta un brīvo darbvieta summu (%).

3.5. Darījumu īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie viegie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces	Enerģētika								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
% no 2010. gada kopapjoma	100.0	86.0	33.6	29.2	22.5	14.7	100.0	100.0	100.0	39.3	51.5	9.1	100.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)													
2013	-0.7	-0.6	-0.9	-0.5	-0.4	-0.8	-2.3	-0.3	-0.6	-0.6	-0.5	-0.8	-4.4
2014	0.9	1.8	1.3	1.8	2.6	-5.4	1.7	3.2	1.5	0.7	2.4	-0.1	3.8
2015	1.6	1.7	0.9	2.1	2.0	0.5	-0.8	2.6	2.8	1.7	3.7	2.7	8.8
2015 II	1.4	1.8	1.0	2.7	1.0	-1.1	-0.9	5.3	2.7	1.7	3.6	2.8	7.0
III	1.9	2.2	1.0	2.8	2.8	0.0	-1.1	2.1	3.4	2.6	4.1	3.0	9.4
IV	1.3	1.7	1.6	1.7	1.7	-1.9	0.5	1.5	2.5	1.3	3.4	2.0	10.0
2016 I	1.5	2.2	2.0	3.3	1.5	-2.9	1.9	0.6	2.3	1.8	2.9	0.9	9.4
2015 nov.	1.8	2.0	2.3	2.0	1.5	-0.6	0.6	3.3	2.1	1.0	2.8	2.0	11.0
dec.	0.0	0.7	0.9	-0.5	2.4	-5.5	0.8	0.6	2.8	1.5	3.7	2.8	13.7
2016 janv.	3.5	4.6	2.5	5.3	6.8	-2.7	4.9	1.2	2.2	1.3	3.4	-0.6	10.8
febr.	1.0	2.1	2.4	3.4	0.8	-5.3	3.4	1.3	2.7	2.6	3.0	0.8	10.3
marts	0.2	0.2	1.1	1.6	-2.5	-0.7	-0.5	-0.6	2.1	1.5	2.1	2.5	7.6
apr.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8.5
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)													
2015 nov.	-0.2	-0.2	0.6	-1.3	0.2	-2.0	1.1	0.6	0.1	-0.1	-0.1	0.2	2.7
dec.	-0.5	-0.2	-0.2	-0.6	0.2	-2.7	-0.6	-0.2	0.6	0.7	0.6	1.4	3.9
2016 janv.	2.4	2.4	1.2	4.0	3.1	2.9	2.0	-0.6	0.3	0.3	0.5	-0.3	0.3
febr.	-1.2	-1.2	0.1	-1.1	-2.3	-1.3	-0.6	0.0	0.3	0.4	0.1	0.0	-0.4
marts	-0.8	-1.1	-0.8	-1.1	-1.8	2.0	-0.9	-0.8	-0.5	-1.3	-0.5	-0.4	-1.5
apr.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.2

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)								Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)			
	Ekonomiskā noskaņo- juma rādītājs (ilgttermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfi- dences rādītājs	Būvnie- cības konfi- dences rādītājs	Mazum- tirdznie- cības konfi- dences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpnie- cības iepirkumu vadītāju indekss (IVI)	Apstrādes rūpnie- cības produk- cijas izlaide	Uzņēmēj- darbības aktivitāte pakalpoju- mu nozarē	Apvienotā produkci- jas izlaide
		Ražotāju konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				Pakal- pojumu nozares konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2013	100.0	-6.1	80.8	-12.8	-13.6	-8.6	6.9	-	51.0	52.4	52.9	52.7
2013	93.5	-9.0	78.7	-18.8	-27.8	-12.2	-5.3	87.2	49.6	50.6	49.3	49.7
2014	101.5	-3.8	80.5	-10.2	-26.4	-3.1	5.0	87.7	51.8	53.3	52.5	52.7
2015	104.2	-3.1	81.4	-6.2	-22.5	1.6	9.3	88.4	52.2	53.4	54.0	53.8
2015 II	103.7	-3.1	81.2	-5.2	-24.4	-0.1	7.9	88.3	52.3	53.4	54.1	53.9
III	104.5	-2.9	81.4	-7.0	-22.5	3.0	10.6	88.5	52.3	53.6	54.0	53.9
IV	106.2	-2.4	81.8	-6.4	-18.4	5.0	12.7	88.7	52.8	54.0	54.2	54.1
2016 I	104.0	-3.8	81.7	-8.3	-18.9	1.9	10.7	88.5	51.7	52.9	53.3	53.2
2015 dec.	106.6	-1.9	-	-5.7	-17.5	2.9	12.9	-	53.2	54.5	54.2	54.3
2016 janv.	105.0	-3.1	81.9	-6.3	-18.9	2.7	11.6	88.6	52.3	53.4	53.6	53.6
febr.	104.0	-4.1	-	-8.8	-17.5	1.3	10.9	-	51.2	52.3	53.3	53.0
marts	103.0	-4.1	-	-9.7	-20.4	1.8	9.6	-	51.6	53.1	53.1	53.1
apr.	104.0	-3.6	81.5	-9.3	-19.2	1.3	11.7	88.3	51.7	52.6	53.1	53.0
maijs	104.7	-3.6	-	-7.0	-17.5	3.2	11.3	-	51.5	52.4	53.1	52.9

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un *Markit* (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrā- jumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekus- tamie aktīvi	Peļņas daļa ³⁾	Uzkrā- jumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finan- sējums
	Bruto rīcībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)		Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)					% no neto pievienotās vērtības		% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	12.3	96.5	-1.7	1.7	-5.3	-0.1	-3.0	30.9	1.3	132.9	1.4	-6.4	1.2
2013	12.6	95.0	-0.3	1.2	-4.1	0.6	-1.8	32.2	3.2	130.4	2.0	-1.4	0.9
2014	12.7	94.2	0.7	2.0	0.9	2.7	1.2	31.9	3.6	132.1	1.6	3.3	1.0
2015 I	12.6	93.8	1.8	2.0	-0.4	4.1	1.5	32.3	4.2	134.1	2.0	2.9	1.3
II	12.7	93.6	2.0	1.9	-0.4	2.9	1.6	33.1	5.0	133.3	2.4	5.3	1.4
III	12.6	93.5	1.6	2.0	1.3	2.6	2.0	33.0	5.2	132.2	2.6	3.7	1.6
IV	12.5	93.5	1.5	2.1	4.1	3.5	2.9	33.9	6.9	131.8	3.3	8.7	1.8

Avoti: ECB un *Eurostat*.

1) Pamatojoties uz četru ceturkšņu uzkrājumu un bruto rīcībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs).

2) Finanšu aktīvi (neietverot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādu uzņēmumu nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.

3) Peļņas daļu nosaka saskaņā ar tirajiem komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.

4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspapīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu balance. Tekošais kants un kapitāla kants

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais kants											Kapitāla kants ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015 II	905.2	822.5	82.8	525.8	445.3	190.5	171.8	162.6	146.9	26.4	58.4	9.7	37.4
III	892.6	810.3	82.3	514.2	434.6	190.5	174.5	162.6	144.0	25.3	57.2	9.7	4.1
IV	894.9	810.6	84.3	515.8	431.9	195.3	180.5	157.7	140.8	26.0	57.4	15.4	8.9
2016 I	872.3	799.5	72.7	510.2	426.1	191.3	173.5	144.9	137.5	25.9	62.5	9.2	7.1
2015 okt.	300.8	272.9	27.9	172.8	144.8	64.8	60.6	54.3	48.0	8.8	19.5	4.9	1.8
nov.	299.1	269.5	29.5	172.0	144.2	65.4	59.7	52.9	46.3	8.8	19.3	4.3	1.9
dec.	295.0	268.2	26.9	170.9	142.9	65.1	60.1	50.5	46.6	8.5	18.6	6.3	5.2
2016 janv.	292.5	266.3	26.2	171.5	142.7	64.4	60.4	48.0	44.7	8.6	18.4	2.7	3.6
febr.	290.2	271.0	19.2	168.0	143.7	64.4	57.5	49.4	47.5	8.4	22.3	3.5	1.2
marts	289.6	262.2	27.3	170.7	139.7	62.4	55.5	47.6	45.3	8.8	21.8	3.1	2.3
12 mēnešu darījumu summa													
2016 marts	3 565.0	3 243.0	322.0	2 065.9	1 737.9	767.6	700.3	627.9	569.3	103.6	235.5	44.0	57.5
12 mēnešu darījumu summa (% no IKP)													
2016 marts	34.3	31.2	3.1	19.9	16.7	7.4	6.7	6.0	5.5	1.0	2.3	0.4	0.6

1) Kapitāla kanta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā				Papildpos- tenis: apstrādes rūpniecība	Kopā				Papildposteni	
			Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Starp- patēriņa preces		Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Apstrādes rūpniecība	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2015 II	8.2	4.2	514.1	242.4	106.0	153.5	429.5	453.9	265.2	71.0	110.8	318.3	59.9
III	4.5	0.7	507.7	234.9	105.7	153.7	423.5	445.8	253.9	71.4	113.3	317.8	50.6
IV	3.5	2.0	509.5	238.3	105.7	154.7	426.6	444.1	248.4	73.0	114.5	324.9	44.6
2016 I	-1.3	-3.0	499.1	.	.	.	418.6	435.3	.	.	.	323.8	.
2015 okt.	0.5	-0.7	168.2	79.8	35.2	50.8	143.0	148.4	84.0	25.0	37.6	107.4	15.9
nov.	6.2	4.1	170.8	78.8	35.2	51.7	141.1	147.7	82.3	24.0	38.3	107.8	14.2
dec.	4.0	3.1	170.5	79.7	35.4	52.2	142.6	148.0	82.1	24.0	38.7	109.8	14.4
2016 janv.	-2.0	-1.3	166.6	77.7	33.8	50.5	139.0	145.7	80.3	22.8	38.5	105.8	12.3
febr.	1.1	1.7	167.3	78.9	33.9	49.8	140.1	146.8	80.4	24.4	39.0	111.9	11.8
marts	-2.7	-8.4	165.1	.	.	.	139.6	142.8	.	.	.	106.1	.
Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2015 II	2.9	2.4	117.2	113.6	119.1	121.6	118.2	104.3	104.1	104.6	104.7	107.4	99.3
III	1.3	2.8	116.8	111.8	118.9	122.5	117.0	105.9	105.4	107.1	106.7	107.8	99.2
IV	0.8	4.8	117.7	115.1	118.3	122.5	117.5	107.4	107.6	107.2	107.5	110.2	101.3
2016 I	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2015 sept.	-1.6	2.3	116.4	111.6	119.7	120.5	117.4	106.3	106.4	106.7	106.3	109.1	100.2
okt.	-1.6	3.1	117.0	115.3	119.1	121.9	118.9	107.3	107.7	112.2	106.0	110.0	102.6
nov.	3.7	7.0	118.4	114.2	118.7	122.3	116.7	107.1	106.6	106.9	107.9	110.3	94.7
dec.	0.5	4.3	117.8	115.8	117.2	123.5	116.9	107.7	108.6	102.6	108.5	110.3	106.7
2016 janv.	-3.7	0.9	116.5	114.3	113.5	120.6	114.9	108.8	109.2	102.7	107.3	107.6	108.6
febr.	1.1	6.6	117.7	116.5	114.4	119.9	116.7	110.2	110.9	108.8	109.1	114.1	110.7

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu bilances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt to atšķirīgo definīciju dēļ.

2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %) ²⁾						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā (neietverot pārtiku un enerģiju)		Preces	Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI (neietverot administratīvi regulējamās cenas)	Adminis- tratīvi regulējamās cenas
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2016. gada kopapjoma	100.0	100.0	70.7	55.8	44.2	100.0	12.1	7.4	26.5	9.7	44.2	86.5	13.5
2013	99.5	1.4	1.1	1.3	1.4	-	-	-	-	-	-	1.2	2.1
2014	100.0	0.4	0.8	-0.2	1.2	-	-	-	-	-	-	0.2	1.9
2015	100.0	0.0	0.8	-0.8	1.2	-	-	-	-	-	-	-0.1	0.9
2015 II	100.5	0.2	0.8	-0.5	1.1	0.5	0.3	0.6	0.2	2.4	0.3	0.1	1.0
III	100.0	0.1	0.9	-0.8	1.2	0.0	0.1	0.4	0.2	-2.5	0.4	0.0	0.9
IV	100.2	0.2	1.0	-0.6	1.2	-0.1	0.1	1.0	0.1	-3.0	0.2	0.1	0.7
2016 I	99.2	0.0	1.0	-0.8	1.1	-0.4	0.1	-0.8	0.2	-4.4	0.2	0.0	0.3
2015 dec.	100.2	0.2	0.9	-0.5	1.1	-0.2	0.0	-0.6	0.0	-1.8	0.1	0.2	0.7
2016 janv.	98.7	0.3	1.0	-0.3	1.2	-0.2	0.0	-0.4	0.2	-2.7	0.0	0.3	0.3
febr.	98.9	-0.2	0.8	-1.0	0.9	-0.1	0.0	0.0	0.0	-1.3	0.0	-0.2	0.3
marts	100.1	0.0	1.0	-1.1	1.4	0.2	0.0	0.5	-0.1	1.0	0.3	-0.1	0.3
apr.	100.1	-0.2	0.7	-1.1	0.9	0.0	0.2	0.2	0.1	0.1	-0.2	-0.3	0.1
maijs ³⁾	100.5	-0.1	0.8	.	1.0	0.3	0.0	0.3	0.0	1.6	0.2	.	.
	Preces						Pakalpojumi						
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi	
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija	Īres maksa						
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
% no 2016. gada kopapjoma	19.5	12.1	7.4	36.3	26.5	9.7	10.7	6.4	7.1	3.2	15.2	8.0	
2013	2.7	2.2	3.5	0.6	0.6	0.6	1.7	1.4	2.4	-4.2	2.3	0.7	
2014	0.5	1.2	-0.8	-0.5	0.1	-1.9	1.7	1.4	1.7	-2.8	1.5	1.3	
2015	1.0	0.6	1.6	-1.8	0.3	-6.8	1.2	1.1	1.3	-0.8	1.5	1.2	
2015 II	1.1	0.7	1.8	-1.3	0.2	-5.3	1.2	1.2	1.2	-0.9	1.4	1.2	
III	1.2	0.6	2.1	-1.8	0.4	-7.2	1.1	0.9	1.4	-0.4	1.7	1.0	
IV	1.4	0.7	2.6	-1.7	0.5	-7.2	1.2	1.0	1.1	-0.1	1.5	1.2	
2016 I	0.8	0.6	1.1	-1.7	0.6	-7.4	1.1	1.0	0.6	0.0	1.6	1.2	
2015 dec.	1.2	0.7	2.0	-1.3	0.5	-5.8	1.2	1.0	0.7	-0.1	1.5	1.2	
2016 janv.	1.0	0.8	1.4	-1.0	0.7	-5.4	1.1	1.0	0.8	0.0	1.6	1.2	
febr.	0.6	0.6	0.6	-1.9	0.7	-8.1	1.1	1.0	0.4	-0.1	1.0	1.3	
marts	0.8	0.4	1.3	-2.1	0.5	-8.7	1.1	1.0	0.7	0.1	2.1	1.3	
apr.	0.8	0.5	1.2	-2.1	0.5	-8.7	1.1	1.0	0.5	0.1	0.9	1.2	
maijs ³⁾	0.8	0.6	1.3	.	0.5	-8.1	.	.	.	.	.	.	

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) 2016. gada maijā ECB sāka publicēt uzlabotās sezonāli izlīdzinātās euro zonas SPCI datu laikrindas saskaņā ar pārskatīto sezonāli izlīdzināto pieeju, kas aprakstīta ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biljetenā" Nr. 3 1. ielikumā (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

3) Aplēse balstīta uz provizorisksajiem valsts datiem (aptvērumš – parasti aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un īpašuma cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību										Būv- niecība	Mājokļu cenas ¹⁾	Komer- cību īpašumu cenu ekspe- rimentālais rādītājs ¹⁾
	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)					Ener- ģētika				
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pār- tīka, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepār- tīkas preces					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2010. gada kopējuma	100.0	100.0	78.0	72.1	29.3	20.0	22.7	13.8	8.9	27.9			
2013	108.5	-0.2	-0.1	0.4	-0.6	0.6	1.7	2.6	0.3	-1.6	0.3	-1.9	-1.0
2014	106.9	-1.5	-0.9	-0.3	-1.1	0.4	0.1	-0.2	0.3	-4.4	0.3	0.2	1.0
2015	104.0	-2.7	-2.3	-0.5	-1.3	0.7	-0.6	-1.0	0.2	-8.1	0.2	1.6	3.8
2015 II	104.9	-2.1	-1.6	-0.3	-0.7	0.7	-0.8	-1.4	0.1	-6.5	0.4	1.3	4.0
III	104.0	-2.6	-2.6	-0.5	-1.1	0.6	-0.6	-1.1	0.1	-8.3	0.2	1.6	3.5
IV	102.7	-3.1	-2.5	-0.7	-2.0	0.6	-0.2	-0.3	0.2	-9.3	-0.1	2.3	4.9
2016 I	100.5	-3.8	-2.7	-0.9	-2.2	0.4	-0.4	-0.5	0.0	-11.3	.	.	.
2015 okt.	103.1	-3.2	-2.8	-0.7	-1.9	0.6	-0.1	-0.3	0.2	-9.8	-	-	-
nov.	102.9	-3.2	-2.5	-0.7	-2.1	0.6	-0.2	-0.4	0.2	-9.3	-	-	-
dec.	102.1	-3.0	-2.2	-0.7	-1.9	0.5	-0.3	-0.4	0.2	-8.9	-	-	-
2016 janv.	100.9	-3.0	-2.0	-0.7	-1.8	0.4	-0.2	-0.2	0.0	-9.0	-	-	-
febr.	100.2	-4.2	-3.0	-0.8	-2.2	0.4	-0.4	-0.5	-0.1	-12.7	-	-	-
marts	100.5	-4.2	-3.1	-1.1	-2.6	0.3	-0.6	-0.9	-0.1	-12.1	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati, kā arī valstu avoti (13. aile).

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4.3. Preču cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori								Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas (euro)					
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces	Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
% no kopējuma	100.0										35.0	65.0	100.0	45.0	55.0
2013	103.7	1.3	0.9	1.1	1.2	0.4	-0.4	-1.3	81.7	-9.0	-13.3	-6.9	-8.2	-9.9	-6.9
2014	104.5	0.9	0.5	0.5	0.8	0.5	-0.7	-1.7	74.5	-8.8	-1.8	-12.1	-4.7	0.4	-8.7
2015	105.8	1.2	0.3	0.2	0.6	0.7	0.1	-2.1	48.3	-4.1	5.2	-9.0	-0.8	4.8	-5.6
2015 II	105.7	1.3	0.4	0.3	0.6	0.9	0.9	-1.1	57.4	-0.6	2.0	-2.0	3.9	5.4	2.6
III	106.0	1.3	0.3	0.3	0.5	0.7	0.1	-2.3	46.1	-6.5	6.4	-13.1	-3.3	5.7	-10.6
IV	106.4	1.3	0.4	0.3	0.6	0.7	-0.3	-2.4	40.7	-9.1	3.9	-16.2	-9.3	-3.0	-14.8
2016 I	.	.	.	.	.	.	.	.	32.5	-13.4	-4.9	-18.2	-13.7	-9.8	-17.2
2015 dec.	-	-	-	-	-	-	-	-	35.7	-11.1	1.8	-18.5	-12.5	-8.0	-16.5
2016 janv.	-	-	-	-	-	-	-	-	29.7	-14.9	-3.8	-21.2	-14.7	-9.7	-19.3
febr.	-	-	-	-	-	-	-	-	31.0	-14.4	-5.5	-19.5	-14.1	-9.5	-18.3
marts	-	-	-	-	-	-	-	-	36.5	-10.9	-5.3	-14.1	-12.3	-10.2	-14.2
apr.	-	-	-	-	-	-	-	-	38.2	-10.1	-6.4	-12.2	-13.2	-12.9	-13.5
maijs	-	-	-	-	-	-	-	-	42.7	-9.7	0.1	-15.2	-12.0	-9.2	-14.6

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Thomson Reuters (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2004.–2006. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2004.–2006. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)				Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)				Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos	Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi	Būvniecība		Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2013	4.8	-	-	-2.0	34.0	57.7	56.7	-	49.9
2014	-0.9	-1.5	1.0	-17.2	14.2	49.6	53.5	49.7	48.2
2015	-2.7	1.4	2.5	-13.3	-1.1	48.9	53.5	49.6	49.0
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2015 II	-1.3	3.2	2.9	-15.1	-0.9	54.7	54.4	50.4	49.0
III	-2.0	1.1	2.2	-12.5	-0.2	49.5	53.6	49.9	49.9
IV	-2.1	1.9	3.7	-8.7	-0.8	45.6	53.6	49.2	49.6
2016 I	-4.8	0.7	3.5	-9.3	-1.7	41.5	52.5	47.7	49.0
2015 dec.	-3.2	1.4	2.4	-7.1	0.3	47.0	53.5	49.8	49.4
2016 janv.	-4.1	0.2	3.3	-7.9	-0.9	42.1	52.7	48.3	49.1
febr.	-5.6	1.4	3.5	-10.4	-1.4	40.8	52.4	47.6	48.9
marts	-4.6	0.4	3.7	-9.6	-2.9	41.6	52.5	47.1	49.1
apr.	-2.8	1.6	4.0	-8.9	-2.9	45.2	52.7	47.4	48.7
maijs	-0.7	2.2	5.8	-8.0	-2.3	47.7	55.5	48.8	49.1

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2012. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītās nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2012. gada kopapjoma	100.0	100.0	74.6	25.4	69.3	30.7	
2013	101.4	1.4	1.5	1.1	1.2	1.9	1.8
2014	102.7	1.3	1.3	1.2	1.3	1.2	1.7
2015	104.2	1.5	1.8	0.6	1.6	1.4	1.5
2015 II	108.3	1.7	2.2	0.4	1.8	1.6	1.5
III	101.6	1.1	1.5	0.2	1.2	0.9	1.6
IV	109.4	1.3	1.5	0.7	1.2	1.6	1.5
2016 I	.	.	.	.	.	.	1.4

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā									
			Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finances un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2013	103.7	1.2	-1.2	2.1	0.3	0.9	-1.6	3.6	-2.9	1.0	1.4	2.1
2014	104.7	1.0	-4.0	1.4	0.7	0.5	0.8	1.3	1.4	2.1	1.2	0.7
2015	105.4	0.6	0.3	0.1	0.4	0.6	0.6	0.1	3.3	1.6	1.1	0.9
2015 I	105.1	0.8	-0.3	0.6	1.2	0.6	-0.2	-0.1	3.4	2.3	1.2	1.0
II	105.3	0.7	0.6	0.3	0.9	0.4	0.3	0.1	3.3	1.4	1.1	1.2
III	105.6	0.7	0.8	0.0	0.3	0.6	1.3	1.1	3.1	1.9	1.2	0.8
IV	106.1	0.9	0.4	0.9	-0.2	1.4	0.8	0.5	3.3	1.1	1.5	0.7
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2013	105.2	1.6	3.7	2.7	1.2	0.8	0.6	2.0	0.0	1.1	1.6	1.8
2014	106.6	1.3	-1.6	2.0	1.7	1.2	2.0	1.7	1.6	1.6	1.0	1.2
2015	107.9	1.3	1.0	1.6	0.9	1.3	2.3	1.0	2.7	1.5	1.1	1.3
2015 I	107.7	1.2	0.5	1.6	0.5	1.0	1.9	1.5	3.0	1.9	1.2	1.4
II	107.9	1.4	0.8	1.9	0.6	1.4	2.6	1.3	1.9	1.4	1.2	1.8
III	108.2	1.3	0.9	1.4	1.1	1.4	2.2	1.3	2.5	1.7	1.0	1.4
IV	108.7	1.3	2.2	1.5	1.1	1.7	2.0	0.9	3.3	1.2	1.3	0.7
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2013	101.4	0.4	4.9	0.7	0.8	-0.1	2.2	-1.5	3.0	0.1	0.2	-0.3
2014	101.8	0.3	2.4	0.6	1.0	0.7	1.2	0.4	0.3	-0.5	-0.2	0.5
2015	102.4	0.6	0.7	1.5	0.5	0.7	1.7	0.9	-0.6	-0.1	0.0	0.4
2015 I	102.5	0.4	0.8	1.0	-0.6	0.5	2.1	1.6	-0.4	-0.4	0.0	0.3
II	102.5	0.7	0.2	1.6	-0.4	1.1	2.3	1.1	-1.3	0.0	0.1	0.6
III	102.5	0.6	0.1	1.4	0.8	0.7	1.0	0.3	-0.5	-0.2	-0.1	0.5
IV	102.5	0.4	1.9	0.6	1.3	0.3	1.2	0.4	0.0	0.1	-0.2	0.0
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2013	107.2	2.3	3.7	2.9	2.6	1.8	0.8	2.5	1.5	2.2	2.1	3.0
2014	108.5	1.2	-0.4	1.8	1.5	1.3	1.8	1.7	1.2	1.2	0.7	1.3
2015	109.6	1.1	0.7	1.2	0.3	1.3	1.2	1.3	2.4	1.3	1.1	0.9
2015 I	109.5	1.4	1.0	1.9	0.5	1.5	1.1	2.1	2.8	2.1	1.0	0.4
II	109.6	1.2	0.2	1.5	0.3	1.7	1.5	1.5	0.7	1.1	1.0	1.1
III	109.7	1.0	0.6	1.0	0.5	1.4	1.1	1.8	1.9	1.3	0.9	0.4
IV	110.3	1.2	1.4	0.9	0.4	1.7	1.2	1.0	3.2	1.1	1.7	0.5
Darba ražīgums stundā												
2013	103.5	1.2	4.7	0.9	2.3	0.7	2.6	-1.0	4.4	1.2	0.7	0.9
2014	103.8	0.3	3.6	0.4	0.9	0.8	1.0	0.5	0.7	-0.6	-0.6	0.6
2015	104.3	0.5	-0.2	1.1	-0.1	1.0	0.9	1.0	-0.9	-0.3	-0.1	0.1
2015 I	104.4	0.6	0.1	1.2	-0.4	1.1	1.8	2.0	-0.7	-0.2	-0.1	-0.3
II	104.4	0.6	-0.3	1.2	-0.7	1.6	1.5	1.3	-1.9	-0.2	-0.1	0.0
III	104.2	0.4	-0.6	1.1	0.3	1.0	-0.3	0.6	-1.7	-0.7	-0.3	-0.2
IV	104.2	0.3	0.9	0.2	0.4	0.5	0.5	0.2	0.4	0.2	0.0	-0.2

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %, sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											
	M2						M3 – M2					
	M1		M2 – M1									
	Skaidrā nauda apgrozībā	Nogul- dījumi uz nakti		Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem			Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2013	909.7	4 476.3	5 386.1	1 683.3	2 142.8	3 826.1	9 212.1	121.4	418.1	86.5	626.0	9 838.1
2014	968.5	4 952.3	5 920.9	1 598.5	2 148.8	3 747.2	9 668.1	123.9	423.4	106.4	653.6	10 321.7
2015	1 034.5	5 569.7	6 604.1	1 448.1	2 160.6	3 608.6	10 212.8	77.1	474.2	72.9	624.3	10 837.0
2015 II	1 014.0	5 298.7	6 312.6	1 480.1	2 160.5	3 640.7	9 953.3	90.3	436.8	100.6	627.6	10 580.9
III	1 028.2	5 425.1	6 453.3	1 449.3	2 164.4	3 613.7	10 067.0	98.4	452.8	75.2	626.4	10 693.4
IV	1 034.5	5 569.7	6 604.1	1 448.1	2 160.6	3 608.6	10 212.8	77.1	474.2	72.9	624.3	10 837.0
2016 I	1 051.5	5 715.1	6 766.6	1 426.9	2 163.7	3 590.5	10 357.2	88.7	463.3	89.3	641.3	10 998.5
2015 nov.	1 037.4	5 544.1	6 581.6	1 448.3	2 162.6	3 610.8	10 192.4	91.5	480.6	83.8	655.9	10 848.3
dec.	1 034.5	5 569.7	6 604.1	1 448.1	2 160.6	3 608.6	10 212.8	77.1	474.2	72.9	624.3	10 837.0
2016 janv.	1 044.5	5 625.5	6 670.0	1 450.1	2 156.8	3 606.9	10 276.9	86.0	474.2	78.8	639.0	10 915.9
febr.	1 046.9	5 669.4	6 716.2	1 430.2	2 165.1	3 595.2	10 311.4	92.6	468.1	88.3	648.9	10 960.3
marts	1 051.5	5 715.1	6 766.6	1 426.9	2 163.7	3 590.5	10 357.2	88.7	463.3	89.3	641.3	10 998.5
apr. ^(p)	1 047.5	5 747.5	6 795.0	1 408.7	2 162.7	3 571.4	10 366.4	93.5	472.2	98.0	663.7	11 030.1
Darījumi												
2013	45.6	250.4	295.9	-114.4	45.5	-68.9	227.0	-11.6	-48.7	-63.3	-123.6	103.4
2014	58.2	379.4	437.5	-90.9	3.2	-87.7	349.8	1.0	10.8	12.8	24.6	374.4
2015	64.8	576.3	641.1	-143.3	12.0	-131.3	509.8	-47.8	48.9	-26.2	-25.2	484.6
2015 II	20.5	151.9	172.3	-47.6	10.9	-36.7	135.6	-35.2	4.0	4.0	-27.2	108.4
III	14.3	129.0	143.3	-35.3	3.1	-32.3	111.0	8.2	18.3	-18.5	8.0	119.0
IV	6.3	128.8	135.0	-3.4	-4.0	-7.4	127.6	-21.5	21.4	-2.7	-2.8	124.8
2016 I	17.2	155.9	173.1	-17.0	3.3	-13.7	159.4	12.1	-10.9	14.3	15.4	174.8
2015 nov.	7.6	48.2	55.7	7.4	-1.9	5.5	61.2	-15.7	11.8	5.1	1.3	62.5
dec.	-3.0	31.3	28.4	1.3	-1.9	-0.6	27.8	-14.0	-6.5	-12.2	-32.7	-4.9
2016 janv.	10.1	57.6	67.8	2.5	-3.7	-1.3	66.5	9.0	0.6	4.6	14.1	80.6
febr.	2.4	43.1	45.5	-18.2	8.3	-10.0	35.5	6.4	-6.1	8.5	8.9	44.4
marts	4.7	55.2	59.9	-1.2	-1.3	-2.5	57.4	-3.4	-5.4	1.2	-7.5	49.8
apr. ^(p)	-4.0	31.9	27.9	-18.6	-1.0	-19.5	8.3	4.7	8.6	8.9	22.3	30.6
Pieauguma temps												
2013	5.3	5.9	5.8	-6.4	2.2	-1.8	2.5	-9.2	-10.4	-38.0	-16.1	1.0
2014	6.4	8.4	8.1	-5.4	0.1	-2.3	3.8	0.8	2.6	18.7	4.0	3.8
2015	6.7	11.6	10.8	-9.0	0.6	-3.5	5.3	-38.2	11.5	-25.6	-3.9	4.7
2015 II	8.8	12.4	11.8	-10.7	0.5	-4.4	5.2	-30.9	6.9	24.2	0.6	4.9
III	8.3	12.4	11.7	-11.4	0.5	-4.7	5.2	-23.0	9.0	-0.7	0.7	4.9
IV	6.7	11.6	10.8	-9.0	0.6	-3.5	5.3	-38.2	11.5	-25.6	-3.9	4.7
2016 I	5.9	11.0	10.1	-6.8	0.6	-2.4	5.4	-28.9	7.6	-2.8	-1.0	5.0
2015 nov.	8.0	11.7	11.1	-9.9	0.3	-4.0	5.2	-29.6	12.3	7.7	2.7	5.0
dec.	6.7	11.6	10.8	-9.0	0.6	-3.5	5.3	-38.2	11.5	-25.6	-3.9	4.7
2016 janv.	6.1	11.4	10.5	-7.4	0.7	-2.7	5.5	-29.3	10.1	-15.8	-1.2	5.1
febr.	5.7	11.2	10.3	-7.4	0.9	-2.6	5.4	-28.1	7.6	-12.2	-2.4	4.9
marts	5.9	11.0	10.1	-6.8	0.6	-2.4	5.4	-28.9	7.6	-2.8	-1.0	5.0
apr. ^(p)	4.6	10.7	9.7	-7.3	0.4	-2.8	5.0	-26.9	6.5	-4.5	-1.6	4.4

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietilpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (neietverot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Atlikumi													
2013	1 710.5	1 186.7	397.8	109.8	16.2	5 413.6	2 539.7	874.7	1 994.5	4.7	804.8	194.9	300.1
2014	1 814.9	1 318.7	365.4	111.6	19.2	5 556.8	2 751.5	809.6	1 992.7	3.0	896.0	222.7	333.1
2015	1 927.4	1 480.8	321.8	116.5	8.2	5 750.9	3 060.9	694.3	1 993.1	2.6	990.0	224.5	362.5
2015 II	1 858.2	1 410.7	322.6	112.8	12.2	5 647.3	2 911.4	735.1	1 998.0	2.8	955.1	228.0	340.9
III	1 901.1	1 451.1	324.0	115.8	10.1	5 695.3	2 987.9	707.4	1 997.0	3.0	966.6	218.0	356.2
IV	1 927.4	1 480.8	321.8	116.5	8.2	5 750.9	3 060.9	694.3	1 993.1	2.6	990.0	224.5	362.5
2016 I	1 986.5	1 534.8	325.6	115.9	10.1	5 832.8	3 140.3	694.3	1 995.5	2.6	980.1	220.2	374.8
2015 nov.	1 934.2	1 486.9	321.4	116.9	9.1	5 727.8	3 033.2	698.5	1 992.2	3.9	990.3	222.4	371.7
dec.	1 927.4	1 480.8	321.8	116.5	8.2	5 750.9	3 060.9	694.3	1 993.1	2.6	990.0	224.5	362.5
2016 janv.	1 966.0	1 520.9	319.8	115.5	9.8	5 764.6	3 077.4	694.5	1 989.1	3.5	986.0	224.2	377.7
febr.	1 976.9	1 530.7	320.7	116.0	9.6	5 795.2	3 102.9	693.4	1 996.0	2.9	979.4	232.1	373.5
marts	1 986.5	1 534.8	325.6	115.9	10.1	5 832.8	3 140.3	694.3	1 995.5	2.6	980.1	220.2	374.8
apr. ^(p)	2 008.9	1 561.7	322.9	115.7	8.6	5 849.2	3 158.8	693.1	1 994.0	3.3	963.3	213.8	377.1
Darījumi													
2013	98.2	90.1	-6.9	9.1	5.9	107.9	182.4	-100.1	31.9	-6.2	-15.1	-13.3	-7.8
2014	69.2	91.2	-25.9	1.5	2.4	140.7	210.0	-65.7	-1.8	-1.7	53.6	7.5	21.7
2015	100.1	140.1	-33.7	4.9	-11.2	194.5	302.4	-108.2	0.7	-0.4	76.5	-1.8	27.9
2015 II	13.6	32.0	-16.8	1.0	-2.6	50.9	73.5	-28.0	6.4	-1.0	11.8	2.8	0.9
III	42.5	41.0	0.4	3.1	-2.1	48.3	77.7	-27.7	-1.9	0.2	10.8	-10.1	13.4
IV	14.5	18.5	-2.8	0.7	-2.0	56.1	71.9	-11.4	-3.9	-0.5	19.0	4.2	6.1
2016 I	64.5	58.1	4.9	-0.5	2.0	84.0	80.5	1.0	2.5	0.1	-3.4	-4.1	13.3
2015 nov.	-7.6	-10.1	3.8	-0.1	-1.2	21.4	28.6	-5.5	-2.1	0.4	21.1	-2.4	5.5
dec.	-3.2	-3.4	1.3	-0.3	-0.8	24.1	28.3	-3.9	1.0	-1.3	2.5	2.1	-8.8
2016 janv.	40.2	41.2	-1.7	-0.9	1.6	14.1	16.5	0.6	-4.0	1.0	-3.5	-0.4	15.0
febr.	10.5	9.3	1.0	0.4	-0.2	30.6	25.4	-1.0	6.8	-0.6	-6.7	7.8	-2.7
marts	13.8	7.6	5.6	0.0	0.6	39.4	38.7	1.4	-0.4	-0.3	6.8	-11.4	0.9
apr. ^(p)	22.1	26.7	-2.9	-0.2	-1.5	16.4	18.5	-1.3	-1.5	0.7	-17.2	-6.4	2.1
Pieauguma temps													
2013	6.1	8.2	-1.7	8.9	56.4	2.0	7.7	-10.3	1.6	-56.7	-1.9	-6.4	-2.5
2014	4.0	7.6	-6.5	1.4	14.4	2.6	8.3	-7.5	-0.1	-36.9	6.3	4.0	7.3
2015	5.5	10.6	-9.4	4.4	-57.9	3.5	11.0	-13.4	0.0	-14.2	8.4	-0.8	8.3
2015 II	4.3	10.6	-13.9	1.3	-23.5	3.0	10.8	-13.9	0.1	-37.8	13.6	-1.1	5.3
III	5.1	10.9	-12.3	2.4	-32.3	3.0	11.1	-15.5	0.0	-37.7	14.2	-4.9	5.8
IV	5.5	10.6	-9.4	4.4	-57.9	3.5	11.0	-13.4	0.0	-14.2	8.4	-0.8	8.3
2016 I	7.3	10.8	-4.2	3.8	-30.8	4.3	10.7	-8.7	0.2	-30.7	4.1	-3.2	9.8
2015 nov.	5.0	10.0	-11.0	1.9	-31.7	3.3	10.9	-14.5	0.1	-18.1	9.6	-4.7	10.9
dec.	5.5	10.6	-9.4	4.4	-57.9	3.5	11.0	-13.4	0.0	-14.2	8.4	-0.8	8.3
2016 janv.	6.5	10.8	-9.0	4.3	-17.6	3.7	10.5	-11.3	0.2	-12.8	9.4	-3.1	9.8
febr.	6.5	10.5	-7.5	4.6	-29.2	4.0	10.5	-10.0	0.4	-26.4	6.9	1.8	7.8
marts	7.3	10.8	-4.2	3.8	-30.8	4.3	10.7	-8.7	0.2	-30.7	4.1	-3.2	9.8
apr. ^(p)	8.4	12.0	-3.4	2.4	-23.5	4.3	10.5	-8.1	0.0	-6.6	0.8	-7.3	9.2

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, neietverot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (neietverot naudas tirgus fondus) akcijas
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi								
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un ASPF ³⁾)	Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem				
										Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanai un vērtspāpīrošanai ²⁾			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Atlikumi													
2013	3 404.9	1 096.7	2 308.2	12 709.1	10 544.4	10 929.9	4 353.6	5 222.8	869.2	98.7	1 364.7	800.0	
2014	3 608.4	1 132.4	2 473.8	12 562.8	10 510.7	10 921.3	4 271.6	5 200.4	909.8	128.9	1 277.4	774.7	
2015	3 896.6	1 110.2	2 784.0	12 680.7	10 591.7	10 989.6	4 273.5	5 307.3	887.3	123.6	1 301.7	787.4	
2015 II	3 683.5	1 138.0	2 543.1	12 636.8	10 592.2	10 986.4	4 291.3	5 258.5	906.8	135.5	1 255.3	789.4	
III	3 819.0	1 127.8	2 688.9	12 653.0	10 564.8	10 963.0	4 274.9	5 277.6	891.1	121.2	1 310.9	777.3	
IV	3 896.6	1 110.2	2 784.0	12 680.7	10 591.7	10 989.6	4 273.5	5 307.3	887.3	123.6	1 301.7	787.4	
2016 I	4 049.1	1 115.2	2 920.8	12 708.8	10 645.3	11 029.1	4 290.3	5 338.3	908.1	108.6	1 312.2	751.3	
2015 nov.	3 880.9	1 119.0	2 759.5	12 736.5	10 650.2	11 046.6	4 307.5	5 310.1	908.2	124.4	1 288.1	798.2	
dec.	3 896.6	1 110.2	2 784.0	12 680.7	10 591.7	10 989.6	4 273.5	5 307.3	887.3	123.6	1 301.7	787.4	
2016 janv.	3 967.6	1 117.2	2 848.0	12 689.5	10 617.2	11 013.4	4 289.1	5 311.7	890.8	125.5	1 306.1	766.3	
febr.	4 007.3	1 117.6	2 887.3	12 728.7	10 659.0	11 044.3	4 302.2	5 329.9	900.5	126.4	1 309.0	760.7	
marts	4 049.1	1 115.2	2 920.8	12 708.8	10 645.3	11 029.1	4 290.3	5 338.3	908.1	108.6	1 312.2	751.3	
apr. ^(p)	4 095.6	1 122.8	2 959.6	12 716.7	10 652.0	11 035.6	4 293.3	5 343.7	901.4	113.6	1 317.2	747.6	
Darījumi													
2013	-25.0	-73.5	48.5	-305.7	-248.1	-270.7	-132.9	-4.0	-120.9	9.7	-72.7	15.1	
2014	72.1	16.0	56.1	-103.9	-50.2	-33.8	-60.8	-15.4	14.3	11.7	-90.0	36.2	
2015	284.2	-20.7	304.6	100.1	71.4	51.4	3.4	98.1	-24.7	-5.5	24.3	4.4	
2015 II	58.1	-10.7	68.6	2.8	10.3	5.1	1.6	31.5	-23.8	1.0	-14.1	6.7	
III	112.2	-10.1	122.3	54.8	-7.9	-3.7	-6.0	24.7	-12.2	-14.4	64.4	-1.6	
IV	73.5	-16.4	89.8	8.3	23.8	18.4	-0.5	22.8	-1.0	2.6	-22.4	6.9	
2016 I	123.2	2.7	120.5	68.3	84.0	74.5	38.4	36.0	24.5	-14.9	14.2	-29.9	
2015 nov.	36.6	-1.5	38.1	18.6	35.3	31.3	12.4	8.4	14.6	0.0	-20.4	3.7	
dec.	26.9	-7.1	33.9	-26.6	-38.9	-38.3	-19.9	-0.7	-17.8	-0.5	17.1	-4.8	
2016 janv.	61.2	5.1	56.2	26.0	35.6	32.8	22.2	6.6	4.8	2.0	7.0	-16.6	
febr.	36.2	0.0	36.1	45.0	43.5	41.0	15.6	18.2	8.9	0.8	4.1	-2.7	
marts	25.8	-2.4	28.3	-2.6	4.9	0.7	0.6	11.2	10.7	-17.7	3.2	-10.6	
apr. ^(p)	51.2	5.9	45.2	12.7	11.7	10.3	5.5	5.8	-4.6	5.0	4.5	-3.5	
Pieauguma temps													
2013	-0.7	-6.3	2.2	-2.3	-2.3	-2.4	-2.9	-0.1	-12.3	10.9	-5.1	1.9	
2014	2.1	1.5	2.4	-0.8	-0.5	-0.3	-1.4	-0.3	1.5	11.9	-6.6	4.5	
2015	7.9	-1.8	12.3	0.8	0.7	0.5	0.1	1.9	-2.7	-4.2	1.9	0.5	
2015 II	5.1	1.6	6.7	0.2	0.6	0.3	-0.2	1.2	-1.0	17.8	-5.2	3.0	
III	7.2	0.5	10.2	0.8	0.6	0.4	0.1	1.6	-2.0	-1.4	1.0	1.9	
IV	7.9	-1.8	12.3	0.8	0.7	0.5	0.1	1.9	-2.7	-4.2	1.9	0.5	
2016 I	10.1	-3.0	16.0	1.1	1.0	0.9	0.8	2.2	-1.3	-19.1	3.3	-2.3	
2015 nov.	7.8	-0.7	11.7	1.2	1.2	1.0	0.7	2.0	-0.2	-1.4	-0.7	3.4	
dec.	7.9	-1.8	12.3	0.8	0.7	0.5	0.1	1.9	-2.7	-4.2	1.9	0.5	
2016 janv.	8.7	-2.5	13.7	0.9	0.8	0.6	0.5	1.9	-2.5	-9.6	2.4	-0.3	
febr.	10.1	-2.4	15.9	1.2	1.2	0.9	0.7	2.2	-1.4	-6.9	2.9	-1.4	
marts	10.1	-3.0	16.0	1.1	1.0	0.9	0.8	2.2	-1.3	-19.1	3.3	-2.3	
apr. ^(p)	10.4	-2.6	16.3	1.2	1.1	0.9	0.9	2.2	-1.7	-16.4	4.1	-2.4	

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Korekcija, ņemot vērā no MFI bilancēm sakarā ar pārdošanu vai vērtspapīrošanu izslēgtos aizdevumus.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Māsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
	Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanai un vērtspapīrošanai ⁴⁾					Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanai un vērtspapīrošanai ⁴⁾				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2013	4 353.6	4 408.4	1 065.7	740.9	2 547.0	5 222.8	5 547.4	573.6	3 853.7	795.5
2014	4 271.6	4 330.9	1 080.7	720.5	2 470.4	5 200.4	5 546.2	563.3	3 861.1	776.0
2015	4 273.5	4 333.8	1 038.5	758.2	2 476.8	5 307.3	5 639.1	595.6	3 948.0	763.7
2015 II	4 291.3	4 347.6	1 080.8	743.1	2 467.3	5 258.5	5 589.0	578.7	3 908.9	771.0
III	4 274.9	4 333.8	1 058.3	745.9	2 470.7	5 277.6	5 611.3	582.4	3 926.5	768.7
IV	4 273.5	4 333.8	1 038.5	758.2	2 476.8	5 307.3	5 639.1	595.6	3 948.0	763.7
2016 I	4 290.3	4 352.3	1 045.2	767.7	2 477.3	5 338.3	5 657.0	603.4	3 972.9	762.0
2015 nov.	4 307.5	4 365.8	1 076.6	755.4	2 475.4	5 310.1	5 638.8	596.8	3 944.8	768.5
dec.	4 273.5	4 333.8	1 038.5	758.2	2 476.8	5 307.3	5 639.1	595.6	3 948.0	763.7
2016 janv.	4 289.1	4 352.2	1 048.9	765.6	2 474.6	5 311.7	5 642.8	596.4	3 953.2	762.1
febr.	4 302.2	4 361.5	1 049.4	774.1	2 478.7	5 329.9	5 650.5	601.4	3 966.7	761.8
marts	4 290.3	4 352.3	1 045.2	767.7	2 477.3	5 338.3	5 657.0	603.4	3 972.9	762.0
apr. ^(p)	4 293.3	4 357.0	1 044.3	772.3	2 476.7	5 343.7	5 662.6	604.5	3 979.9	759.3
Darījumi										
2013	-132.9	-144.0	-44.3	-44.6	-44.0	-4.0	-17.2	-18.2	27.4	-13.2
2014	-60.8	-64.3	-14.2	2.3	-48.9	-15.4	4.7	-3.0	-3.4	-9.0
2015	3.4	8.8	-44.9	32.7	15.7	98.1	75.9	21.8	80.0	-3.6
2015 II	1.6	3.7	-2.7	7.7	-3.5	31.5	21.6	9.4	22.8	-0.7
III	-6.0	-0.8	-19.1	4.0	9.2	24.7	25.7	5.2	19.8	-0.3
IV	-0.5	1.4	-22.1	13.5	8.1	22.8	18.1	5.1	20.0	-2.4
2016 I	38.4	43.4	15.6	12.7	10.2	36.0	23.0	9.1	27.0	-0.1
2015 nov.	12.4	9.3	15.5	-2.4	-0.7	8.4	8.8	2.7	3.6	2.1
dec.	-19.9	-18.1	-32.0	5.9	6.1	-0.7	1.6	-0.6	3.9	-4.0
2016 janv.	22.2	23.9	13.2	6.5	2.5	6.6	5.7	1.3	6.3	-1.0
febr.	15.6	18.6	1.4	10.0	4.2	18.2	8.9	5.1	13.1	-0.1
marts	0.6	0.9	0.9	-3.8	3.5	11.2	8.4	2.8	7.5	1.0
apr. ^(p)	5.5	6.4	0.0	5.1	0.5	5.8	5.6	0.9	7.1	-2.2
Pieauguma temps										
2013	-2.9	-3.2	-4.0	-5.6	-1.7	-0.1	-0.3	-3.0	0.7	-1.6
2014	-1.4	-1.5	-1.3	0.3	-1.9	-0.3	0.1	-0.5	-0.1	-1.1
2015	0.1	0.2	-4.1	4.5	0.6	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2015 II	-0.2	-0.3	-1.1	2.3	-0.5	1.2	0.6	1.8	1.6	-0.8
III	0.1	0.2	-2.6	3.6	0.3	1.6	1.1	2.6	1.8	-0.4
IV	0.1	0.2	-4.1	4.5	0.6	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2016 I	0.8	1.1	-2.6	5.2	1.0	2.2	1.6	5.1	2.3	-0.5
2015 nov.	0.7	0.8	-0.8	3.6	0.5	2.0	1.4	3.6	2.1	-0.1
dec.	0.1	0.2	-4.1	4.5	0.6	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2016 janv.	0.5	0.7	-3.0	4.8	0.8	1.9	1.4	4.0	2.1	-0.5
febr.	0.7	1.0	-3.0	6.2	0.7	2.2	1.5	5.0	2.3	-0.3
marts	0.8	1.1	-2.6	5.2	1.0	2.2	1.6	5.1	2.3	-0.5
apr. ^(p)	0.9	1.2	-2.8	5.7	1.1	2.2	1.5	5.3	2.3	-0.8

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. māsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Korekcija, ņemot vērā no MFI bilancēm sakarā ar pārdošanu vai vērtspapīrošanu izslēgtos aizdevumus.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (neietverot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem					Tīrie ārējie aktīvi	Citi		
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves		Kopā		
								Repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	Reversie repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Atlikumi									
2013	261.7	7 311.0	2 371.2	91.5	2 507.2	2 341.1	1 146.5	150.2	183.8	121.9
2014	264.6	7 187.7	2 248.9	92.2	2 380.9	2 465.8	1 378.2	224.8	184.5	139.7
2015	278.6	7 065.8	2 184.2	79.8	2 253.1	2 548.8	1 325.0	279.1	205.9	135.6
2015 II	265.2	7 168.6	2 223.1	86.7	2 329.7	2 529.0	1 453.9	240.5	224.6	147.1
	287.6	7 100.6	2 223.8	83.7	2 263.4	2 529.7	1 356.0	253.7	213.6	140.0
	278.6	7 065.8	2 184.2	79.8	2 253.1	2 548.8	1 325.0	279.1	205.9	135.6
2016 I	318.8	7 027.0	2 182.9	76.8	2 174.8	2 592.6	1 279.8	306.7	247.1	152.1
2015 nov. dec.	296.0	7 122.9	2 189.4	80.3	2 283.4	2 569.9	1 380.0	269.8	217.7	146.0
	278.6	7 065.8	2 184.2	79.8	2 253.1	2 548.8	1 325.0	279.1	205.9	135.6
2016 janv. febr. marts apr. ^(p)	306.1	7 046.6	2 174.2	78.6	2 221.8	2 571.9	1 313.8	297.7	215.0	141.7
	294.6	7 073.5	2 185.7	77.6	2 193.4	2 616.7	1 288.2	304.2	246.6	142.5
	318.8	7 027.0	2 182.9	76.8	2 174.8	2 592.6	1 279.8	306.7	247.1	152.1
	316.9	7 047.9	2 183.6	75.4	2 173.2	2 615.7	1 283.2	299.3	237.0	140.0
	Darījumi									
2013	-44.9	-80.8	-19.0	-14.3	-137.3	89.8	362.0	-53.6	32.2	43.7
2014	-5.7	-161.3	-122.3	2.0	-151.4	110.3	238.4	0.9	0.7	17.8
2015	7.8	-218.7	-104.0	-13.5	-203.8	102.5	-98.5	-12.1	21.4	-4.0
2015 II	-18.0	-86.1	-34.7	-3.9	-50.5	3.0	0.6	-57.1	-11.8	-13.6
	22.0	-37.7	6.1	-3.1	-58.6	17.9	-64.8	1.0	-11.0	-7.1
	-11.7	-57.9	-47.5	-3.9	-42.3	35.8	-36.9	10.4	-7.7	-4.3
2016 I	40.1	-61.5	1.4	-2.9	-49.9	-10.1	-70.9	32.8	41.3	17.3
2015 nov. dec.	-51.8	-11.2	-21.1	-1.9	-6.2	18.1	-15.3	-40.4	21.3	1.1
	-17.9	-12.8	-3.0	-0.5	-18.5	9.2	-32.4	-3.5	-11.7	-10.4
2016 janv. febr. marts apr. ^(p)	27.6	-33.8	-9.3	-1.1	-22.5	-0.8	-24.2	11.4	9.1	6.9
	-11.4	-13.0	11.9	-1.0	-30.8	6.9	-74.1	13.0	31.6	0.9
	23.9	-14.7	-1.2	-0.8	3.4	-16.2	27.4	8.4	0.7	9.5
	-2.2	8.7	0.8	-1.4	-3.8	13.1	-13.5	-13.2	-10.1	-12.0
	Pieauguma temps									
2013	-14.7	-1.1	-0.8	-13.5	-5.1	3.8	-	-	10.3	23.3
2014	-2.2	-2.2	-5.2	2.2	-6.0	4.6	-	-	0.4	14.6
2015	3.2	-3.0	-4.6	-14.4	-8.4	4.1	-	-	11.6	-2.9
2015 II	-6.0	-3.0	-5.3	-3.4	-8.1	4.4	-	-	31.0	23.5
	11.8	-3.4	-3.7	-9.1	-9.3	3.1	-	-	30.5	15.0
	3.2	-3.0	-4.6	-14.4	-8.4	4.1	-	-	11.6	-2.9
2016 I	11.4	-3.3	-3.3	-15.2	-8.4	1.9	-	-	4.6	-4.8
2015 nov. dec.	10.3	-3.4	-4.9	-11.4	-8.8	3.6	-	-	18.0	11.7
	3.2	-3.0	-4.6	-14.4	-8.4	4.1	-	-	11.6	-2.9
2016 janv. febr. marts apr. ^(p)	3.4	-3.4	-4.4	-15.3	-8.8	3.3	-	-	5.7	7.0
	10.0	-3.4	-3.5	-15.4	-9.4	3.0	-	-	8.2	-1.8
	11.4	-3.3	-3.3	-15.2	-8.4	1.9	-	-	4.6	-4.8
	17.4	-2.8	-2.7	-15.3	-7.8	2.4	-	-	12.0	4.7

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2012	-3.7	-3.4	-0.3	0.0	0.0	-0.6
2013	-3.0	-2.6	-0.2	-0.1	-0.1	-0.2
2014	-2.6	-2.2	-0.2	0.0	-0.1	0.1
2015	-2.1	-1.9	-0.2	0.1	-0.1	0.3
2015 I	-2.5	.	.	.	.	0.1
II	-2.4	.	.	.	.	0.1
III	-2.1	.	.	.	.	0.4
IV	-2.1	.	.	.	.	0.3

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi						Izdevumi						
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi				Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi					Kapitāla izdevumi
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas	Atlīdzība nodarbinātajiem			Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	46.1	45.6	12.2	12.9	15.4	0.4	49.7	45.2	10.4	5.4	3.0	22.6	4.5
2013	46.6	46.1	12.5	12.9	15.5	0.5	49.6	45.5	10.4	5.4	2.8	23.0	4.1
2014	46.8	46.3	12.5	13.1	15.5	0.5	49.3	45.4	10.3	5.3	2.7	23.1	4.0
2015	46.6	46.1	12.6	13.1	15.4	0.5	48.6	44.7	10.2	5.2	2.4	23.0	3.9
2015 I	46.7	46.2	12.5	13.1	15.5	0.5	49.2	45.3	10.3	5.3	2.6	23.1	3.9
II	46.6	46.2	12.5	13.1	15.4	0.5	49.0	45.2	10.3	5.3	2.5	23.1	3.9
III	46.6	46.1	12.5	13.2	15.4	0.5	48.7	45.0	10.2	5.2	2.5	23.1	3.8
IV	46.6	46.1	12.6	13.2	15.4	0.5	48.7	44.8	10.2	5.3	2.4	23.0	3.9

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs			Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta	
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērts- papīri	Kreditore (rezidenti)	Kreditore (nereziden- ti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas	
	MFI													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2012	89.3	3.0	17.4	68.9	45.5	26.2	43.9	11.3	78.0	19.7	31.6	38.0	87.2	2.2
2013	91.1	2.6	17.2	71.3	46.0	26.2	45.1	10.4	80.7	19.4	32.2	39.5	89.0	2.1
2014	92.0	2.8	16.9	72.4	45.1	26.0	46.9	10.0	82.0	19.0	32.0	41.0	89.9	2.1
2015	90.7	2.8	16.1	71.7	45.7	27.5	45.0	9.4	81.3	17.8	31.8	41.1	88.6	2.1
2015 I	93.0	2.7	16.9	73.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
II	92.4	2.8	16.3	73.3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
III	91.8	2.8	16.2	72.8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV	90.8	2.8	16.1	71.8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts (+)/ pārpalikums (-)	Deficīta-parāda korekcija								Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas	Cita		
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012	3.4	0.6	0.0	1.0	0.3	0.3	-0.1	0.5	-1.3	0.3	2.7	5.0
2013	1.8	0.2	-0.3	-0.7	-0.4	-0.4	-0.1	0.3	-0.1	0.4	1.9	2.7
2014	0.9	-0.1	0.0	-0.2	0.2	-0.2	-0.2	0.0	0.0	0.2	1.0	2.6
2015	-1.4	-0.3	-0.8	-0.4	0.0	-0.1	-0.2	-0.1	-0.1	-0.3	-0.2	1.4
2015 I	0.9	-0.1	0.1	0.0	0.4	-0.1	-0.2	-0.1	0.0	0.1	0.9	2.6
II	-0.6	-0.1	-0.9	-1.0	-0.3	-0.3	-0.2	-0.2	0.1	0.0	0.5	1.4
III	-0.6	-0.4	-0.4	-0.4	0.2	-0.3	-0.1	-0.2	0.1	-0.1	0.1	1.6
IV	-1.3	-0.3	-0.8	-0.4	0.1	-0.2	-0.1	-0.1	0.0	-0.4	-0.2	1.3

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvaldību aizdevumu dati, neietverot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucies perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾						
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Apgrozībā esošais apjoms					Transakcijas	
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Kopā	Mainīgā procentu likme		Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2013	16.5	14.4	5.0	2.1	0.5	6.3	3.5	1.7	1.3	3.7	2.8	1.2	1.8
2014	15.9	13.9	5.1	2.0	0.5	6.4	3.1	1.5	0.5	3.5	2.7	0.8	1.6
2015	14.9	12.9	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2015 I	15.1	13.1	4.5	2.0	0.5	6.5	3.1	1.3	0.3	3.5	2.9	0.6	1.7
II	15.1	13.0	4.8	2.0	0.5	6.6	3.0	1.3	0.2	3.4	2.9	0.5	1.5
III	15.1	13.1	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
IV	14.9	12.9	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2015 nov.	15.6	13.6	4.5	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
dec.	14.9	12.9	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2016 janv.	15.1	13.2	5.4	2.0	0.5	6.6	2.8	1.2	0.1	3.3	3.0	0.3	1.2
febr.	15.4	13.5	4.9	1.9	0.5	6.6	2.8	1.2	0.0	3.2	3.0	0.3	1.2
martis	15.6	13.7	4.8	1.9	0.5	6.6	2.8	1.2	0.0	3.2	2.8	0.3	1.1
apr.	15.0	13.2	4.2	1.9	0.5	6.8	2.7	1.2	0.0	3.2	2.8	0.4	1.3

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datos.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumiem – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija	Vācija	Igaunija	Īrija	Grieķija	Spānija	Francija	Itālija	Kipra
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)									
2012	-4.2	-0.1	-0.3	-8.0	-8.8	-10.4	-4.8	-2.9	-5.8
2013	-3.0	-0.1	-0.2	-5.7	-13.0	-6.9	-4.0	-2.9	-4.9
2014	-3.1	0.3	0.8	-3.8	-3.6	-5.9	-4.0	-3.0	-8.9
2015	-2.6	0.7	0.4	-2.3	-7.2	-5.1	-3.5	-2.6	-1.0
2015 I	-3.2	0.4	0.5	-3.4	-4.3	-6.0	-3.9	-2.9	-0.2
II	-3.1	0.4	0.6	-2.5	-4.7	-5.4	-4.0	-2.9	-0.4
III	-2.9	0.9	0.7	-1.9	-4.4	-5.3	-3.9	-2.6	-0.9
IV	-2.6	0.7	0.4	-2.3	-7.2	-5.1	-3.5	-2.6	-1.0
Valdības parāds									
2012	104.1	79.6	9.5	120.1	159.6	85.4	89.6	123.3	79.3
2013	105.2	77.2	9.9	120.0	177.7	93.7	92.4	129.0	102.5
2014	106.5	74.7	10.4	107.5	180.1	99.3	95.4	132.5	108.2
2015	106.0	71.2	9.7	93.8	176.9	99.2	95.8	132.7	108.9
2015 I	110.8	74.4	10.0	104.6	170.5	100.2	97.6	135.4	107.5
II	109.4	72.6	9.9	101.6	169.4	99.8	97.8	136.0	110.7
III	108.9	72.0	9.8	98.3	171.8	99.7	97.1	134.5	110.2
IV	106.0	71.2	9.7	93.8	176.9	99.2	96.1	132.7	108.9

	Latvija	Lietuva	Luksemburga	Malta	Nīderlande	Austrija	Portugāle	Slovēnija	Slovākija	Somija
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2012	-0.8	-3.1	0.3	-3.5	-3.9	-2.2	-5.7	-4.1	-4.3	-2.2
2013	-0.9	-2.6	0.8	-2.6	-2.4	-1.3	-4.8	-15.0	-2.7	-2.6
2014	-1.6	-0.7	1.7	-2.0	-2.4	-2.7	-7.2	-5.0	-2.7	-3.2
2015	-1.3	-0.2	1.2	-1.5	-1.8	-1.2	-4.4	-2.9	-3.0	-2.7
2015 I	-1.9	-0.7	1.1	-2.4	-2.1	-2.2	-7.1	-4.6	-2.9	-3.5
II	-2.1	0.4	1.3	-2.0	-2.1	-2.2	-6.4	-4.5	-2.9	-3.1
III	-2.1	0.1	1.2	-1.7	-2.0	-2.5	-3.1	-4.1	-2.6	-3.0
IV	-1.3	-0.2	1.2	-1.5	-1.8	-1.2	-4.4	-2.9	-3.0	-2.7
Valdības parāds										
2012	41.4	39.8	22.0	67.5	66.4	81.6	126.2	53.9	52.4	52.9
2013	39.1	38.8	23.3	68.6	67.9	80.8	129.0	71.0	55.0	55.5
2014	40.8	40.7	22.9	67.1	68.2	84.3	130.2	81.0	53.9	59.3
2015	36.4	42.7	21.4	63.9	65.1	86.2	129.0	83.2	52.9	63.1
2015 I	35.6	38.0	22.3	68.6	69.3	85.3	130.2	82.0	54.4	60.5
II	35.3	37.6	21.7	67.2	67.1	86.4	128.4	81.0	54.7	62.3
III	36.4	38.1	21.5	66.0	66.2	86.4	130.3	84.4	53.9	61.0
IV	36.4	42.7	21.4	63.9	65.1	86.2	129.0	83.2	52.9	63.1

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2016

Pasta adrese	60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis	+49 69 1344 0
Interneta vietne	www.ecb.europa.eu

ECB Valde ir atbildīga par šā bijetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. jūnijā.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)
ES kataloga numurs QB-BP-15-002-LV-N (interneta versija)